

دوره نهم - سال اول

شماره چاپ: ۲۶۸

تاریخ چاپ: ۱۳۹۱/۹/۱

شماره ثبت: ۱۶۵

اظهاری نظر کارشناسی درباره:

«لایحه اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم و اصلاحات بعدی آن»

۶. ماده (۱) تا (۳۸) و پیشنهادهای الحاقی برای استقرار

مالیات بر عایدات سرمایه‌ای

(ویرایش اول)

کد موضوعی: ۲۲۰

شماره مسلسل: ۳-۱۲۷۸۶

مهرماه ۱۳۹۲

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی آن»

۶. ماده (۱) تا (۳۸) و پیشنهادهای الحاقی برای استقرار مالیات بر عایدات سرمایه‌ای
(ویرایش اول)

مقدمه

لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم در قالب ۴۳ ماده مورخ ۱۳۹۱/۸/۱ از طرف دولت تقدیم مجلس شورای اسلامی شد. این لایحه برای بررسی‌های کارشناسی به کمیسیون‌های تخصصی اصلی و فرعی ارسال شد تا فرآیند بررسی کارشناسی جزئیات آن در کمیسیون‌های فوق صورت گیرد. از همان ابتدا و حتی قبل از تقدیم رسمی لایحه از طرف دولت به مجلس، مرکز پژوهش‌ها با دعوت از مسئولین و دست‌اندرکاران تهیه و تدوین لایحه با برگزاری جلسه کارشناسی از مسئولین سازمان امور مالیاتی درخواست کرد تا ابعاد لایحه را به کارشناسان و مسئولین مرکز تشریح کنند. در این جلسه اهداف، سیاست‌ها و خط‌مشی‌های کلی طراحان لایحه تبیین و برخی جزئیات مهم مرتبط با لایحه توسط کارشناسان و مسئولین سازمان امور مالیاتی و معاونت اقتصادی وزارت اقتصاد و امور دارایی به کارشناسان، مسئولین و برخی از اعضای شورای علمی مرکز پژوهش‌ها توضیح داده شد. رویکرد کلی دولت در اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم به‌عنوان یکی از بخش‌های طرح تحول مالیاتی این بوده است که از اصلاح گسترده و فراگیر قانون مالیات‌های مستقیم اجتناب کند، لذا در این رویکرد بعضی از بخش‌های قانون مالیات‌های مستقیم فعلی اصلاح و برخی مواد قانونی جدید نیز به قانون فعلی الحاق شده است. به عبارت دیگر دولت سعی کرده با اعمال اصلاحات انتخابی و بخشی در قانون فعلی اهداف خود در اجرای طرح تحول مالیاتی را پیگیری کند. بنابراین در بررسی این لایحه باید به این نکته کلیدی توجه داشت که تنظیم‌کنندگان لایحه درصدد بازنگری کامل قانون مالیات‌های مستقیم نبوده‌اند و صرفاً درصدد اصلاح برخی محورهای مهم آن هستند. توجه به این موضوع از این حیث حائز اهمیت است که شیوه ارزیابی و تصویب آن در مجلس شورای اسلامی را متفاوت می‌کند. در این چارچوب به نظر می‌رسد بهتر باشد مقنن وارد اصلاح و بررسی یک به یک مواد قانون مالیات‌های مستقیم نشود و در عوض تمرکز خود را در

بررسی معطوف به بررسی محورهای اساسی لایحه کند.

با ارجاع لایحه از طرف کمیسیون اقتصادی (کمیسیون اصلی بررسی‌کننده لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم). به مرکز پژوهش‌ها برای بررسی و اظهارنظر کارشناسی، این مرکز با تشکیل کارگروه کارشناسی، فرآیند ارزیابی لایحه را شروع کرد.^۱ جلسات این کارگروه به‌طور منظم و در طول روزهای مشخصی از هفته برگزار و در مجموع با برگزاری حدود ۵۵ جلسه کارشناسی ۲ ساعته تمام ابعاد لایحه مورد نقد و بررسی کارشناسی قرار گرفت.^۲ مشی مرکز پژوهش‌ها در این جلسات صرفاً دریافت آرا و نظرات کارشناسی مختلف از زوایای گوناگون درخصوص مفاد لایحه بود و مرکز پژوهش‌ها سعی داشت بدون جهت‌گیری خاص در این مرحله صرفاً به دریافت آرا و نظرات مختلف درخصوص مواد لایحه بپردازد.

در گام نخست و پس از بررسی‌های اولیه، اولین گزارش رسمی مرکز پژوهش‌ها درخصوص کلیات لایحه و موضوعات اصلی مورد بحث آن تهیه و با عنوان «لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی آن (ارزیابی کلیات لایحه)» به مجلس شورای اسلامی و کمیسیون اقتصادی به‌عنوان کمیسیون تخصصی ارائه شد (گزارش شماره مسلسل ۱۲۷۸۶)^۳ در این گزارش چارچوب‌های کلی لایحه در قالب معرفی پایه‌های جدید مالیاتی (مالیات بر ثروت، مالیات جمع درآمد، مالیات سبز و....، تعدیل و ساماندهی معافیت‌های مالیاتی (تبدیل برخی از معافیت‌های مالیاتی به مالیات با نرخ صفر)، تغییر رویکرد مالیات بر ارث، ساماندهی و ایجاد بانک‌های اطلاعات اقتصادی و مالیاتی، تغییر رویه اجرایی و فرآیندهای تشخیص و وصول مالیات و استفاده از مکانیسم‌های مربوط به طرح تحول مالیاتی در این بخش، معرفی ضمانت‌های اجرایی جدید و تغییر

۱. در کارگروه مرکز پژوهش‌ها از طیف‌های مختلف برای دریافت آرا و نظرات کارشناسی در رابطه با موضوعات مختلف و متنوع مفاد لایحه دعوت شد. دو نفر از اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، چند تن از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، اعضای شورای پژوهشی گروه بخش عمومی دفتر مطالعات اقتصادی، رئیس کمیسیون اقتصاد کلان و رئیس کمیسیون اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی و محیط کسب‌وکار اتاق ایران به همراه نماینده اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، نماینده جامعه حسابداران رسمی ایران، دبیر و نماینده شورای عالی انجمن حسابداران خبره، صاحب‌نظران و کارشناسان مالیاتی، نماینده مرکز تحقیقات اسلامی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، کارشناسان بخش‌های مختلف و قائم‌مقام سازمان امور مالیاتی کشور، کارشناسان مالیاتی معاونت اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی، کارشناسان سازمان حفاظت از محیط زیست، کارشناسان دفتر مطالعات حقوقی مرکز پژوهش‌ها و کارشناسان گروه بخش عمومی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌ها از جمله این اشخاص بوده‌اند. البته برخی از مدعوین به صورت موضوعی در جلسات حضور یافته‌اند و تعداد محدودی دعوت‌شدگان نیز در این جلسات حضور نیافتند.

۲. جلسات کارگروه از روز ۱۴ آبان ماه سال ۱۳۹۱ و در روزهای یکشنبه و سه‌شنبه هر هفته تشکیل شد. در مجموع و با در نظر گرفتن همه جلسات تشکیل یافته تا تاریخ تهیه این گزارش ۵۵ جلسه کارشناسی برای بررسی مفاد لایحه در مرکز پژوهش‌ها تشکیل شده است. برخی از این جلسات کارشناسی بعد از اتمام فرآیند بررسی لایحه در کارگروه، در قالب جلسات کارشناسی محدود بوده و در آن موضوعات تخصصی و بخشی مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته‌اند.

۳. فایل پاور پوینت این گزارش تهیه و توسط مدیر گروه بخش عمومی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌ها و در محل کمیسیون اقتصادی به اعضای کمیسیون اقتصادی ارائه شد.

و تعدیل برخی از نرخ‌های مالیاتی و همچنین سطح درآمدهای مشمول مالیاتی به‌عنوان محورهای اصلی و کلی لایحه تشریح شد. همچنین در گزارش یاد شده سعی شد تا برخی ابهامات و انحرافات لایحه به‌صورت اجمالی بیان شود. به‌ترتیب ابهامات و انحرافات کلی لایحه که در گزارش اولیه به آنها اشاره شد کم‌توجهی به الزامات تهیه بانک جامع اطلاعات مالیاتی، عدم توجه به مقدماتی برای ایجاد و احیای مالیات بر جمع درآمد، نبود رویکرد جامع برای سازگار کردن بخش‌های مختلف قانون مالیاتی و در نهایت عدم اصلاح همزمان نرخ‌های مالیاتی با رویکرد اصلاح ارزش معاملاتی املاک در بخش مالیات املاک و همچنین وضع مالیات بر ثروت و مالیات اضافی بر نقل و انتقال مکرر املاک بدون توجه به فلسفه اقتصادی و مکانیسم‌های اجرایی آن بوده است.

با توجه به اهمیت برخی از محورهای لایحه پیشنهادی، مرکز پژوهش‌ها تصمیم گرفت برای محورهای مهم و اساسی لایحه گزارش‌های مستقلی تهیه و ارائه کند. برخی از این گزارش‌ها نهایی و ارائه شده است. گزارش تهیه شده درخصوص الگویی برای تنظیم شفاف ضمانت‌های اجرایی (شماره مسلسل ۱۳۰۰۷)، گزارش ارزیابی رویکرد لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم به مبحث مالیات بر ارث (شماره مسلسل ۱۲۹۹۱) و گزارش پیشنهادی برای اصلاح روش تعیین ارزش معاملاتی املاک (شماره مسلسل ۱۲۷۸۶-۲) ازجمله این گزارش‌ها هستند. برخی دیگر از گزارش‌ها نیز در دست تهیه می‌باشند که مهمترین موضوعات مطرح در آنها بررسی پیشنهادی برای مالیات بر جمع درآمد، بررسی مالیات‌های سبز و همچنین تنظیم پیشنهادهایی برای بخش ضمانت‌های اجرایی لایحه است.^۱

گزارش کارشناسی دیگر تهیه شده در رابطه با لایحه مالیاتی، گزارشی بود که در آن به موضوع الحاق موادی به لایحه برای دریافت مالیات بر عایدات سرمایه‌ای مورد بررسی قرار گرفت. در این گزارش مواد پیشنهادی برخی از نمایندگان در رابطه با ایجاد پایه مالیاتی جدید در بخش املاک مورد بررسی قرار گرفته و نتایج آن در قالب مواد الحاقی جدید به لایحه ارائه شده است (گزارش شماره مسلسل ۱۲۷۸۶-۱).

گزارش حاضر ماحصل جمع‌بندی نهایی آرای کارشناسی مرکز پژوهش‌ها از بررسی‌های صورت گرفته درخصوص بخش اعظمی از مواد لایحه مالیاتی (به غیر از ضمانت‌های اجرایی) است. در این گزارش سعی شده نکات و ملاحظات کارشناسی قابل توجه و تأمل در رابطه با مواد لایحه

۱. گزارش کارشناسی مربوط به ضمانت‌های اجرایی قانون مالیات‌های مستقیم و لایحه تقدیمی در دست بررسی و تدوین است. مرکز پژوهش‌ها پیشنهاد می‌کند با توجه به اهمیت فوق‌العاده این بخش تمام ضمانت‌های اجرایی ذکر شده در انتهای مواد لایحه و قانون مالیات‌های مستقیم تنقیح و در قالب یک فصل مجزا جمع شود. بدیهی است این اقدام نیازمند شناخت تکالیف، مسئولیت‌ها و اختیارات مؤدیان، سازمان امور مالیاتی و مأموران مالیاتی است.

بیان و در نهایت پیشنهادهایی برای جایگزین و اصلاح آنها ارائه شود.

رویه کلی مدنظر مرکز پژوهش‌ها در بررسی مواد لایحه این بوده است که مواد لایحه از منظر شاخص‌های بهبود فضای کسب‌وکار مورد بررسی قرار گیرد. این مهم با ارائه راهکارهایی برای کاستن از هزینه تمکین مالیاتی برای مؤدیان و کاهش هزینه وصول برای سازمان امور مالیاتی با تسهیل رویه‌های اجرایی همراه بوده است. مواد پیشنهادی به‌گونه‌ای تدوین شده است که پشتوانه اجرایی مکانیسم یاد شده همان رویکرد اساسی یعنی تشخیص و وصول مالیات براساس خوداظهاری و بانک اطلاعات اقتصادی باشد. اجرای این اصول با اتکا به چارچوب‌های نظام جامع اطلاعات مالیاتی ساماندهی شده است و در این فرآیند از مبانی نظری سیاستگذاری در حوزه بخش عمومی و نتایج گزارش‌های تهیه شده با اتکا به آرای صاحب‌نظران^۱ بهره‌برداری شده است. در ادامه به اختصار برخی از محورهای اصلی لایحه و پیشنهادهای ارائه شده مرکز در این خصوص اشاره شده است:

۱. موضوع اول: پشتیبانی از طرح جامع مالیاتی

- محور ۱. تقویت نظام خوداظهاری و تأکید بر ارائه اظهارنامه توسط همه اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل،
- محور ۲. کاهش اختیارات ممیزان مالیاتی در رسیدگی به اظهارنامه‌های مالیاتی با اتکای بر بانک‌های اطلاعاتی و ارزیابی اظهارنامه‌ها براساس ریسک اظهار شده،
- محور ۳. تقویت ضمانت‌های اجرایی برای ارائه اطلاعات درست و به‌موقع و جلوگیری از فرار مالیاتی،

۲. موضوع دوم: سیاستگذاری اقتصادی در جهت تقویت و اصلاح انگیزه‌های تولید

- محور ۴. رفع تبعیض میان فعالان اقتصادی (از جمله برخورد یکسان مالیاتی با هر کسی که فعالیت اقتصادی و کسب سود می‌کند)،
- محور ۵. پذیرش هزینه‌های سرمایه‌گذاری به‌عنوان هزینه قابل کسر مالیاتی،

۱. شاید همه صاحب‌نظران و متخصصان شرکت‌کننده در جلسات کارگروه بررسی لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی آن در مرکز پژوهش‌ها با همه آرا و نظرات نهایی ارائه شده توسط این مرکز موافق نباشند. لذا مسئولیت نهایی نظرات کارشناسی ارائه شده درخصوص مفاد لایحه در این گزارش با مرکز پژوهش‌ها بوده و مرکز تلاش کرده این نظرات را با اتکا به منطق کارشناسی و علمی و در نظر گرفتن آرا و نظرات ارسالی از طرف فعالان اقتصادی، اصناف، نهادها، انجمن‌ها، سازمان‌ها، اتاق‌ها و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر و برخی ملاحظات تقنینی، اجرایی و شرایط اقتصادی کشور تدوین کند.

- محور ۶. بازنگری در نظام استهلاك و تجديد ارزیابی دارایی‌ها،
- محور ۷. تبدیل اغلب معافیت‌ها به نرخ صفر (ارائه اظهارنامه شرط استفاده از نرخ صفر مالیاتی است)،
- محور ۸. وضع مالیات بر ثروت و مالیات بر نقل و انتقال مکرر،
- محور ۹. وضع مالیات‌های سبز.

۳. موضوع سوم: حرکت از نظام مالیات تفصیلی به سمت نظام مالیات جامع

- محور ۱۰. وضع مالیات بر مجموع درآمد،

۴. موضوع چهارم: اصلاح نظام مالیات بر ارث

- محور ۱۱. رفتار تقریباً یکسان با اموال و دارایی‌های اشخاص متوفی و زنده،
با توجه به محورهای فوق در بخش‌های اصلی تغییرات لایحه به‌ترتیب زیر بوده و ضروری است قانونگذار برخی ملاحظات بیان شده در ادامه را در بررسی این لایحه، مدنظر داشته باشد:
 - در تدوین مفاد لایحه سعی شده است گام‌های نخست و اولیه برای حرکت از وضع مالیات بر پایه‌های مختلف به سمت وضع مالیات بر عملکرد و مجموع درآمد شخصی افراد برداشته شود، لذا ایجاد مبانی قانونی مالیات بر جمع درآمد در لایحه از این جهت بوده است.
 - با توجه به رویکرد کلی لایحه مبنی بر حذف و تعدیل معافیت‌های مالیاتی و ارائه معافیت مالیاتی با نرخ صفر این رویکرد در برخی از بخش‌ها حفظ و مورد تأیید بوده است.
 - رویکرد کلی ارائه شده برای اصلاح مکانیسم تشخیص و وصول مالیات بر ارث و حذف برخی بوروکراسی‌های پرهزینه و زمانبر برای مؤدیان و سازمان امور مالیاتی در رابطه با مالیات بر ارث مورد پذیرش است، اما با توجه به برخی ابهامات و اشکال‌های وارد بر جزئیات لایحه در این مورد (مانند عدم تعیین تکلیف بدهی‌های متوفی و سایر واجبات مالی)، پیشنهادهایی برای رفع این مشکلات در قالب دو سناریوی جداگانه مطرح شده است.
 - در لایحه نحوه تعیین پایه مالیاتی مالیات بخش املاک از ارزش معاملاتی به ارزش روز تغییر یافته است. این رویکرد از منظر ایجاد پایه‌های مالیاتی شفاف و متناسب با شرایط واقعی اقتصاد کشور صحیح است، اما دغدغه منتقدین این رویکرد که اصلاح پایه فوق منجر به افزایش پرداخت‌های اجباری، عوارض و مالیات بیشتری از طرف مؤدیان خواهد شد، بجا و منطقی است. چراکه پایه مالیاتی و عوارض بسیاری از پرداخت‌های مردم ارزش فوق‌الذکر است و در صورت اصلاح این پایه باید نرخ‌های این پرداخت‌ها نیز به‌طور متناسب تعدیل شوند، لذا این گزارش دو

سناریو را برای اعمال این اصلاحات و رفع دغدغه یاد شده بیان کرده است. سناریوی اول اصلاح نرخ‌های مالیاتی و غیرمالیاتی مرتبط و کاهش تدریجی آنها همزمان با افزایش ارزش معاملاتی املاک و سناریوی دوم در نظر گرفتن یک مقدار هدف ۱۰ درصدی برای «نسبت ارزش معاملاتی به ارزش روز املاک» و تعدیل سالیانه آن متناسب با افزایش سطح عمومی قیمت‌هاست. البته با توجه به دشواری اصلاح همزمان چندین قانون و آیین‌نامه مختلف، پیشنهاد سناریوی دوم عملیاتی‌تر و مورد تأکید است.

- از نظر اقتصادی دو نوع مالیات منطقی و قابل دفاع وجود دارد: ۱. مالیات بر درآمد کسب شده در جریان فعالیت اقتصادی و ۲. مالیات بر مخارج. مالیات بر درآمد در ایران در قالب قانون مالیات‌های مستقیم اخذ می‌شود و مالیات بر مخارج در قالب قانون مالیات بر ارزش افزوده. بنابراین، توجه به این نکته حائز اهمیت است که در این اصلاحیه مواردی که مربوط به مالیات بر درآمد نمی‌شود، حذف و موکول به اصلاح قانون مالیات بر ارزش افزوده گردد (مانند حکم مربوط به مالیات‌های سبز ماده (۴۳) لایحه و ماده الحاقی ۲۸۱)، مگر مواردی که در اجرای هر دو قانون مشترک است.

- با استدلال فوق از نظر اقتصادی مالیات بر درآمد باید بر عملکرد وضع شود. یعنی هر کسی در اقتصاد (فارغ از نوع مالکیت و شخصیت حقوقی یا حقیقی) سودی کسب کرد باید مشمول مالیات شود و این مالیات باید برای همه فعالان اقتصادی یکسان باشد. این نکته به ظاهر ساده چند دلالت اساسی در بررسی لایحه دارد:

الف) حرکت از مالیات بر نقل و انتقال به سمت مالیات بر عملکرد: در قانون مالیات‌های مستقیم چنین فرض شده است که هر کس ملکی یا مالی را خرید و فروش می‌کند حتماً کسب سود می‌کند و سود همه افراد به یک اندازه است. از نظر اقتصادی مالیات باید در صورتی وضع شود که فرد در اثر خرید و فروش مثلاً ملک سودی کسب کرده باشد و مالیات باید متناسب با سود اکتسابی باشد. لذا جهت‌گیری درست این است که انواع مالیات‌های مربوط به نقل و انتقال تبدیل به مالیات علی‌الحساب برای مالیات بر عملکرد شود. لازم به ذکر است که در ایران و بسیاری از کشورهای دنیا به دلیل اینکه نتوانسته‌اند مالیات بر عملکرد درآمدی بگیرند مالیات بر نقل و انتقال وضع نموده‌اند ولی به تدریج و با توسعه نظام‌های مالیاتی از این روند فاصله گرفته‌اند.

ب) اجتناب از وضع مالیات بر ثروت: مالیات بر ثروت در واقع به معنای وضع مالیات بر موجودی دارایی افراد است؛ دارایی‌هایی که افراد یک بار مالیات آن را پرداخته‌اند. از حیث اقتصادی این امر ناموجه است.

- در منطقی کردن نظام مالیات‌ستانی کسب اطلاعات درست، آن هم به شیوه‌ای منطقی امری اجتناب‌ناپذیر است، لذا در تصویب لایحه باید به توسعه نظام اطلاعات مالیاتی به‌عنوان هسته مرکزی بحث توجه ویژه شود.

- مالیات‌های مستقیم در ایران از سه محور کلی تشکیل شده است: مالیات بر دارایی، مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی و مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی. مالیات بر دارایی یا ثروت اشخاص خود متشکل است از مالیات بر ارث و مالیات بر نقل و انتقال املاک و اموال. با تقریر فوق تأکید قانونگذار باید اجتناب از انواع مالیات بر ثروت و توجه به منطقی نمودن مالیات بر درآمد باشد. در این چارچوب پیشنهاد می‌شود قانونگذار به‌جای تصویب مالیات بر ثروت و مالیات بر نقل و انتقال املاک، تلاش کند بسته منسجمی را در راستای وضع مالیات بر عایدی سرمایه (CGT) به تصویب برساند. این نوع مالیات اولاً نقش مهمی در کنترل فعالیت‌های سوداگرانه در بازار دارایی‌ها و ازجمله بازار مسکن دارد و ثانیاً پایه آن عایدی کسب شده از دارایی است نه اصل دارایی و لذا این مالیات در چارچوب مالیات بر درآمد قابل دفاع است. در انتهای گزارش موادی در این رابطه پیشنهاد شده است.

- باید بین دو امر اساسی در اصلاح قانون تمایز قائل شد. یکی افزایش بار مالیات بر درآمد و دیگری منطقی نمودن مالیات‌ستانی. بخش عمده‌ای از انتقادات مطرح شده علیه لایحه ناظر بر افزایش بار مالیات است که به‌نظر می‌رسد جز در مواردی چند وارد نباشد. در مقابل، تأکید اصلی لایحه بر منطقی نمودن نظام مالیات بر درآمد است و در ارزیابی لایحه باید این موضوع در کانون توجه باشد که آیا مواد پیشنهادی به منطقی شدن مالیات‌ستانی کمک می‌کند یا خیر.

- در منطقی کردن نظام مالیات‌ستانی کسب اطلاعات درست، آن هم به شیوه‌ای منطقی امری اجتناب‌ناپذیر است، لذا در تصویب لایحه باید به توسعه نظام اطلاعات مالیاتی به‌عنوان هسته مرکزی بحث توجه ویژه شود.

در ادامه این مطلب جدولی تطبیقی تحت عنوان جدول ۱ آماده شده است که در ستون اول آن مواد قانون مالیات‌های مستقیم، در ستون دوم اصلاحات پیشنهادی لایحه، در ستون سوم ملاحظات کارشناسی و جمع‌بندی مفاد لایحه و در ستون آخر پیشنهادات مرکز پژوهش‌ها مبنی بر حفظ، حذف، یا اصلاح مواد لایحه ارائه شده است. علاوه بر این در بخش دوم جدول ۲ پیشنهادهایی مربوط به الحاق موادی به لایحه برای ایجاد پایه مالیاتی جدیدی تحت عنوان مالیات بر عایدات سرمایه‌ای در بخش املاک و مسکن و مبنای کارشناسی مربوط به این نوع از مالیات را ارائه کرده است.

جدول ۱. بررسی و ارزیابی مواد (۱) تا (۳۸) لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۱)	الحاقی ماده (۳)	در مواردی که به استناد فرامین و مجوزهای حضرت امام خمینی (ره) یا مقام معظم رهبری اشخاصی نظیر آستان‌های مقدس و بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی و ستادهای اجرایی و قرارگاه‌های سازندگی و شرکت‌های وابسته به اشخاص مذکور و سایر اشخاص از معافیت مالیاتی بهره‌مند شده‌اند از تاریخ اجرای این اصلاحیه نسبت به کلیه فعالیت‌های اقتصادی خود مطابق این قانون مشمول پرداخت مالیات خواهند شد. تبصره - درآمد حاصل از کلیه فعالیت‌های اقتصادی مشمولین ماده (۲) این قانون از قبیل صدا و سیما، دانشگاه‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی نیز که به غیر از طریق شرکت تحصیل می‌شود صرف‌نظر از محل واریز و مصرف درآمدهای فوق مطابق مقررات این قانون مشمول مالیات خواهد بود.	۱. مطابق این ماده تنها «<u>فعالیت اقتصادی</u>» نهادهای، بنیادها، ستادها، قرارگاه‌ها و شرکت‌های وابسته مشمول مالیات می‌شود. ۲. مهمترین دلیل توجیهی این ماده یکسان نمودن شرایط فعالیت اقتصادی (رفع تبعیض‌های قانونی ناروا و ایجاد بسترهای رقابت اقتصادی. برای تمام فعالان اقتصادی است و از این منظر مورد تأیید است. اسناد علمی پشتیبان این ادعا در قالب مقاله علمی - پژوهشی چاپ شده قابل ارائه است. ۳. با این حال، درحال حاضر فعالیت اقتصادی اشخاص مورد اشاره مشمول مالیات است و نیازی به ذکر نام ایشان در قانون نیست. ۴. در مورد آستان‌های مقدس در ماده (۱۳۹) ق.م.م تعیین تکلیف شده است. ۴. با توجه به اینکه ستاد اشخاص فوق مطابق نظر رهبری عهده‌دار برخی وظایف حاکمیتی است، می‌توان عنوان «بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی که عهده‌دار وظایف حاکمیتی می‌باشند، با تأیید مقام معظم رهبری» را به‌عنوان بند «۴» به ماده (۲) ق.م.م اضافه نمود و به این ترتیب ایشان را مانند وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی؛ دستگاه‌هایی که بودجه آنها به‌وسیله دولت تأمین	حذف ماده (۳) الحاقی و تبصره آن. ماده پیشنهادی - تبصره «۳» ماده (۲) حذف و متن زیر به‌عنوان بند «۴» به ماده (۲) قانون الحاق می‌گردد: بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی که عهده‌دار وظایف حاکمیتی می‌باشند، با تأیید مقام معظم رهبری^۱

۱. مفاد پیشنهاد براساس نامه دفتر مقام معظم رهبری به ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۱۳۹۲/۱/۲۱ به شماره ۱/۲۲۶۶۳ تنظیم شده است.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			می‌شود و شهرداری‌ها از شمول قانون خارج نمود. ۵. با لحاظ حکم بالا می‌توان تبصره «۳» ماده (۲) قانون را حذف نمود.	
ماده (۱)	الحاقی ماده (۴)	بدهی‌های مالیاتی اشخاص به‌عنوان هزینه‌های اجتماعی و شهروندی آنان، بدهی به آحاد جامعه تلقی گردیده و پرداخت آن مقدم بر پرداخت وجوهات شرعیه می‌باشد. در اجرای حکم این ماده، پرداخت وجوهات شرعیه به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نمی‌گردد	۱. هدف دولت از مالیات‌ستانی جذب منابع عمومی برای تأمین مالی کالاهای عمومی است. به دو شکل می‌توان منابع عمومی مذکور را جذب نمود: یکی به‌صورت متمرکز و از طریق جمع‌آوری مالیات و تخصیص آن از طریق بودجه و دیگری به‌صورت غیرمتمرکز مثلاً از طریق پذیرش هزینه‌های انجام شده به‌عنوان هزینه‌های قابل کسر. ۲. پذیرش هزینه‌های قابل قبول مالیاتی یا هزینه‌های قابل کسر منابع عمومی را افزایش می‌دهد. مثلاً اگر شخصی ۱۰۰ تومان سود به‌دست آورد و با نرخ ۲۵ درصد مشمول مالیات شود مجموع درآمد عمومی جذب شده ۲۵ تومان می‌شود. اما اگر شخص ۲۰ تومان بابت کمک به خیریه‌ها و ساخت دانشگاه‌ها و غیره کمک کند و بابت ۸۰ تومان باقیمانده با نرخ ۲۵ درصد مالیات بدهد جمع درآمد عمومی بالغ بر ۴۰ تومان می‌شود. ۳. پذیرش هزینه‌های قابل کسر باعث تشویق مؤدیان به تأمین مالی انواع کالاهای عمومی می‌شود مخصوصاً اینکه مؤدی در پرداخت	● پیشنهاد حذف ماده (۴) ● در نظر گرفتن وجوهات شرعیه به‌عنوان هزینه قابل کسر از مالیات در قالب مالیات بر مجموع درآمد در قالب ماده (۱۲۹) مکرر لایحه

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			مالیات نحوه هزینه‌کرد آن را لمس نمی‌کند اما در مورد امور خیریه و وجوهات شرعیه چنین لمسی را دارد. ۴. درحال حاضر مطابق ماده (۱۷۲) ق.م.م. ۱۰۰ درصد وجوهی که بابت امور خیریه مختلف هزینه می‌شود از درآمد مشمول مالیات قابل کسر است. ۵. پذیرش وجوهات شرعیه به‌عنوان هزینه قابل کسر چند اثر دارد: ۱. افزایش منابع عمومی و کاهش بار مالی دولت؛ ۲. تشویق متدینین به پرداخت وجوهات شرعیه؛ ۳. کاهش وابستگی حوزه‌های علمیه به بودجه‌های سنواری ۵. وجوهات شرعیه ارتباطی به انواع پایه‌های مالیاتی مختلف ندارد و صرفاً مربوط به مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی می‌شود که درحال حاضر نیز سهمی کمتر از ۱۰ درصد در کل درآمدهای مالیاتی دارند. ۶. لازم به‌نظر می‌رسد وجوهات شرعیه در کنار سایر پرداخت‌ها و کمک‌های مؤدیان به مؤسسات خیریه با ترتیبات خاصی در قالب تبصره «۱» ماده (۱۲۹) مکرر به‌عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی مؤدیان در بررسی و محاسبه مالیات مجموع درآمد لحاظ گردد. ۷. می‌توان شماره‌حسابی توسط کمیته امداد اعلام نمود تا افراد زکات خود را به این شماره واریز نمایند و به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی این	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			افراد تلقی شود و دولت نیز این رقم را به صورت جمعی - خرجی در بودجه کمیته امداد لحاظ نماید. ۸. در ضمن خمس نیز می تواند با ترتیبات اجرایی پیش بینی شده و ارائه یک شماره حساب متمرکز به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی گردد.	
ماده (۱)	الحاقی ماده (۵)	اشخاصی که ارزش مجموع ثروت آنها از محل دارایی های منقول و غیرمنقول بیش از بیست میلیارد ریال باشد، نسبت به هر سال تملک دارایی های مذکور مشمول مالیاتی به نرخ دو در هزار می گردد. نرخ مالیات مذکور در مورد آن بخش از دارایی ها که مستقیماً در فرآیند تولید اقتصادی قرار می گیرد از قبیل واحدهای تولیدی، معدنی، خدماتی، کشاورزی و همچنین سهام و هرگونه سرمایه گذاری که مستلزم مشارکت در سود و زیان است معادل نرخ صفر منظور می گردند. منظور از ارزش موضوع این ماده ارزش روز دارایی های مذکور در پایان هر سال می باشد. مؤدیان موضوع این ماده مکلفند حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه هر سال نسبت به ارائه اظهارنامه و پرداخت مالیات سال قبل اقدام نمایند. اجرای حکم این ماده، مطابق برنامه زمانی، اولویت بندی و احصای دارایی های مشمول مالیات که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می نماید، خواهد بود. تبصره «۱» - دارایی های متعلق به اشخاص دارای	نکات محتوایی کلی ۱. از نظر اقتصادی مالیات باید بر جریان کسب درآمد وضع شود نه بر انباشت درآمدی که قبلاً مالیات آن پرداخت شده است. بنابراین، این ماده منطق اقتصادی ندارد و باید حذف شود. ۲. امروزه در دنیا از مالیات بر ثروت فاصله گرفته شده است و مجموع درآمدهای ناشی از انواع مالیات بر ثروت (اعم از مالیات بر موجودی دارایی ها که بسیار نادر است، مالیات بر نقل و انتقال و مالیات بر ارث) بین یک تا دو درصد کل درآمدهای مالیاتی است. دلیل فاصله گرفتن از مالیات بر ثروت این است که این مالیات یک مالیات مضاعف است و باعث فرار سرمایه ها می شود. ۳. در صورتی که هدف از مالیات وضع مالیات بر درآمدی است که افراد از محل املاک و دارایی های خود به دست می آورند، به لحاظ نظری و تجربی، می توان مالیاتی با عنوان مالیات بر عایدی سرمایه (CGT) وضع نمود. این مالیات دقیقاً بر عایدی دارایی ها وضع می شود نه بر خود دارایی ها و از این حیث منطق اقتصادی نیرومندی دارد.	• پیشنهاد حذف کلیت ماده • حفظ بحث بانک اطلاعات املاک در قالب ماده (۱۶۹) مکرر

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		کمتر از ۱۸ سال سن در حکم دارایی‌ها ولی آنها محسوب می‌شود. تبصره ۲ - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است بانک اطلاعات املاک کشور را طراحی و سامانه اطلاعاتی آن را ایجاد نماید. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و شهرداری‌ها در جهت ایجاد و استمرار فعالیت بانک اطلاعاتی املاک کشور، مکلف به همکاری با وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌باشند. کلیه نقل و انتقالات املاک و احراز مالکیت به‌منظور برخورداری از امکانات خدمات عمومی مستلزم ثبت املاک در سامانه مذکور می‌باشد. آیین‌نامه اجرایی این تبصره به‌موجب پیشنهاد مشترک وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. تبصره ۱ - کلیه اشخاص و مراجعی که به نحوی در جریان عملیات مربوط به مالکیت، نگهداری، انتقالات، خدمات بیمه‌ای و معاملات دارایی‌های مذکور می‌باشند مکلفند به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور مقرر می‌دارد اطلاعات مربوط را به آن سازمان ارائه دهند. متخلف از مفاد حکم تبصره‌های «۲» و «۳» این ماده علاوه‌بر مسئولیت تضامنی که با مؤدی در پرداخت مالیات خواهد داشت مشمول جریمه‌ای معادل ۵ درصد ارزش دارایی‌های مشمول مالیات	نکات محتوایی متن ماده ۴. نتیجه طبیعی این ماده افزایش هزینه نگهداری دارایی‌هاست. این موضوع باعث می‌شود افراد دارایی‌های خود را به سمت دارایی‌های غیرثبتی و غیرشفاف مانند ارز و سکه و طلا و... منتقل کنند. ۵. این ماده حتی از اصل دارایی افراد نظیر واحد مسکونی که افراد در آن زندگی می‌کنند مطالبه مالیات می‌نماید. ۶. «نحوه تعیین ارزش روز دارایی‌ها» مشخص نیست. درحال حاضر برای مالیات بر نقل و انتقال املاک نیز از «ارزش معاملاتی» استفاده می‌شود. ۷. نرخ مالیات بر ثروت برای دارایی‌هایی که مستقیماً در فرآیند تولید اقتصادی قرار می‌گیرد، صفر است. تفکیک فعالیت‌های مولد و غیرمولد اقتصادی امری سلیقه‌ای و بی‌ضابطه است. برای مثال، آیا خرید سهام یک فعالیت مولد است یا سپرده‌گذاری. بسته به تعریف، پاسخ متفاوت خواهد بود. اگر این امر به تشخیص ممیز موكول گردد، محل فساد خواهد شد. ۸. عبارت کلی «دارایی‌های منقول و غیرمنقول» تفسیربردار بوده و دامنه وسیعی از دارایی‌ها از لوازم، لباس، ساعت مچی و... شخصی افراد گرفته تا املاک و باغ تفریحی را شامل می‌شود و این امر از ابهامات این ماده در تعیین حدود و ثغور دارایی‌های منقول و غیرمنقول است و	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		می‌باشد. تبصره «۴» - ثبت نقل و انتقالات اموال و دارایی‌های منقول و غیرمنقول که به‌موجب این قانون برای آنها مالیات وضع گردیده است قبل از پرداخت بدهی مالیاتی مورد انتقال از قبیل نقل و انتقالات، اجاره، حق واگذاری و درآمد شغلی ممنوع است. متخلف از حکم این تبصره در پرداخت مالیات متعلقه مسئولیت تضامنی خواهد داشت. تبصره «۵» - انتشار و تمدید هرگونه اوراق بهادار از قبیل اوراق مشارکت، سهام و اوراق مالی قابل معامله در بورس بدون احراز هویت مالکیت و به‌صورت بی‌نام ممنوع می‌باشد. نقل و انتقالات دارایی‌های مذکور توسط مرجع انجام معاملات آنها و با ثبت هویت متعاملین خواهد بود.	می‌تواند محل اختلاف‌های فراوان مؤدیان و ممیزین مالیاتی باشد. ۹. تبصره «۱» این ماده می‌تواند منجر به بروز برخی مشکلات اجتماعی و فرهنگی شود. مثلاً در این شرایط برخی افراد غیر از والدین یتیم حاضر نخواهند شد تا ولایت و سرپرستی آنها را برعهده بگیرد. نکات شکلی ۱۰. در این ماده مشخص نیست که منظور از اشخاص؛ اشخاص حقیقی است یا اشخاص حقوقی یا هر دو. هرچند که در تبصره «۱» این ماده منظور از اشخاص، اشخاص حقیقی اعلام شده ولی این ابهام در متن ماده وجود دارد. ۱۱. در تبصره‌های ماده پیشنهادی بر تشکیل بانک نقل و انتقال املاک حکم شده است که بهتر است در چارچوب ماده (۱۶۹) مکرر تعقیب گردد. ۱۲. در انتهای ماده پیشنهادی تصریح شده است که «اجرای حکم این ماده، مطابق برنامه زمانی، اولویت‌بندی و احصای دارایی‌های مشمول مالیات که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌نماید، خواهد بود» لذا این موضوع مصادیق و موارد اعمال این نوع از مالیات را برعهده سازمان امور مالیاتی گذاشته و این موضوع با اصل پنجاه‌ویکم قانون اساسی در تعارض است.	پیشنهادهای

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۱۷)	ماده (۱۷)	ماده (۱۷)	محاسن	ماده (۱۷)
هرگاه در نتیجه فوت شخصی اعم از فوت واقعی یا فرضی اموالی از متوفی باقی بماند به شرح زیر مشمول مالیات است:	هرگاه در نتیجه فوت شخصی اعم از فوت واقعی یا فرضی اموالی از متوفی باقی بماند به شرح زیر مشمول مالیات می‌باشد:	اموال و دارایی‌هایی که در نتیجه فوت شخص اعم از فوت واقعی یا فرضی انتقال می‌یابد، به شرح زیر مشمول مالیات می‌باشد:	۱. ساده‌سازی قوانین مالیاتی مربوط به ارث یکی از ویژگی‌های اصلی این بخش از اصلاحات لایحه است. رویکرد اتخاذ شده موجب می‌شود که حجم پرونده‌های در جریان مربوط به ارث که معمولاً خاتمه یافتن آنها به دلیل ماهیت قوانین جاری سال‌ها به طول می‌انجامد کاهش و بسیاری از هزینه‌های سازمان امور مالیاتی کاهش یابد.	اموال و دارایی‌هایی که در نتیجه فوت شخص اعم از فوت واقعی یا فرضی انتقال می‌یابد، به شرح زیر مشمول مالیات می‌باشد:
۱. در صورتی که متوفی یا وارث یا هر دو ایرانی مقیم ایران باشند نسبت به سهم الارث هریک از اموال مشمول مالیات بر ارث موضوع ماده (۱۹) این قانون واقع در ایران یا در خارج از ایران پس از کسر مالیات بر ارثی که بابت آن قسمت از اموال واقع در خارج از ایران به دولت محلی که مال در آن واقع گردیده پرداخت شده است به نرخ مذکور در ماده (۲۰) این قانون	۱. در صورتی که متوفی یا وارث یا هر دو ایرانی مقیم ایران باشند نسبت به سهم الارث هریک از اموال مشمول مالیات بر ارث موضوع ماده (۱۹) این قانون واقع در ایران یا در خارج از ایران پس از کسر مالیات بر ارثی که بابت آن قسمت از اموال واقع در خارج از ایران به دولت محلی که مال در آن واقع گردیده پرداخت شده است به نرخ مذکور در ماده (۲۰) این قانون	۱. نسبت به املاک و حق واگذاری محل یک و نیم (۱/۵) برابر نرخ‌های مذکور در ماده (۵۹) این قانون به مأخذ ارزش معاملاتی املاک و یا به مأخذ ارزش روز حق واگذاری حسب مورد، در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث.	۲. با توجه به حجم بسیار پایین مالیات بر ارث در کل درآمدهای مالیاتی، کم‌رنگ بودن این بخش از درآمدهای مالیاتی در سیستم‌های مالیاتی سایر کشورها، رویکرد لایحه به سمت محدود و خلاصه کردن این بخش از درآمدهای مالیاتی بوده است.	۱. نسبت به املاک و حق واگذاری محل یکو نیم (۱/۵) برابر نرخ‌های مذکور در ماده (۵۹) این قانون به مأخذ ارزش معاملاتی املاک و یا به مأخذ ارزش روز حق واگذاری حسب مورد، در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث.
۲. در صورتی که متوفی و وارث هر دو ایرانی مقیم خارج از ایران باشند سهم الارث هریک از وراث را از اموال و حقوق مالی متوفی که در ایران موجود است به نرخ مذکور در ماده (۲۰) این قانون و نسبت به آن قسمت که در خارج از ایران وجود دارد پس از کسر مالیات بر ارثی که از آن بابت به دولت محل وقوع پرداخت شده است به نرخ بیست و پنج درصد.	۲. در صورتی که متوفی و وارث هر دو ایرانی مقیم خارج از ایران باشند سهم الارث هریک از وراث را از اموال و حقوق مالی متوفی که در ایران موجود است به نرخ مذکور در ماده (۲۰) این قانون و نسبت به آن قسمت که در خارج از ایران وجود دارد پس از کسر مالیات بر ارثی که از آن بابت به دولت محل وقوع پرداخت شده است به نرخ بیست و پنج درصد.	۲. نسبت به سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم آنها یک و نیم (۱/۵) برابر نرخ‌های مذکور در تبصره «۱» ماده (۱۴۳) و ماده (۱۴۳) مکرر این قانون طبق مقررات مزبور در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث.	۳. عدم الزام ارائه اظهارنامه مالیاتی برای تمام اموال متوفی و تشکیل پرونده در سازمان امور مالیاتی	۲. نسبت به سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم و سود سهام متعلق به آنها یکو نیم (۱/۵) برابر نرخ‌های مذکور در تبصره «۱» ماده (۱۴۳) و ماده (۱۴۳) مکرر این قانون طبق مقررات مزبور در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث.
۳. در مورد اتباع خارجی و سایر موارد نسبت به آن قسمت از اموال و حقوق مالی متوفی که در ایران موجود است کلاً مشمول	۳. در مورد اتباع خارجی و سایر موارد نسبت به آن قسمت از اموال و حقوق مالی متوفی که در ایران موجود است کلاً مشمول	نسبت به سپرده‌های بانکی، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار و سودهای متعلق به آنها تا تحویل به آنها به نرخ سه درصد (۳٪).	برخی ابهامات	۳. نسبت به سپرده‌های بانکی، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار و سودهای متعلق به آنها تا تاریخ ثبت انتقال به نام وراث و یا پرداخت و تحویل به آنها به نرخ سه درصد (۳٪).
		۱. نسبت به انواع وسایل نقلیه موتوری زمینی، دریایی و هوایی به نرخ دو درصد (۲٪) بهای اعلامی توسط سازمان امور مالیاتی کشور.	۱. در لایحه تکلیف بدهی متوفی روشن نشده است. اگر هر مال متوفی به‌طور جداگانه قابلیت معامله و پرداخت مالیات را داشته باشد، بدهی متوفی چگونه پرداخت خواهد شد.	۴. نسبت به انواع وسایل نقلیه موتوری زمینی، دریایی و هوایی به نرخ دو درصد (۲٪) بهای اعلام شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور، در تاریخ انتقال
		۲. نسبت به سود سهام و سهم‌الشرکه و حق‌الامتیاز و سایر اموال و حقوق مالی که در بندهای فوق تصریح نشده است، به نرخ ده درصد (۱۰٪) ارزش روز در زمان تحویل یا ثبت انتقال.	۲. در بند «۲» ماده (۱۷) نرخ مالیات بر ارث سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم تصریح شده است و مالیات بر ارث مربوط به سود سهام و	۵. نسبت به حق‌الامتیاز و سایر اموال و مطالبات و حقوق مالی که در بندهای فوق تصریح نشده است، پس از کسر «هزینه‌های

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	مالیات به نرخ مذکور در ماده (۲۰) این قانون برای وراث طبقه دوم	به وراث طبقه اول است، در صورتی که وراث طبقات دوم و سوم باشند، نرخهای مالیات مذکور در این ماده به ترتیب دو (۲) و چهار (۴) برابر خواهد شد. تبصره «۲» - در صورتی که متوفی اتباع خارجی باشد مشمول مالیات به نرخ وراث طبقه دوم خواهد بود. تبصره «۳» - در مواردی که وراث سهم خود از اموال موضوع بندهای «۱»، «۲» و «۴» این ماده را به اشخاص ثالث یا وراث دیگر انتقال دهند، علاوه بر مالیات بر ارث به شرح این فصل مشمول مالیات طبق مقررات فصول مربوط خواهند بود.	سهم الشرکه به بند «۵» ماده با نرخ متفاوت موکول گردیده است پیشنهاد تلفیق این دو موضوع در بند «۲» ماده (۱۷) مطرح شده است، مخصوصاً با توجه به کسر مالیات بر سود در یک مرحله پیشین. ۱. ارزیابی امکان تصریح سازوکاری برای اخذ مالیات بر اموال اتباع ایرانی متوفی در خارج از کشور، از حیث مسائل و تبعات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی. ۱. تصریح «اموال و داراییهای متوفی» در تبصره «۲» ماده (۱۷). ۲. تصریح «مطالبات» در متن بند «۵» ماده (۱۷). ۳. اختلاف نظر درخصوص بحث تقویم املاک و تعیین ارزش اموال با قیمت روز انتقال مال و در نهایت پرداخت مالیات بیشتر از شرایط قانون فعلی.	کفن و دفن در حدود عرف و عادت»، «واجبات مالی در حدود قواعد شرعی» و «دیون محقق متوفی»، به نرخ سه درصد (۳٪) ارزش روز در زمان تحویل یا ثبت انتقال. ^۱ ۶. نسبت به اموال و داراییهای متعلق به متوفای ایرانی که در خارج از کشور واقع شده است پس از کسر مالیات بر ارثی که از آن بابت به دولت محل وقوع اموال و داراییها پرداخت شده است، براساس نرخها و ارزشهای مقرر در بندهای «۱» تا «۵» فوق الذکر. تبصره «۱» - نرخهای مذکور در این ماده مربوط به وراث طبقه اول است، در صورتی که وراث طبقات دوم و سوم باشند، نرخهای مالیات مذکور در این ماده به ترتیب دو (۲) و چهار (۴) برابر خواهد شد. تبصره «۲» - در صورتی که متوفی تبعه خارجی باشد مشمول مالیات به نرخ وراث طبقه دوم خواهد بود. تبصره «۳» - در مواردی که وراث سهم خود از اموال موضوع بندهای «۱»، «۲» و «۴» این ماده را به اشخاص ثالث یا وراث دیگر انتقال

۱. بند «۵» براساس سناریوی دوم نگارش شده است. نگارش آن براساس سناریوی اول به شرح ذیل خواهد بود:

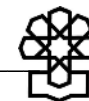
بند «۵» - نسبت به حق الامتیاز و سایر اموال و مطالبات و حقوق مالی که در بندهای فوق تصریح نشده است، به نرخ سه درصد (۳٪) ارزش روز در زمان تحویل یا ثبت انتقال.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
				دهند، علاوه بر مالیات بر ارث، مشمول مالیات طبق مقررات فصول مربوط خواهند بود. تبصره «۴» -^۱ در صورتی که هزینه‌های کفن و دفن، واجبات مالی و دیون محقق متوفی بیشتر از اموال موضوع بند «۵» باشد، مازاد آن به ترتیب از اموال و دارایی‌های مذکور در بندهای «۳»، «۲»، «۴» و «۱» این ماده کسر خواهد شد. در اجرای حکم این تبصره، تمام اموال و دارایی‌ها و بدهی‌های متوفی به ارزش روز تقویم خواهد شد. تبصره «۵» - بدهی که متوفی به وراث خود دارد در صورتی که مستند به مدارک قانونی بوده و اصالت آن مورد تأیید هیئت حل اختلاف مالیاتی قرار گیرد قابل کسر از ماترک خواهد بود. در مورد مهریه و نفقه ایام عده، تأیید هیئت مذکور لازم نیست. در مورد وراث طبقه دوم و سوم کسر دیون منوط به آن است که متوفی تا تاریخ فوت خود دارای وراث از طبقه ماقبل حسب مورد بوده باشد (احیای تبصره ماده (۱۹) قانون مالیات‌های مستقیم)^۲ تبصره «۶» - حقوق ناشی از عقود اجاره به

۱. تبصره «۴» براساس سناریوی دوم نوشته شده است. اصلاح این تبصره براساس سناریوی اول به شرح ذیل خواهد شد:

تبصره «۴» - چنانچه مجموع ارزش روز ماترک متوفی کمتر از مجموع «دیون محقق متوفی»، «هزینه کفن و دفن در حدود عرف و عادات» و «واجبات مالی و عبادی در حدود قواعد شرعی» باشد، با تأیید هیئت حل اختلاف مالیاتی اموال و دارایی‌های متوفی مشمول مالیات موضوع این ماده نخواهد شد. در صورتی که بخشی از دارایی‌ها و اموال متوفی در اظهارنامه ذکر نگردد، در زمان انتقال مشمول مالیات موضوع ماده (۱۷) خواهد شد.

۲. براساس سناریوی اول این تبصره حذف خواهد شد.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
				شرط تملیک با بانکها و سایر نهادهای مالی و اعتباری، نسبت به عرصه و اعیان املاک براساس ارزش معاملاتی در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث محاسبه خواهد شد (احیای تبصره «۴» ماده (۳۲) قانون مالیاتهای مستقیم) تبصره «۷» - در صورتی که وراث ظرف ۶ ماه از تاریخ فوت نسبت به پرداخت مالیات موضوع بندهای «۱» تا «۵» اقدام نمایند، ارزش روز فوت ملاک خواهد بود. تبصره «۸» - بانکها و سایر نهادهای مالی، شرکتها، مؤسسات، نهادهای عمومی غیردولتی و سایر اشخاص حقوقی دولتی و غیردولتی که از متوفی اموال موضوع بند «۳» را نزد خود دارند، مکلفند حسب اعلام سازمان امور مالیاتی، مالیات متعلق را از وجوه نقد یا سپردههای نزد خود کسر و تا آخر ماه بعد از پرداخت به حساب سازمان امور مالیاتی واریز و مابقی آن را به وارث یا ذینفعان دیگر پرداخت نماید. اشخاص مذکور مکلفند پس از واریز وجوه مذکور مشخصات وارث یا ذینفعان دیگر و مبالغ پرداختی را به اطلاع سازمان امور مالیاتی برسانند. سازمان امور مالیاتی مکلف است حسب درخواست وارث یا ولی یا امین یا قیم یا نماینده قانونی آنها

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
				میزان مالیات موضوع این ماده را مشخص و به مراجع مذکور اعلام نماید.
ماده (۲)	ماده (۱۸) وراث این قانون به سه طبقه تقسیم می‌شوند: ۱. وراث طبقه اول که عبارتند از: پدر، مادر، زن، شوهر، اولاد و اولاد اولاد ۲. وراث طبقه دوم که عبارتند از: اجداد، برادر، خواهر و اولاد آنها ۳. وراث طبقه سوم که عبارتند از: عمو، عمه، دایی، خاله و اولاد آنها	بدون تغییر		موافق لایحه
ماده (۲)	ماده (۱۹) اموال مشمول مالیات بر ارث عبارت است از کلیه ماترک متوفی واقع در ایران یا خارج از ایران اعم از منقول و غیرمنقول و مطالبات غیرقابل وصول و حقوق مالی پس از کسر هزینه کفن و دفن در حدود عرف و عادت و واجبات مالی و عبادی در حدود قواعد شرعی و دیون محقق متوفی تبصره - بدهی که متوفی به وراث خود دارد در صورتی که مستند به مدارک قانونی بوده و اصالت آن مورد تأیید هیئت حل اختلاف مالیاتی قرار گیرد قابل کسر از ماترک خواهد بود. در مورد مهریه و نفقه ایام عده تأییده هیئت مذکور لازم نیست و در مورد وراث طبقه دوم و سوم کسر دیون	حذف شد	با توجه به تغییر شیوه اخذ مالیات بر ارث، ماده (۱۹) قانون که به تعریف درآمد مشمول مالیات بر ارث می‌پردازد حذف شده است. به نظر می‌رسد که بهتر است حتی در سیستم جدید هم معلوم باشد کدام اموال متوفی مشمول مالیات می‌باشد. تبصره ماده (۱۹) در قالب تبصره «۵» ماده (۱۷) احیا شده است. در صورتی که نخواهیم برای بدهی متوفی تعیین تکلیف کنیم نیازی به این تبصره نخواهد بود.	ماده (۱۹) اموال مشمول مالیات بر ارث عبارت است از کلیه ماترک متوفی واقع در ایران یا خارج از ایران اعم از منقول و غیرمنقول و مطالبات قابل وصول و حقوق مالی پس از کسر هزینه کفن و دفن در حدود عرف و عادت و واجبات مالی و عبادی در حدود قواعد شرعی و دیون محقق متوفی. در مورد اتباع خارجی حکم این ماده نسبت به کلیه ماترک واقع در ایران جاری است.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای																				
	منوط به آن است که متوفی تا تاریخ فوت خود دارای وراث از طبقه ماقبل حسب مورد بوده باشد.																							
ماده (۲)	ماده (۲۰) نرخ مالیات بر ارث نسبت به سهم الارث به شرح زیر می باشد:	حذف شد	با تغییر رویکرد مالیات بر ارث مبنی بر اخذ مالیات در موقع انتقال اموال متوفی به وراثت یا اشخاص ثالث، دیگر محاسبه مجموع اموال متوفی و در نظر گرفتن نرخ متفاوت برای سطوح مختلف آن بی معناست.	موافق حذف																				
	<table><tr><td>شرح</td><td>طبقه اول</td><td>طبقه دوم</td><td>طبقه سوم</td></tr><tr><td>تا مبلغ ۵۰ میلیون ریال</td><td>۵٪</td><td>۱۵٪</td><td>۳۵٪</td></tr><tr><td>تا مبلغ ۲۰۰ میلیون ریال نسبت به مازاد ۵۰ میلیون ریال</td><td>۱۵٪</td><td>۲۵٪</td><td>۴۵٪</td></tr><tr><td>تا مبلغ ۵۰۰ میلیون ریال نسبت به مازاد ۲۰۰ میلیون ریال</td><td>۲۵٪</td><td>۳۵٪</td><td>۵۵٪</td></tr><tr><td>نسبت به مازاد ۵۰۰ میلیون ریال</td><td>۳۵٪</td><td>۴۵٪</td><td>۶۵٪</td></tr></table>				شرح	طبقه اول	طبقه دوم	طبقه سوم	تا مبلغ ۵۰ میلیون ریال	۵٪	۱۵٪	۳۵٪	تا مبلغ ۲۰۰ میلیون ریال نسبت به مازاد ۵۰ میلیون ریال	۱۵٪	۲۵٪	۴۵٪	تا مبلغ ۵۰۰ میلیون ریال نسبت به مازاد ۲۰۰ میلیون ریال	۲۵٪	۳۵٪	۵۵٪	نسبت به مازاد ۵۰۰ میلیون ریال	۳۵٪	۴۵٪	۶۵٪
	شرح				طبقه اول	طبقه دوم	طبقه سوم																	
	تا مبلغ ۵۰ میلیون ریال				۵٪	۱۵٪	۳۵٪																	
	تا مبلغ ۲۰۰ میلیون ریال نسبت به مازاد ۵۰ میلیون ریال				۱۵٪	۲۵٪	۴۵٪																	
تا مبلغ ۵۰۰ میلیون ریال نسبت به مازاد ۲۰۰ میلیون ریال	۲۵٪	۳۵٪	۵۵٪																					
نسبت به مازاد ۵۰۰ میلیون ریال	۳۵٪	۴۵٪	۶۵٪																					
از سهم الارث هریک از وراثت طبقه اول مبلغ ۳۰ میلیون ریال به عنوان معافیت کسر و مازاد به نرخ های مذکور مشمول مالیات می باشد.																								
معافیت مذکور برای هریک از وراثت طبقه																								

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	اول که کمتر از بیست سال سن داشته یا محجور یا معلول ازکارافتاده باشند مبلغ پنجاه میلیون ریال خواهد بود.			
ماده (۲)	ماده (۲۱) اموالی که جزء ماترک متوفی باشد و تا یک سال پس از قطعیت مالیات و غیرقابل رسیدگی بودن پرونده امر در مراجع مالیاتی طبق قوانین یا احکام خاص مالکیت آنها سلب و یا به موجب گواهی سازمان ذیربط بلاعوض در اختیار وزارتخانه‌ها، مؤسسه‌های دولتی، شهرداری‌ها، نهادهای انقلاب اسلامی یا شرکت‌هایی که صد درصد (۱۰۰٪) سهام آنها متعلق به دولت باشد قرار گیرد، از شمول مالیات بر ارث خارج و در صورتی که بابت سلب مالکیت عوضی داده شود ارزش آن عوض یا اموال سلب مالکیت شده هرکدام کمتر است جزء اموال مشمول مالیات بر ارث محسوب و در هر حال چنانچه مالیاتی اضافه پرداخت شده باشد مسترد خواهد شد. حکم این ماده در مواردی که وراثت تمام یا قسمتی از اموال را که جزء ماترک باشد به‌طور رایگان به یکی از اشخاص مذکور در ماده (۲) این قانون واگذار کنند نیز جاری است.	حذف شد	ماده (۲۱) انتقالاتی را مشخص می‌کند که از شمول مالیات خارج است، لذا نباید حذف شود.	ماده (۲۱) اموالی که جزء ماترک متوفی باشد و حسب گواهی سازمان ذیربط به‌طور بلاعوض در اختیار وزارتخانه‌ها، مؤسسه‌های دولتی، شهرداری‌ها، نهادهای انقلاب اسلامی یا شرکت‌هایی که صد درصد (۱۰۰٪) سهام آنها متعلق به دولت باشد، قرار گیرد، از شمول مالیات بر ارث خارج می‌شود و در صورتی که بابت سلب مالکیت عوضی داده شود آن عوض جزء اموال مشمول مالیات بر ارث محسوب می‌گردد.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۲)	ماده (۲۲) در صورتی که به موجب رأی هیئت حل اختلاف مالیاتی مطالبات متوفی غیرقابل وصول تشخیص داده شود، مطالبات مذکور جزء ماترک منظور نمی شود و اگر مالیات آن قبلاً وصول شده باشد مسترد خواهد شد و در صورت وصول احتمالی این گونه مطالبات ورثه ملزم به پرداخت مالیات متعلق خواهند بود. در هر صورت وزارت امور اقتصادی و دارایی از نظر تأمین مالیات متعلق می تواند به عنوان ثالث در دعوی مربوط شرکت و یا رأساً اقامه دعوی نماید.	حذف شد	در رویکرد جدید تا مالی منتقل نشود مشمول مالیات نمی گردد، لذا مطالبات غیرقابل وصول نیز مشمول مالیات نمی شود و به طور طبیعی بحث استرداد آن نیز موضوعیت ندارد.	موافق حذف
ماده (۲)	ماده (۲۴) اموال زیر از شمول مالیات این فصل خارج است: ۱. وجوه بازنشستگی و وظیفه و پسرانداز خدمت و مزایای پایان خدمت، مطالبات مربوط به خسارت اخراج، بازخرید خدمت و مرخصی استحقاقی استفاده نشده و بیمه های اجتماعی و نیز وجوه پرداختی توسط مؤسسات بیمه یا بیمه گذار و یا کارفرما از قبیل بیمه عمر، خسارت فوت و همچنین دیه و مانند آنها حسب مورد که یک جا و یا به طور مستمر به ورثه متوفی پرداخت می گردد. ۲. اموال منقول متعلق به مشمولین بند «۴»	بند «۴» این ماده حذف شد	مطابق بند «۴» ماده (۲۴) بخشی از ارزش اوراق مشارکت، سپرده ها، سهام و سهم الشرکه متوفی مشمول مالیات نمی شود. در رویکرد جدید انتقال این اموال مشمول مالیات شده است و لذا ضرورت دارد بند مذکور حذف گردد. در تبصره «۴» ماده (۳۲) اثاث البیت محل سکونت متوفی از شمول مالیات مستثناست که لازم است استثنای مذکور همچنان حفظ گردد.	موافق حذف بند «۴» ماده (۲۴) پیشنهاد احیای تبصره «۱» ماده (۳۲) قانون مالیات های مستقیم به عنوان بند «۴» ماده (۲۴) ۴. اثاث البیت محل سکونت متوفی

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	ماده (۳۹) قرارداد وین مورخ فروردین ۱۳۴۰ و ماده (۵۱) قرارداد وین مورخ اردیبهشت ماه ۱۳۴۲ و بند «۴» ماده (۳۸) قرارداد وین مورخ اسفندماه ۱۳۵۳ با رعایت شرایط مقرر در قرارداد مزبور با شرط معامله متقابل. ۳. اموالی که برای سازمان‌ها و مؤسسه‌های مذکور در ماده (۲) این قانون مورد وقف یا نذر یا حبس واقع گردد به شرط تأیید سازمان‌ها و مؤسسه‌های مذکور. ۴. ۸۰ درصد اوراق مشارکت و سپرده‌های متوفی نزد بانک‌های ایرانی و شعب آنها در خارج از کشور و مؤسسه‌های اعتباری غیربانکی مجاز، همچنین پنجاه درصد ارزش سهام متوفی در شرکت‌هایی که سهام آنها طبق قانون مزبور در بورس پذیرفته شده باشد و ۴۰ درصد ارزش سهام‌الشرکه متوفی در سایر شرکت‌ها و نیز ۴۰ درصد ارزش خالص دارایی متوفی در واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی.			
ماده (۲)	ماده (۲۶) وراث (منفرداً یا مجتمعاً) یا ولی یا امین یا قیم یا نماینده قانونی آنها مکلفند ظرف ۶ ماه از تاریخ فوت متوفی اظهارنامه‌ای روی	حذف شد	در قانون فعلی ضرورت دارد برای کل ماترک متوفی ظرف ۶ ماه اظهارنامه تهیه شود. با توجه به اینکه در رویکرد جدید انتقال تک اموال میسر شده است نیازی به ارائه اظهارنامه نیست	ماده (۲۶) - کسر «هزینه‌های کفن و دفن»، «واجبات مالی» و «دیون محقق متوفی» از اموال و دارایی‌های متوفی، موضوع بند «۵» ماده (۱۷) این قانون،^۱ منوط به آن است که

۱. براساس سناریوی اول در ماده (۲۶) اصلاحی باید به جای عبارت «موضوع بند «۵» ماده (۱۷) این قانون» از عبارت «موضوع تبصره «۴» ماده (۱۷) این قانون» استفاده شود.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	نمونه مخصوصی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود حاوی کلیه اقلام ما ترک با تعیین بهای زمان فوت و تصریح مطالبات و بدهی‌هایی که طبق مقررات این فصل قابل احتساب هستند به ضمیمه مدارک زیر به اداره امور مالیاتی صلاحیتدار تسلیم و رسید دریافت دارند. ۱. رونوشت یا تصویر گواهی شده اسناد مربوط به بدهی و مطالبات متوفی. ۲. رونوشت یا تصویر گواهی شده کلیه اوراقی که مثبت حق مالکیت متوفی نسبت به اموال و حقوق مالی است. ۳. در صورتی که اظهارنامه از طرف وکیل یا قیم یا ولی داده شود رونوشت یا تصویر گواهی شده وکالتنامه یا قیم‌نامه. ۴. رونوشت یا تصویر گواهی شده آخرین وصیتنامه متوفی اگر وصیتنامه موجود باشد. تبصره - تسلیم اظهارنامه با مشخصات مذکور از طرف یکی از وراث، سلب تکلیف سایر ورثه می‌گردد.		مگر اینکه ارزش خالص ماترک متوفی منفی باشد (بدهی متوفی بیش از دارایی وی باشد)، لذا تنها در این حالت خاص پیش‌بینی شده است که وراث اظهارنامه ارائه دهند. البته برای تطبیق با الزامات طرح جامع، سازمان امور مالیاتی می‌تواند هنگام انتقال هر مال، اظهارنامه ساده‌ای را برای امکانپذیر شدن تشخیص و پرداخت مالیات تنظیم کند و در اختیار مؤدی قرار دهد.	وراث (منفرداً یا مجتمعاً) یا ولی یا امین یا قیم یا نماینده قانونی آنها ظرف ۶ ماه از تاریخ فوت متوفی اظهارنامه‌ای روی نمونه مخصوصی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود، حاوی کلیه اقلام ماترک با تعیین بهای زمان فوت و تصریح مطالبات و بدهی‌هایی که طبق مقررات این فصل قابل احتساب هستند به ضمیمه مدارک زیر به اداره امور مالیاتی صلاحیتدار تسلیم و رسید دریافت دارند. ۱. رونوشت یا تصویر گواهی شده اسناد مربوط به بدهی و مطالبات متوفی ۲. رونوشت یا تصویر گواهی شده کلیه اوراقی که مثبت حق مالکیت متوفی نسبت به اموال و حقوق مالی است ۳. در صورتی که اظهارنامه از طرف وکیل یا قیم یا ولی داده شود رونوشت یا تصویر گواهی شده وکالتنامه یا قیم‌نامه ۴. رونوشت یا تصویر گواهی شده آخرین وصیتنامه متوفی اگر وصیتنامه موجود باشد ۵. رونوشت یا تصویر گواهی فوت از اداره ثبت احوال مشمولین حکم این ماده مکلفند مالیات متعلق را

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
				براساس مفاده ماده (۱۷) این قانون محاسبه و ظرف همین مدت پرداخت نمایند. ^۱ تبصره - در صورتی که اظهارنامه و اسناد مربوط به بدهی تا ۶ ماه به سازمان امور مالیاتی تسلیم نشود، از نظر مالیاتی به اسناد مذکور ترتیب اثر داده نخواهد شد
ماده (۲)	ماده (۲۷) اداره امور مالیاتی صلاحیتدار در مورد ارث، اداره امور مالیاتی است که آخرین اقامتگاه قانونی متوفی در محدوده آن واقع بوده است و اگر متوفی در ایران مقیم نبوده، اداره امور مالیاتی مربوط در تهران خواهد بود. تبصره - اقامت از نظر این قانون تابع تعاریف مقرر در قانون مدنی می‌باشد.	حذف شد	در رویکرد جدید اداره امور مالیاتی صلاحیتدار موضوعیت ندارد و مالیات هر مال به‌طور جداگانه زمان انتقال و در محل انتقال تأدیه می‌گردد	موافق حذف
ماده (۲)	ماده (۲۸) مشمولین مالیات بر ارث مکلفند مالیات متعلق را براساس اظهارنامه تا سه‌ماه پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه به رسم علی‌الحساب پرداخت و رسید دریافت دارند. تبصره - اداره امور مالیاتی مربوط مکلف است پس از رسیدگی و قطعی شدن مالیات و	حذف شد	همان‌طور که در مورد ماده (۲۶) گفته شد در رویکرد جدید تسلیم اظهارنامه برای تمام اموال متوفی موضوعیت ندارد مگر اینکه بدهی متوفی بیش از اموال وی باشد، لذا زمانبندی تسلیم اظهارنامه و پرداخت مالیات علی‌الحساب هم جز برای دسته اخیر موضوعیت ندارد	ماده (۲۸) اداره امور مالیاتی مربوط مکلف است پس از رسیدگی به اظهارنامه موضوع ماده (۲۶) این قانون و پرداخت آن مفاصاحساب مالیات را حداکثر ظرف مهلت یک هفته طبق مقررات این قانون صادر و به ذینفع تسلیم نماید. ^۲

۱. براساس سناریوی اول پاراگراف اخیر مبنی بر پرداخت مالیات ظرف ۶ ماه باید حذف شود.

۲. براساس سناریوی اول ماده (۲۸) باید به شیوه زیر نگارش شود:

ماده (۲۸) - اداره امور مالیاتی مربوط مکلف است پس از رسیدگی به اظهارنامه موضوع ماده (۲۶) این قانون و قطعی شدن آن، گواهی معافیت از مالیات موضوع ماده (۱۷) را حداکثر ظرف مهلت یک هفته طبق مقررات این قانون صادر و به ذینفع تسلیم نماید.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	پرداخت آن مفاصاحساب مالیات را حداکثر ظرف مهلت یک هفته طبق مقررات این قانون صادر و به ذینفع تسلیم نماید.			تبصره - عدم پرداخت مالیات موضوع این ماده در موعد مقرر مشمول جریمه موضوع ماده (۱۹۰) این قانون خواهد بود
ماده (۲)	ماده (۲۹) سازمان امور مالیات کشور مکلف است به منظور اجرای صحیح مقررات مالیات بر ارث، دفتر مرکزی ارث را در تهران تشکیل دهد. ادارات امور مالیاتی مکلفند اظهارنامه های دریافتی را ظرف مدت یک هفته پس از دریافت به دفتر مذکور ارسال نمایند. دفتر مرکزی ارث اظهارنامه های واصله را ثبت و ممهور و ظرف یک ماه جهت اقدامات قانونی بعدی به اداره امور مالیاتی مربوط اعاده خواهد نمود. در صورتی که برای یک متوفی اظهارنامه های متعددی واصل شده باشد، دفتر مرکزی ارث اظهارنامه های مذکور را به اداره امور مالیاتی که اولین اظهارنامه را به دفتر مزبور فرستاده است ارسال و مراتب را به سایر ادارات امور مالیاتی ذیربط اعلام خواهد نمود.	حذف شد	در رویکرد جدید نیازی به ادامه فعالیت دفتر مرکزی ارث و تشکیلات گسترده کنونی آن نیست. لازم است مجموعه ای از ترتیبات اجرایی برای اخذ مالیات مورد نظر طراحی شود که از حیطة قانونگذاری خارج است و بهتر است به سازمان مجری واگذار گردد.	ماده (۲۹) سازمان امور مالیاتی مکلف است ترتیبات اجرایی لازم را جهت اخذ مالیات از انتقال اموال و دارایی های متوفی به وراث، پس از کسر هزینه های کفن و دفن، واجبات مالی و بدهی های محقق، اتخاذ نماید. ^۱

۱. براساس سناریوی اول ماده (۲۹) بدین ترتیب اصلاح می شود:

ماده (۲۹) - سازمان امور مالیاتی مکلف است ترتیبات اجرایی لازم را جهت اخذ مالیات از انتقال اموال و دارایی های متوفی به وراث، اتخاذ نماید.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۲)	ماده (۳۰) اداره امور مالیاتی مربوط مکلف است اظهارنامه مؤدیان را طبق مقررات این فصل رسیدگی و ارزش اموال را تشخیص و به شرح زیر عمل کند: الف) در صورتی که جمع ارزش اموال مشمول مالیات اظهار شده در اظهارنامه با ارزش تعیین شده همان اموال توسط اداره امور مالیاتی بیش از ۱۵ درصد اختلاف نداشته باشد، اظهارنامه را قطعی تلقی و مراتب را ظرف ۶ ماه به مؤدی ابلاغ نماید. ب) در صورتی که اختلاف بیش از ۱۵ درصد باشد و همچنین در مواردی که وراث یا نماینده قانونی آنها و سایر کسانی که طبق مقررات این قانون مکلف به دادن اظهارنامه	حذف شد	ماده (۳۰) ناظر بر رسیدگی به اظهارنامه‌های مالیاتی است. با توجه به اینکه برای مواردی که بدهی متوفی بیش از اموال وی است اظهارنامه پیش‌بینی شده است، احیا و اصلاح ماده (۳۰) فعلی ضرورت دارد.	ماده (۳۰) ^۱ ادارات امور مالیاتی مکلفند اظهارنامه مؤدیان موضوع ماده (۲۶) این قانون را طبق مقررات این فصل رسیدگی و ارزش اموال را تعیین و به شرح زیر عمل کنند: الف) در صورتی که جمع ارزش اموال مشمول مالیات اظهار شده در اظهارنامه، موضوع ماده (۲۶) این قانون، با ارزش تعیین شده همان اموال توسط اداره امور مالیاتی بیش از ۱۵ درصد اختلاف نداشته باشد، اظهارنامه را قطعی تلقی و مراتب را ظرف ۶ ماه به مؤدی ابلاغ نماید. ب) در صورتی که اختلاف بیش از ۱۵ درصد باشد مالیات متعلق را بر طبق مقررات این قانون تشخیص و به مؤدی ابلاغ کند. ^۲

۱. براساس سناریوی اول ماده (۳۰) بدین ترتیب اصلاح می‌شود:

ماده (۳۰) - ادارات امور مالیاتی مکلفند اظهارنامه مؤدیان موضوع ماده (۲۶) این قانون را طبق مقررات این فصل رسیدگی و ارزش اموال را تعیین و به شرح زیر عمل کنند:

الف) در صورتی که ارزش روز کلیه ماترک متوفی کمتر از دیون محقق متوفی، واجبات مالی و هزینه‌های کفن و دفن باشد، مشمول مالیات نمی‌شوند و گواهی لازم مبنی بر بلامانع بودن ثبت یا انتقال یا پرداخت یا تحویل به وراث در موارد مذکور در ماده (۱۷) این قانون صادر می‌گردد.

ب) در صورتی که ارزش روز ماترک بیشتر از دیون محقق متوفی، واجبات مالی و هزینه‌های کفن و دفن باشد، مراتب به وراث جهت اجرای مقررات ماده (۱۷) این قانون اعلام می‌گردد.

تبصره «۱» - هرگاه وراث ظرف یک ماه از تاریخ اخطار کتبی ممیز مالیاتی از ارائه اموال به منظور ارزیابی خودداری نمایند، ممیز مالیاتی نسبت به تعیین بهای اموال رأساً اقدام خواهد نمود.

تبصره «۲» - در صورتی که مؤدی نسبت به نتیجه ارزیابی اموال و دارایی‌ها و بدهی‌های متوفی اعتراض داشته باشد، می‌تواند با پرداخت هزینه کارشناس از کانون کارشناسان رسمی دادگستری درخواست معرفی کارشناس نماید. در این صورت نظر کارشناس رسمی معرفی شده منوط اعتبار خواهد بود. مهلت اعتراض یک ماه از زمان ابلاغ است.

۲. براساس سناریوی اول، بند «ب» ماده (۳۰) بدین ترتیب اصلاح می‌شود:

ماده (۳۰) - در صورتی که اختلاف بیش از ۱۵ درصد باشد، مالیات مطابق احکام معمول در ماده (۱۷) این قانون محاسبه و اخذ می‌گردد.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	هستند از تسلیم اظهارنامه خودداری کنند یا در اظهارنامه قسمتی از اموال را ذکر ننمایند مالیات متعلق را بر طبق مقررات این قانون تشخیص و به مؤدی ابلاغ کند. تبصره - هرگاه وراثت طرف یکماه از تاریخ اخطار کتبی ممیز مالیاتی از ارائه اموال به منظور ارزیابی خودداری نمایند ممیز مالیاتی نسبت به تعیین بهای اموال رأساً اقدام خواهد نمود.			تبصره «۱» - هرگاه وراثت طرف یکماه از تاریخ اخطار کتبی ممیز مالیاتی از ارائه اموال به منظور ارزیابی خودداری نمایند ممیز مالیاتی نسبت به تعیین بهای اموال رأساً اقدام خواهد نمود. تبصره «۲» - در صورتی که مؤدی نسبت به نتیجه ارزیابی اموال و دارایی ها و بدهی های متوفی اعتراض داشته باشد، می تواند با پرداخت هزینه کارشناس از کانون کارشناسان رسمی دادگستری درخواست معرفی کارشناس نماید. در این صورت نظر کارشناس رسمی معرفی شده منوط اعتبار خواهد بود. مهلت اعتراض یک ماه از زمان ابلاغ است.
ماده (۲)	ماده (۳۱) اداره امور مالیاتی مکلف است پس از تسلیم اظهارنامه از طرف وراثت یا نماینده قانونی آنها در صورت درخواست کتبی ظرف مدت یک هفته گواهینامه متضمن رونوشت مصدق ریز ماترک را که در اظهارنامه نوشته شده صادر و به مؤدی تسلیم نماید. این گواهینامه فقط از نظر صدور برگ حصر وراثت معتبر است رسیدگی به تقاضای حصر وراثت در دادگاهها موکول به ارائه گواهینامه مذکور در این ماده خواهد بود و مدیران دفتر دادگاههای صادرکننده تصدیق حصر وراثت	حذف شد	در رویکرد جدید حصر وراثت منوط به گواهی سازمان مالیاتی نیست و لذا ماده (۳۱) موضوعیت ندارد.	موافق حذف

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	موظفند رونوشت گواهی شده آن را ظرف ۱۵ روز از تاریخ صدور به اداره امور مالیاتی محل بفرستند.			
ماده (۲)	ماده (۳۲) مأخذ ارزیابی املاک اعم از عرصه یا اعیان، ارزش معاملاتی ملک با رعایت تبصره «۱» ماده (۵۹) این قانون در زمان فوت بوده و مأخذ ارزیابی سایر اموال و حقوق مالی متوفی، ارزش آنها در تاریخ فوت خواهد بود. تبصره «۱» - اثاث‌البیت محل سکونت از نظر مالیاتی جزء ماترک متوفی محسوب نخواهد شد. تبصره «۲» - در مورد ساختمان‌هایی که با توجه به نوع مصالح یا طرز معماری خاص دارای ارزش فوق‌العاده هستند ارزش معاملاتی اعیانی ملاک نبوده و ممیز مالیاتی مکلف است در این مورد و همچنین در ارزیابی جواهر و اشیا نفیس از نظر کارشناس یا کارشناسان و متخصص یا متخصصین ذیربط در وزارتخانه‌ها و مؤسسات وابسته به دولت یا نهادهای انقلاب اسلامی استفاده کند. تبصره «۳» - در مواردی که منفعت مال مورد وصیت یا نذر واقع می‌شود و همچنین در حبس چنانچه پس از انقضای مدت، اصل	حذف شد	پیشنهاد شده است که ۱. اثاث‌البیت متوفی همچنان جزء ماترک متوفی محسوب نشود، ۲. حقوق ناشی از عقود اجاره به شرط تملیک با بانک‌ها نسبت به عرصه و اعیان املاک براساس ارزش معاملاتی حین‌الفوت متوفی محاسبه شود.	موافق حذف حفظ تبصره «۱» در قالب بند «۴» ماده (۲۴) حفظ تبصره «۴» در قالب بند «۵» ماده (۲۴)

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	مال عاید وراثت شود ارزش مال مورد وصیت و نذر و حبس به تاریخ حین الفوت مورث یا رعایت مسلوب المنفعه بودن آن تقویم و به سهم الارث وراثی که مال عاید آنها می شود اضافه و مشمول مالیات بر ارث خواهد بود. تبصره «۴» - حقوق ناشی از عقود اجاره به شرط تملیک با بانکها نسبت به عرصه و اعیان املاک براساس ارزش معاملاتی حین الفوت متوفی محاسبه خواهد شد.			
ماده (۲)	ماده (۳۳) مأموران کنسولی ایران در خارج از کشور موظفند ظرف مدت سه ماه از تاریخ اطلاع از وقوع فوت اتباع ایرانی مراتب را ضمن ارسال کلیه اطلاعات در مورد ماترک آنان اعم از منقول یا غیرمنقول واقع در کشور محل مأموریت خود، با تعیین مشخصات و ارزش آنها، از طریق وزارت امور خارجه به وزارت امور اقتصادی و دارایی اعلام نمایند. تبصره - آیین نامه اجرایی این ماده ظرف ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و امور خارجه تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.	حذف شد	این ماده درصدد وضع مالیات بر اموال خارجی ایرانیان پس از فوت ایشان است. با توجه به اینکه اولاً عملکرد این ماده ضعیف بوده است و ثانیاً با رویکرد جدید قابل انطباق نیست، در لایحه پیشنهاد حذف آن مطرح شده است. با این حال، مخالفت با حذف این ماده در چارچوب حفظ شأن سیاسی کشور مطرح شده است.	مخالف حذف

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۳۴)	بانک‌ها و شرکت‌ها و مؤسسات و اشخاصی که اموالی از متوفی نزد خود دارند مکلفند ظرف یک‌ماه از تاریخ اطلاع از فوت صورت آن اموال اعم از وجوه نقد یا سفته یا جواهر و نیز مقدار سهام‌الشرکه متوفی را تنظیم و به اداره امور مالیاتی محل تسلیم نمایند، همچنین موظفند در صورت مراجعه اداره امور مالیاتی، دفاتر و اسناد مورد نیاز را برای رسیدگی در اختیار آنها بگذارند.	ماده (۳۴) اشخاص زیر مجاز نخواهند بود قبل از اخذ گواهی پرداخت مالیات موضوع ماده (۱۷) این قانون اموال و دارایی‌های متوفی را به وراث یا موصی‌له تسلیم و یا به نام آنها ثبت و یا معاملاتی راجع به آنها انجام دهند. ۱. بانک‌ها و سایر مؤسسات پولی و اعتباری، شرکت‌ها، مؤسسات، نهادهای عمومی غیردولتی و سایر اشخاص حقوقی دولتی و غیردولتی که وجوه نقد یا سفته یا جواهر و یا هر نوع مال دیگر از متوفی نزد خود دارند. ۲. ادارات ثبت اسناد و املاک موقعی که مال غیرمنقول را به اسم وراث یا موصی‌له ثبت می‌نمایند. ۳. دفاتر اسناد رسمی موقعی که می‌خواهند تقسیم‌نامه یا هر نوع معامله وراث راجع به ماترک را ثبت نمایند. ۴. شرکت‌هایی که متوفی در آنها مالک سهام یا سهم‌الشرکه می‌باشد. ۵. شرکت‌های کارگزاری، صندوق‌های سرمایه‌گذاری و سایر مؤسسات مالی و پولی ۶. محاکم دادگستری و ادارات اجرای احکام دادگستری ۱. صندوق‌های دادگستری و ادارات ثبت اسناد و املاک کشور	۱. با توجه به اینکه در صدر ماده (۳۴) سه وظیفه تسلیم، ثبت و معامله اموال و دارایی‌های متوفی در زمره وظایف اشخاص ذکر شده در بندهای «۲»، «۶»، «۷»، «۸» و «۹» نیست، لازم است وظایف این دستگاه‌ها درخصوص مالیات بر ارث روشن و تصریح گردد. ۲. در بند «۱» ماده (۳۴) به‌جای «مؤسسات پولی و اعتباری» که معادل حقوقی در قوانین زیرببط نظیر قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی ندارد، از عبارت جا افتاده «مؤسسات مالی و اعتباری» استفاده شود، هرچند که حذف کل این عبارت با توجه به سایر مفاد بند «۱» خللی در اصل بحث وارد نمی‌کند. ۳. با اینکه مسئولیت تضامنی برخی از اشخاص احصا شده در مالیات بر ارث مورد نیاز و مقبول است، از حیث مبانی حقوقی مسئول دانستن دولت در برابر دولت به رسمیت شناخته نمی‌شود، لذا تعیین جریمه و مسئولیت تضامنی حداقل برای نهادهای تصریح شده در بندهای «۲»، «۶»، «۷»، «۸» و «۹» بر خلاف قوانین جاری کشور است.	ماده (۳۴) اشخاص زیر مجاز نخواهند بود قبل از اخذ گواهی پرداخت مالیات موضوع ماده (۱۷) این قانون اموال و دارایی‌های متوفی را به وراث یا موصی‌له تسلیم و یا به نام آنها ثبت و یا معاملاتی راجع به آنها انجام دهند. ۱. بانک‌ها و سایر مؤسسات پولی و اعتباری، شرکت‌ها، مؤسسات مالی، نهادهای عمومی غیردولتی و سایر اشخاص حقوقی دولتی و غیردولتی که وجوه نقد یا سفته یا جواهر یا هر نوع مال دیگر از متوفی نزد خود دارند. ۲. ادارات ثبت اسناد و املاک موقعی که مال غیرمنقول را به اسم وراث یا موصی‌له ثبت می‌نمایند. ۳. دفاتر اسناد رسمی موقعی که می‌خواهند تقسیم‌نامه یا هر نوع معامله وراث راجع به اموال و دارایی‌های متوفی را ثبت نمایند. ۴. شرکت‌هایی که متوفی در آنها مالک سهام یا سهم‌الشرکه می‌باشد. ۵. شرکت‌های کارگزاری، صندوق‌های سرمایه‌گذاری و سایر نهادهای مالی. به استثنای بند «۲»، اشخاص مذکور در بندهای بالا در صورت تخلف علاوه‌بر اینکه تا معادل ارزش مالی که نزد آنها بوده با وراث نسبت به پرداخت مالیات و جرائم متعلق مسئولیت

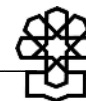
مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		۲. سازمان اوقاف و امور خیریه ۳. اداره سرپرستی صغار و محجورین اشخاص مذکور در صورت تخلف علاوه بر اینکه تا معادل ارزش مالی که نزد آنها بوده با وراثت نسبت به پرداخت مالیات و جرائم متعلق مسئولیت تضامنی دارند، مشمول جریمه‌ای معادل ۱۰ درصد قیمت مال نیز خواهند بود. در مورد بانکها، شرکتها و مؤسسات دولتی، متخلف و شرکا و معاونین وی، در تخلف نیز مسئولیت تضامنی خواهند داشت. دستورالعمل اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.		تضامنی دارند، مشمول جریمه‌ای معادل ۵ درصد قیمت مال نیز خواهند بود. در مورد بانکها، شرکتها و مؤسسات دولتی، متخلف و شرکا و معاونین وی، در تخلف نیز مسئولیت تضامنی خواهند داشت. علاوه بر این، محاکم دادگستری، ادارات اجرای احکام دادگستری، صندوقهای دادگستری، ادارات ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان اوقاف و امور خیریه و اداره سرپرستی صغار و محجورین در صورتی که در حیطه وظایف قانونی خود حکمی را درخصوص اموال و داراییهای متوفی صادر یا اجرا نمایند، موظفند صورتی از آن حکم را در اختیار سازمان امور مالیاتی قرار دهند. تبصره ۱ - کارکنان کلیه اشخاص اخیرالذکر و شرکا و معاونان وی، در صورت تخلف، علاوه بر مجازات مربوط به تخلفات اداری و قانونی دستگاه مربوط به خود، مکلف به پرداخت جزای نقدی معادل میزان خسارت وارده به دولت خواهند بود. تبصره ۲ - آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۳)	ماده (۳۵) ادارات ثبت اسناد و املاک موقعی که مال غیرمنقول را به اسم وراث یا موصی‌له ثبت می‌نمایند، همچنین کلیه دفاتر اسناد رسمی در موقعی که می‌خواهند تقسیم‌نامه یا هر نوع معامله وراث راجع به ماترک را ثبت کنند، باید گواهی‌نامه اداره امور مالیاتی صلاحیتدار را مبنی بر عدم شمول مالیات یا اینکه مالیات متعلق کلاً پرداخت یا ترتیب یا تضمین لازم برای پرداخت آن داده شده است مطالبه نمایند و قبل از ارائه این گواهی‌نامه مجاز به ثبت نیستند.	حذف شد		موافق حذف با توجه به الحاق حکم آن در ماده (۳۴)
ماده (۳)	ماده (۳۶) بانک‌ها و شرکت‌ها و مؤسسات و اشخاصی که وجوه نقد یا سفته یا جواهر یا سهام یا سهم‌الشرکه و یا هر نوع مال دیگر از متوفی نزد خود دارند مجاز نخواهند بود آن را به وارث یا وصی حسب مورد تسلیم و یا به نام آنان ثبت نمایند مگر اینکه گواهی‌نامه موضوع قسمت اخیر ماده (۳۵) این قانون ارائه گردد.	حذف شد		موافق حذف با توجه به الحاق حکم آن در ماده (۳۴)
ماده (۳)	ماده (۳۷) در صورتی‌که به موجب احکام دادگاه‌ها براساس حقوق مالی متوفی مالی به ورثه برسد مدیران دفتر دادگاه‌ها مکلفند رونوشت	حذف شد		موافق حذف با توجه به الحاق حکم آن در ماده (۳۴)

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	حکم را به اداره امور مالیاتی مربوط ارسال دارند تا در صورتی که قبلاً مالیات آن وصول نشده باشد اقدام به مطالبه مالیات گردد. این حکم در مواردی که اسناد و مدارک تازه‌ای مربوط به دارایی متوفی به دست آید جاری خواهد بود. در صورتی که پس از قطعیت مالیات اسناد و مدارک تازه‌ای مربوط به بدهی متوفی یا عدم تعلق دارایی به وی ارائه گردد و در محاسبه مالیات مؤثر باشد پرونده امر جهت صدور رأی مقتضی به هیئت حل اختلاف مالیاتی ارسال و طبق رأی هیئت اقدام خواهد شد.			
ماده (۴)	اموالی که به موجب وقف یا حبس یا نذر یا وصیت منتقل می‌شود، در صورتی که از موارد معافیت مذکور در بند «۳» ماده (۲۴) این قانون نباشند و یا مشمول مقررات فصل مالیات بر درآمد اتفاقی نگردد، به شرح زیر مشمول مالیات است: الف) در مورد وقف و حبس، منافع مال هر سال مشمول مالیات به نرخ مقرر در ماده (۱۳۱) این قانون خواهد بود. ب) در نذر و وصیت چنانچه منافع مورد نذر و وصیت باشد، به شرح بند «الف» فوق و در صورتی که عین مال مورد نذر و وصیت	ماده (۳۸) اموالی که به موجب نذر یا وصیت به وراث منتقل می‌شود به نرخ مذکور در ماده (۱۷) این قانون و در صورتی که به غیروراث به استثنای اشخاص مذکور در بند «۳» ماده (۲۴) این قانون، منتقل شود مشمول مالیات بر درآمد اتفاقی خواهد بود. تبصره - در مواردی که منافع مالی مورد وقف یا حبس یا نذر یا وصیت باشد اشخاص منتفع از منافع به استثنای اشخاص مذکور در بند «۳» ماده (۲۴) این قانون، نسبت به منافع هر سال، مشمول مالیات بر درآمد اتفاقی خواهند بود.	این ماده برای تعیین تکلیف وقف، نذر، وصیت و نظایر آن است. در این گزارش علاوه بر ماده لایحه، پیشنهاد شده است وظایف اشخاص ثالث نسبت به اموال مورد وصیت تصریح گردد.	ماده (۳۸) اموالی که به موجب نذر یا وصیت به وراث منتقل می‌شود به نرخ مذکور در ماده (۱۷) این قانون و در صورتی که به غیروراث به استثنای اشخاص مذکور در بند «۳» ماده (۲۴) این قانون، منتقل شود مشمول مالیات بر درآمد اتفاقی خواهد بود. در مواردی که منافع مالی مورد وقف یا حبس یا نذر یا وصیت باشد اشخاص منتفع از منافع به استثنای اشخاص مذکور در بند «۳» ماده (۲۴) این قانون، نسبت به منافع هر سال، مشمول مالیات بر درآمد اتفاقی خواهند بود. تبصره «۱» - مال مورد وصیت وقتی مشمول مالیات خواهد بود که وصیت با فوت موصی

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	باشد، ارزش مال طبق مقررات این فصل تعیین و یک جا به نرخ مقرر برای وراث طبقه دوم مشمول مالیات خواهد بود. تبصره «۱» - مال مورد وصیت وقتی مشمول مالیات خواهد بود که وصیت با فوت موصی قطعی شده باشد. تبصره «۲» - اداره امور مالیاتی صلاحیتدار در مورد وقف و حبس و نذر و وصیت اداره امور مالیاتی است که محل اقامت متولی یا حبس و نذرکننده یا موصی در محدوده آن واقع است و در صورتی که افراد مذکور مقیم ایران نباشند اداره امور مالیاتی مربوط در تهران خواهد بود. تبصره «۳» - دفاتر اسناد رسمی و ادارات ثبت اسناد و محاکم دادگستری و سازمان حج و اوقاف و امور خیریه و اداره سرپرستی صغار و محجورین و همچنین بانکها و سایر مؤسسات مجاز نخواهند بود به مفاد وصیتنامه‌ای ترتیب اثر دهند مگر اینکه گواهینامه اداره امور مالیاتی مبنی بر اینکه وصیتنامه مذکور از طرف وصی یا وراث به اداره امور مالیاتی صلاحیتدار تسلیم شده است، ارائه گردد.			قطعی شده باشد (تبصره «۱» ماده (۳۸) فعلی. تبصره «۲» - دفاتر اسناد رسمی و ادارات ثبت اسناد و محاکم دادگستری و سازمان حج و اوقاف و امور خیریه و اداره سرپرستی صغار و محجورین و همچنین بانکها و سایر مؤسسات مجاز نخواهند بود به مفاد وصیتنامه‌ای ترتیب اثر دهند مگر اینکه گواهینامه اداره امور مالیاتی مبنی بر اینکه وصیتنامه مذکور از طرف وصی یا وراث به اداره امور مالیاتی صلاحیتدار تسلیم شده است، ارائه گردد.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۴)	ماده (۳۹) در مورد وقف، متولی و در مورد حبس و نذر، حبس و نذرکننده و در مورد وصیت، وصی مکلفند حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ وقوع عقد یا فوت موصی، حسب مورد، اظهارنامه‌ای روی نمونه‌ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود حاوی مشخصات و ارزش مال مورد وقف و حبس یا نذر یا وصیت به انضمام اسناد مربوطه به اداره امور مالیاتی صلاحیتدار تسلیم و رسید دریافت دارند و همچنین در صورتی که مورد از مصادیق بند «الف» ماده (۳۸) این قانون باشد، مالیات منافع هر سال را تا آخر تیرماه سال بعد و چنانچه مورد از مصادیق قسمت اخیر بند «ب» ماده مزبور باشد، مالیات متعلق را حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه پرداخت کنند و یا از تسهیلات مذکور در موارد ۴۰ و ۴۱ این قانون استفاده نمایند. تبصره - در مواردی که موضوع وقف یا حبس یا نذر یا وصیت از مصادیق بند «۳» ماده (۲۴) این قانونی یا مشمول مقررات فصل مالیات بر درآمد اتفاقی باشد متولی، یا حبس و نذرکننده یا وصی حسب مورد مکلفند مشخصات اموال مورد وقف یا حبس یا نذر یا	حذف شد	با تغییر سیستم مالیات بر ارث، اظهارنامه دیگر ضرورت ندارد. تبصره ماده (۳۹) به این دلیل در پیشنهاد این گزارش احیا شده است که مشخص باشد کدام اموال متوفی به اشخاص مربوط به حاکمیت منتقل می‌گردد.	موافق حذف ماده و احیای تبصره ماده (۳۹) به عنوان اصل ماده (۳۹) ماده (۳۹) در مواردی که موضوع وقف یا حبس یا نذر یا وصیت از مصادیق بند «۳» ماده (۲۴) این قانون یا مشمول مقررات فصل مالیات بر درآمد اتفاقی باشد متولی، یا حبس و نذرکننده یا وصی حسب مورد مکلفند مشخصات اموال مورد وقف یا حبس یا نذر یا وصیت و مشخصات ذینفع را روی نمونه‌ای که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود درج و حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ وقوع عقد یا فوت موصی به اداره امور مالیاتی صلاحیتدار تسلیم و رسید دریافت دارند.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	وصیت و مشخصات ذینفع را روی نمونه‌ای که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود درج و حداکثر ظرف سه‌ماه از تاریخ وقوع عقد یا فوت موصی به اداره امور مالیاتی صلاحیتدار تسلیم و رسید دریافت دارند.			
ماده (۳)	ماده (۴۰) در صورتی‌که مشمولان مالیات این فصل قادر به پرداخت تمام یا قسمتی از مالیات خود نباشد سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند با اخذ تضمین معتبر قرار تقسیط آن را تا مدت سه سال از تاریخ قطعی شدن مالیات متعلق بدهد و در صورتی‌که دادن تضمین تقسیط برای وراث مقدور نباشد می‌توانند طبق ماده (۴۱) این قانون عمل کنند.	حذف شد	با توجه به اینکه مالیات در هنگام انتقال مال پرداخت می‌شود و نیازی نیست مالیات کل ماترک متوفی یکجا پرداخت شود، نیازی به حکم این ماده نیست.	موافق حذف
ماده (۳)	ماده (۴۱) سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند در صورتی‌که جز ماترک، وجوه نقد موجود نباشد به تقاضای کتبی وراث معادل مالیات متعلق، مالی را اعم از منقول یا غیرمنقول از ماترک با توافق وراث انتخاب و به قیمتی که مبنای محاسبه مالیات بر اراث قرار گرفته است به‌جای مالیات قبول کند. تبصره - در صورتی‌که در اجرای این ماده مالی به‌جای مالیات قبول شود انتقال آن به وزارت امور اقتصادی و دارایی مشمول هیچ‌گونه مالیاتی نخواهد بود.	حذف شد	با توجه به اینکه مالیات در هنگام انتقال مال پرداخت می‌شود و نیازی نیست مالیات کل ماترک متوفی یکجا پرداخت شود، نیازی به حکم این ماده نیست.	موافق حذف

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۳)	ماده (۴۲) در صورتی که جز ماترک متوفی کارخانه یا کارگاه تولیدی یا واحدهای کشاورزی باشد و ارزش سایر اموال متوفی تکافوی مالیات بر ارث متعلق به ماترک را نکند، پس از وصول مالیات از محل سایر اموال نسبت به مازاد مالیات و همچنین در مواردی که ماترک منحصر به کارخانه یا کارگاه تولیدی یا واحدهای کشاورزی باشد سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است در صورت تقاضای وراثت با تقسیط مالیات در مدت مناسبی موافقت نماید.	حذف شد	با توجه به اینکه مالیات در هنگام انتقال مال پرداخت می شود و نیازی نیست مالیات کل ماترک متوفی یکجا پرداخت شود، نیازی به حکم این ماده نیست.	موافق حذف
ماده (۳)	ماده (۴۳) در صورتی که بانکها و شرکتها و مؤسسات و اشخاصی که مالی از متوفی نزد خود دارند از اجرای مواد (۳۴) و (۳۶) این قانون تخلف نمایند، علاوه بر این که تا معادل ارزش مالی که نزد آنها بوده، با وراثت نسبت به پرداخت مالیات و جرائم متعلق مسئولیت تضامنی دارند، مشمول جریمه ای معادل پنج درصد قیمت مال نیز خواهند بود، در مورد بانکها و شرکت های دولتی و مؤسسات دولتی، متخلف و شرکا و معاونان وی در تخلف نیز مسئولیت تضامنی خواهند داشت.	حذف شد		موافق حذف با توجه به الحاق حکم آن در ماده (۳۴)

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۵)	ماده (۵۳) درآمد مشمول مالیات املاکی که به اجاره واگذار می‌گردد عبارت است از کل مال‌الاجاره، اعم از نقدی و غیرنقدی، پس از کسر بیست و پنج درصد (۲۵٪) بابت هزینه‌ها و استهلاکات و تعهدات مالک نسبت به مورد اجاره. درآمد مشمول مالیات در مورد اجاره دست اول املاک مورد وقف یا حبس براساس این ماده محاسبه خواهد شد. در رهن تصرف، راهن طبق مقررات این فصل مشمول مالیات خواهد بود. هرگاه موجر مالک نباشد، درآمد مشمول مالیات وی عبارت است از مابه‌التفاوت اجاره دریافتی و پرداختی بابت ملک مورد اجاره. حکم این ماده در مورد خانه‌های سازمانی متعلق به اشخاص حقوقی در صورتی که مالیات آنها طبق دفاتر قانونی تشخیص شود جاری نخواهد بود. تبصره «۱۱» - مالکان مجمتع‌های مسکونی دارای بیش از سه واحد استیجاری که با رعایت الگوی مصرف مسکن بنا به اعلام وزارت مسکن و شهرسازی ساخته شده یا می‌شوند در طول مدت اجاره از صد درصد (۱۰۰٪) مالیات بر درآمد املاک اجاری	تبصره «۱۱» ماده (۵۳) - واحد یا واحدهای مسکونی استیجاری که زیربنای مفید آن در کلانشهرها تا ۷۵ مترمربع و در سایر نقاط تا ۱۰۰ مترمربع باشند از مالیات بر درآمد اجاره املاک معاف می‌باشند.	۱. درحال حاضر در سه صورت درآمد حاصل از اجاره مسکن مشمول ۱۰۰ درصد معافیت است: - برای مالکانی که در مجمتع‌های مسکونی مالک بیش از سه واحد استیجاری باشند که با رعایت الگوی مصرف مسکن ساخته شده باشد. - واحد یا واحدهای مسکونی در تهران تا مجموع ۱۵۰ مترمربع زیربنای مفید. - واحد یا واحدهای مسکونی در سایر نقاط تا مجموع ۲۰۰ مترمربع زیربنای مفید. ۲. در لایحه پیشنهادی شرط برخورداری از معافیت واحدهای مسکونی استیجاری این است که زیربنای مفید آن در کلانشهرها تا ۷۵ مترمربع و در سایر نقاط تا ۱۰۰ مترمربع باشند. ۳. بنابراین، در این لایحه جهت‌گیری به سمت حمایت از واحدهای مسکونی استیجاری است که مطابق الگوی مصرف ساخته شده باشد، چه یک واحد چه صد واحد. در مقابل کسانی که واحدهای بزرگ را به قصد اجاره تملک کنند از معافیت بهره‌مند نمی‌شوند. ۴. نکته مهم: اصل اساسی در نظریه مالیات این است که هر درآمدی که کسب می‌شود باید مشمول مالیات باشد. گاهی دولت‌ها برای اهداف سیاستی مشوق‌هایی در نظر می‌گیرند. در مورد واحدهای استیجاری، سیاستگذاری دولت	موافق

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	معاف می‌باشد در غیر این صورت درآمد هر شخص ناشی از اجاره واحد یا واحدهای مسکونی در تهران تا مجموع یکصد و پنجاه مترمربع زیربنای مفید و در سایر نقاط تا مجموع دویست مترمربع زیربنای مفید از مالیات بر درآمد ناشی از اجاره املاک معاف می‌باشد.		این است که از واحدهای کوچک و متوسط حمایت کند. یعنی، شرط برخورداری از معافیت را کوچک یا متوسط بودن واحد استیجاری قرار داده است. این امر در جهت رفتارسازی کنشگران است. ۵. انتقاداتی که به لایحه وارد شده به شرح ذیل است: - ممکن است یک نفر ۱۰۰ واحد زیر ۷۵ متر داشته باشد و ۱۰۰ نفر یک واحد زیر ۷۵ متر. در این صورت فرد اول معاف است و ۱۰۰ نفر دوم باید مالیات پرداخت کنند. - اغلب واحدهای مسکونی موجود زیربنایی بالاتر از ۷۵ مترمربع دارند. با این لایحه، این واحدهای مسکونی از شمول معافیت خارج می‌شوند. ۶. به نظر می‌رسد این اشکالات وارد نیست. چرا که دولت بنابر سیاستگذاری دارد و می‌خواهد افراد چه یک نفر باشند، چه ۱۰۰ نفر، واحدهای زیر ۷۵ متر بسازند و اجاره دهند. اثر عمده این سیاست مربوط به رفتارسازی برای آینده است و وضع موجود در این خصوص اهمیت کمی دارد. ۷. تنها در دو صورت می‌توان از لایحه ایراد گرفت: ۱. معتقد باشیم ۷۵ متر متناسب با الگوی مصرف مسکن نیست. در حال حاضر، مطابق اسناد مربوطه الگوی مصرف مسکن مصوب و اعلام	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای اصلاحی
			شده توسط وزارت مسکن و راه و شهرسازی در کلانشهرها زیر ۷۵ مترمربع و در سایر نقاط زیر ۱۰۰ مترمربع زیربنای مفید است؛ ۲. نباید درآمد اجاره واحدهای زیر ۷۵ مترمربع بدون محدودیت در تعداد معاف باشد.	
ماده (۵۴)	ماده (۵۴)	ماده (۵۴)	در پیشنهاد لایحه علاوه بر سند رسمی، سند عادی نیز ملاک تعیین و تشخیص مالیات بر درآمد اجاره قرار گرفته است. ایراد گرفته شده است که این ماده سند عادی را هم ارز سند رسمی قرار داده و به نوعی مشوق عدم ثبت سند رسمی است. پذیرش این ایراد به معنای عدم اخذ مالیات از طیف وسیعی از قراردادهای اجاره است که به صورت عادی تنظیم می‌گردد.	پیشنهادهای اصلاحی «درآمد اجاره براساس قرارداد اعم از رسمی یا عادی مبنای تشخیص مالیات قرار می‌گیرد و در مواردی که قرارداد وجود نداشته باشد یا رونوشت آن خودداری گردد و یا مؤجر علاوه بر اجاره بها وجهی به عنوان ودیعه یا هر عنوان دیگر از مستأجر دریافت نموده باشد، میزان اجاره بها براساس املاک مشابه تعیین خواهد شد. چنانچه بعداً اسناد و مدارک مثبت به دست آید که معلوم شود اجاره ملک بیش از مبلغی است که مأخذ تشخیص درآمد مشمول مالیات قرار گرفته، مالیات مابه التفاوت طبق مقررات این قانون قابل مطالبه خواهد بود.
ماده (۶)	تبصره «۱» - ارزش اجاری مستغلات در مواردی که باید براساس اجاره بهای املاک مشابه تقویم گردد به وسیله اداره امور مالیاتی که ملک در محدوده آن واقع است تعیین خواهد شد. تبصره «۲» - از ابتدای سال ۱۳۸۲، مأخذ	تبصره - در صورتی که مستأجر جزء مشمولین ماده (۲) این قانون باشد، اجاره پرداختی اشخاص مزبور ملاک تعیین درآمد مشمول مالیات اجاره خواهد بود.	۱. نبود تعیین ارزش اجاره املاک در حیطه وظایف کمیسیون تقویم املاک ۲. ناتوانی این کمیسیون در تنظیم جدول مورد نظر ۳. کارآمدی سازمان در ایفای این نقش با توجه	تبصره «۱» - در صورتی که مستأجر جزء اشخاص موضوع ماده (۲) این قانون، شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری تحت نظارت بانک مرکزی و نهادهای مالی تحت نظارت سازمان بورس اوراق بهادار، شرکت‌های بیمه و شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار باشند، اجاره پرداختی ملاک تعیین درآمد مشمول مالیات اجاره

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	محاسبه درآمد مشمول مالیات اجاره املاک، ارزش اجاری خواهد بود که توسط کمیسیون تقویم املاک موضوع ماده (۶۴) این قانون برای محدوده شهرها و روستاها و براساس هر مترمربع تعیین خواهد شد.		به اینکه درحال حاضر نیز عهده‌دار این وظیفه می‌باشد. - ممکن است برخی از افراد با قیمت ناچیز و با اهداف خیرخواهانه ملک خود را اجاره دهند، لذا برای احقاق حق این طیف از مؤجرها <u>پیشنهادهای شده</u> است که حق اعتراض برای این گروه از مؤدیان با ارائه اسناد مثبته به رسمیت شناخته شود. - مطابق تبصره ماده پیشنهادی، با توجه به روشن بودن حساب‌های اشخاص مشمول ماده (۲) قانون، <u>اجاره پرداختی</u> اشخاص مذکور ملاک تعیین درآمد خواهد بود. این حکم قابل تسری به اشخاص زیر که حساب‌های روشن دارند، می‌باشد: شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری تحت نظارت بانک مرکزی و نهادهای مالی تحت نظارت سازمان بورس اوراق بهادار، شرکت‌های بیمه و شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار.	خواهد بود. <u>تبصره «۲»</u> - در مواردی که اسناد و مدارک مثبته از طرف مؤجر ارائه شود مبنی بر اینکه اجاره دریافتی کمتر از حد نصاب مقرر در این ماده می‌باشد، اجاره مذکور ملاک عمل سازمان امور مالیاتی خواهد بود.
اصلاح ماده (۵۹) - پیشنهادی مرکز	ماده (۵۹) نقل و انتقال قطعی املاک به مأخذ ارزش معاملاتی و به نرخ پنج درصد (۵٪) و همچنین انتقال حق واگذاری محل به مأخذ وجوه دریافتی مالک یا صاحب حق و به نرخ دو درصد (۲٪) در تاریخ انتقال از طرف مالکان عین یا صاحبان حق مشمول مالیات می‌باشد.	لایحه در این ماده پیشنهادی ندارد	اصلاح ارزش معاملاتی مستلزم اصلاح نرخ‌های مالیاتی مرتبط است. مالیات بر نقل و انتقال املاک از نوع مالیات بر ثروت است که باید به تدریج نرخ آن کاهش یابد و تبدیل به مالیات بر درآمد شود.	ماده (۵۹) نقل و انتقال قطعی املاک به مأخذ ارزش معاملاتی و به نرخ پنج درصد (۵٪) و همچنین انتقال حق واگذاری محل به مأخذ وجوه دریافتی مالک یا صاحب حق و به نرخ دو درصد (۲٪) در تاریخ انتقال از طرف مالکان عین یا صاحبان حق مشمول مالیات می‌باشد.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	تبصره «۱» - چنانچه برای مورد معامله ارزش معاملاتی تعیین نشده باشد، ارزش معاملاتی نزدیک‌ترین محل مشابه مبنای محاسبه مالیات خواهد بود. تبصره «۲» - حق واگذاری محل از نظر این قانون عبارت است از حق کسب یا پیشه یا حق تصرف محل یا حقوق ناشی از موقعیت تجاری محل.			نرخ مالیات بر نقل و انتقال املاک طی پنج سال به تدریج از پنج درصد (۵٪) به سه درصد (۳٪) کاهش می‌یابد. تبصره «۱» - چنانچه برای مورد معامله ارزش معاملاتی تعیین نشده باشد، ارزش معاملاتی نزدیک‌ترین محل مشابه مبنای محاسبه مالیات خواهد بود. تبصره «۲» - حق واگذاری محل از نظر این قانون عبارت است از حق کسب یا پیشه یا حق تصرف محل یا حقوق ناشی از موقعیت تجاری محل.
ماده (۷)	الحاق ماده (۶۰)	نقل و انتقال قطعی املاک و انتقال حق واگذاری محل مازاد بر دو بار در سال توسط اشخاص حقیقی و حقوقی، درخصوص املاکی که بعد از اجرای این قانون خریداری می‌شوند، به‌ازای هر بار مشمول مالیات اضافی معادل یک برابر نرخ ماده (۵۹) این قانون برای هر بار معامله و حداکثر تا نرخ ۵۰ درصد خواهد بود. تبصره «۱» - نقل و انتقالات زیر مشمول مقررات این ماده نمی‌باشد: ۱. اولین انتقال قطعی ساختمان‌های نوساز. ۲. املاکی که در اجرای مواد (۶۵)، (۶۸) و (۷۰) این قانون منتقل می‌گردد. تبصره «۲» - انتقال قطعی سهم هریک از مالکین مشاع از لحاظ مقررات این فصل یک نقل و انتقال محسوب می‌شود.	نکات کلی ۱. این ماده با هدف کنترل سفته‌بازی و سوداگری در بازار مسکن طراحی شده است و با توجه به فقدان مالیات بر عایدی سرمایه در ایران، چنین راهی پیشنهاد شده است. ۲. سازوکار پیش‌بینی شده در این ماده به‌جای هدف گرفتن ریشه سوداگری، نتایج آن را هدف گرفته است. عامل اصلی سوداگری، وجود سرمایه‌های سرگردان در اقتصاد است که ریشه آن سیاست‌های پولی انبساطی دولت (بانک مرکزی) است. ۳. منشأ اصلی خلق ثروت و اصل اساسی در اقتصاد، «مبادله کم‌هزینه» است. وضع مالیات بر معاملات مکرر مبادلات را پرهزینه می‌کند بدون	پیشنهادهای با لحاظ اولویت تصمیم‌گیری ۱. حذف ماده و گذاشتن احکامی برای زمینه‌سازی اخذ مالیات بر عایدی سرمایه در بخش املاک و مسکن با هدف کنترل سوداگری در این بخش از اقتصاد کشور ۲. در صورت تصویب این ماده اصلاحات به‌ترتیب زیر اعمال شود: ماده (۶۰) نقل و انتقال قطعی املاک و انتقال حق واگذاری محل مازاد بر دو واحد در سال که توسط اشخاص حقیقی صورت می‌گیرد، به‌ازای هر واحد اضافی مشمول مالیات اضافی معادل یک برابر نرخ‌های ماده (۵۹) این قانون و حداکثر تا نرخ ۲۰ درصد خواهد بود.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		تبصره «۳» - انتقال قطعی املاک و حق واگذاری محل متعلق به اشخاص کمتر از ۱۸ سال سن توسط ولی آنها در حکم معامله ولی تلقی و مشمول مقررات این ماده خواهد بود.	اینکه سوداگری را کنترل کند. ۴. از منظر مالیات‌ستانی دو نوع مالیات وجود دارد: ۱. مالیات بر درآمد ۲. مالیات بر مخارج (ارزش افزوده یا فروش). مالیات بر نقل و انتقال نوعی مالیات بر ثروت است که از نظر اقتصادی چندان قابل دفاع نیست. ۵. اگر مقنن نگران ثروتمند شدن افراد از محل معاملات مکرر است باید بر عملکرد ایشان مالیات وضع کند. یعنی، اگر یک دلال یا بنگاه معاملات ملکی از محل معاملات سود به دست می‌آورد، باید اجازه داد سود محقق شود و از سود تحقق یافته مالیات گرفته شود. ۶. با توجه به اینکه مالیات بر نقل و انتقال موضوع ماده (۷۷) ق.م.م در لایحه تبدیل به مالیات علی‌الحساب می‌شود و در عوض از فعالان ساخت و فروش مالیات عملکرد اخذ می‌شود، بهتر است لااقل اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل از این ماده حذف شوند و مشمول مالیات بر عملکرد شوند.	تبصره «۱» - نقل و انتقالات زیر مشمول مقررات این ماده نمی‌باشد: ۱. اولین نقل و انتقال قطعی ساختمان‌های نوساز. ۲. املاکی که در اجرای مواد (۶۵)، (۶۸) و (۷۰) این قانون منتقل می‌شود. ۳. تملک املاک و حق واگذاری قبل از اجرای این قانون (اصلاحیه). ۴. املاکی که در قبال وثیقه تسهیلات مالی توسط بانک‌ها، یا به موجب احکام مراجع قضایی تملک یا منتقل می‌گردد. ۵. نقل و انتقال قهری که مشمول ماده (۱۷) این قانون می‌باشد.
	تبصره «۴» - انتقال همزمان ملک و حق واگذاری آن از لحاظ مقررات این قانون یک معامله محسوب می‌گردد.	تبصره «۵» - در نقل و انتقالاتی که بدون تنظیم سند رسمی صورت می‌پذیرد خریدار متضامناً با فروشنده و مراجع تنظیم یا تأییدکننده معامله، مسئول پرداخت مالیات و جرائم متعلقه از تاریخ انتقال خواهند بود.	تبصره «۲» - انتقال قطعی سهم هریک از مالکین مشاع از لحاظ مقررات این ماده یک نقل و انتقال محسوب می‌شود و اشخاص مشمول معادل سهم خود مشمول مالیات این ماده خواهند شد.	تبصره «۲» - انتقال قطعی سهم هریک از مالکین مشاع از لحاظ مقررات این ماده یک نقل و انتقال محسوب می‌شود و اشخاص مشمول معادل سهم خود مشمول مالیات این ماده خواهند شد.
	تبصره «۶» - اجرای حکم این ماده منوط به استقرار سیستم یکپارچه مالیات نقل و انتقال املاک و حق واگذاری محل، توسط سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد.		سایر نکات ۷. پیش‌خریدها و همچنین برخی قراردادهای غیرقطعی دیگر موجود در بازار املاک و مسکن مشمول حکم این ماده نمی‌شود. ۸. نگارش ماده به نحوی است که گویا بناست	تبصره «۳» - انتقال قطعی املاک و حق واگذاری محل متعلق به اشخاص کمتر از ۱۸ سال سن که تحت ولایت پدر و مادر خود قرار دارند، توسط ولی آنها در حکم معامله ولی تلقی می‌شود و مشمول مقررات این ماده خواهد بود.
				تبصره «۴» - انتقال همزمان ملک و حق واگذاری آن از لحاظ مقررات این قانون یک معامله محسوب

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			تعدد معامله روی یک ملک منع شود ولی هدف از آن جلوگیری از تعدد معامله توسط یک مالک است. لذا در مواردی که از واژه «بار» استفاده شده باید از واژه «واحد» استفاده شود و عبارت «برای هر بار معامله» از انتهای اصل ماده حذف شود. ۹. در صدر ماده هم بر نقل و انتقال قطعی املاک تأکید شده است و هم بر انتقال حق واگذاری ولی در سطر دوم صرفاً بر خرید ملک و در سطر سوم صرفاً بر نرخ مالیات بر نقل و انتقال تأکید شده است. ۱۰. در نظر گرفتن سقف نرخ ۵۰ درصد برای معاملات مازاد، حتی با در نظر گرفتن اینکه مأخذ مالیات «ارزش معاملاتی» است، بسیار زیاد است. اگر ارزش معاملاتی طبق ماده (۶۴) اصلاحی به ارزش روز نزدیک شود این نرخ به منزله سلب مالکیت خواهد بود، لذا تعدیل نرخ مورد نظر است. ۱۱. تکلیف انتقال قهری املاک (مثلاً در مورد ارث مشخص نشده است. همچنین فروش املاکی که توسط بانک برای اجرای وثیقه یا در اجرای حکم دادگاه‌ها انجام می‌شود استثناً نشده است. این موضوعات یا باید به استثنائات تبصره «۱» اضافه شود، یا باید اشخاص حقوقی از موضوع این ماده حذف شود و به موارد ماده (۷۷) اضافه شود. پیشنهاد مرکز، مورد اخیر است.	می‌گردد. تبصره «۵» — در نقل و انتقالاتی که بدون تنظیم سند رسمی صورت می‌پذیرد <u>خریدار و مراجع تنظیم و یا تأییدکننده معامله متضامناً با فروشنده</u>، مسئول پرداخت مالیات و جرائم متعلقه از تاریخ انتقال خواهند بود. تبصره «۶» — سازمان امور مالیاتی کشور موظف است حداکثر تا سه سال پس از تصویب این اصلاحیه، مالیات موضوع این ماده را به اجرا بگذارد.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			۱۲. در تبصره «۱» خریدهای قبل استثنای خود. ۱۳. در تبصره «۲» باید عبارت «این فصل» به عبارت «این ماده» تغییر کند. ۱۴. در تبصره «۳» عملاً مالیات از غیرمؤدی دریافت خواهد شد و این با اصول مالیاتستانی مغایرت دارد. از طرف دیگر باید با اصلاح عبارت «افراد زیر ۱۸ سال» برای معاملات افراد غیررشدید نیز تصمیم‌گیری شود. ۱۵. در تبصره «۵» دو پیشنهاد اساسی وجود دارد. اول اینکه در این تبصره اصلاحات ویرایشی صورت گیرد. پیشنهاد دوم نیز این است که این تبصره از این ماده حذف و به نحوی در قالب مفاد ماده (۸) لایحه (ماده ۶۲) اصلاحی قانون ادغام شود. ۱۶. در ارتباط با مفاد تبصره «۶» پیشنهاد شده است که یک دامنه زمانی تعیین شود که چند سال بعد از استقرار سیستم یکپارچه مالیات نقل و انتقال املاک و حق واگذاری محل، حکم این ماده قابل اجراست. ۱. این ماده با هدف کنترل سفته‌بازی و سوداگری در بازار مسکن طراحی شده است و با توجه به فقدان مالیات بر عایدی سرمایه در ایران، چنین راهی پیشنهاد شده است. ۲. سازوکار پیش‌بینی شده در این ماده منجر به کنترل سوداگری نمی‌شود و در بهترین حالت اثر	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهاده‌ها
			روانی و سیاسی دارد. اهم دلایل این ادعا به‌ترتیب زیر است: - عامل اصلی سوداگری، وجود سرمایه‌های سرگردان در اقتصاد است که ریشه آن سیاست‌های پولی انبساطی دولت (بانک مرکزی) است. - پیش‌خریدها و همچنین برخی قراردادهای غیرقطعی دیگر موجود در بازار املاک و مسکن مشمول حکم این ماده نمی‌شود. - این سازوکار در آزادی مبادلات اختلال ایجاد می‌کند که منشأ اصلی ثروت در اقتصاد است. ۳. نگارش ماده به نحوی است که گویا بناست تعدد معامله روی یک ملک منع شود ولی هدف طراحی جلوگیری از تعدد معامله توسط یک مالک است، لذا در مواردی که از واژه «بار» استفاده شده باید از واژه «واحد» استفاده شود و عبارت «برای هر بار معامله» از انتهای اصل ماده حذف شود. ۴. در صدر ماده هم بر نقل و انتقال قطعی املاک تأکید شده است و هم بر انتقال حق واگذاری ولی در سطر دوم صرفاً بر خرید ملک و در سطر سوم صرفاً بر نرخ مالیات بر نقل و انتقال تأکید شده است. ۵. در نظر گرفتن سقف نرخ ۵۰ درصد برای معاملات مازاد، حتی با در نظر گرفتن مأخذ به	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			ارزش معاملاتی، بسیار زیاد است. اگر ارزش معاملاتی طبق ماده (۶۴) اصلاحی به ارزش روز نزدیک شود این نرخ به منزله سلب مالکیت خواهد بود، لذا تعدیل نرخ مورد نظر است. ۶. تکلیف انتقال قهری املاک (مثلاً) در مورد ارث مشخص نشده است. این موضوع باید به استثنائات تبصره «۱» اضافه شود. ۷. در تبصره «۱» خریدهای قبل استثنا شود. ۸. فروش املاکی که توسط بانک برای اجرای وثیقه یا در اجرای حکم دادگاهها انجام می‌شود از شمول ماده در تبصره «۱» استثنا شود. ۹. در تبصره «۲» باید عبارت «این فصل» به عبارت «این ماده» تغییر کند. ۱۰. در تبصره «۳» عملاً مالیات از غیرمؤدی دریافت خواهد شد و این با اصول مالیات‌ستانی مغایرت دارد. از طرف دیگر باید با اصلاح عبارت «افراد زیر ۱۸ سال» برای معاملات افراد غیررشدید نیز تصمیم‌گیری شود. ۱۱. در تبصره «۵» دو پیشنهاد اساسی وجود دارد. اول اینکه در این تبصره اصلاحات ویرایشی صورت گیرد. پیشنهاد دوم نیز این است که این تبصره از این ماده حذف و به نحوی در قالب مفاد ماده (۸) لایحه (ماده ۶۲) اصلاحی قانون ادغام شود. ۱۲. در ارتباط با مفاد تبصره «۶» پیشنهاد شده است	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			که یک دامنه زمانی تعیین شود که چند سال بعد از استقرار سیستم یکپارچه مالیات نقل و انتقال املاک و حق واگذاری محل، حکم این ماده قابل اجراست.	
ماده (۸)	الحاقی ماده (۶۲)	ماده (۶۲) در مواردی که نقل و انتقالات املاک بدون تنظیم سند رسمی انجام می‌شود، نقل و انتقالات مذکور مشمول مالیات موضوع ماده (۵۹) این قانون بوده و تنظیم‌کنندگان یا تأییدکنندگان نقل و انتقال فوق از قبیل مشاورین املاک، شورای اسلامی روستاها و سایر مراجع با مؤدی در پرداخت مالیات مسئولیت تضامنی خواهند داشت. مراجع مزبور مکلفند یک نسخه از قراردادهای فوق‌الذکر را به اداره امور مالیاتی محل ارسال نمایند.	ماده (۶۲) - لحاظ مسئولیت تضامنی برای پرداخت مالیات توسط شورای اسلامی روستا و جهات قانونی ندارد. نمی‌توان انتظار داشت هزینه خطا یا تخلف فرد یا احدی از اعضای شورا توسط این نهاد پرداخت شود. در بهترین شرایط باید خود شخص حقیقی خاطی جریمه شود. - در صورتی مشاورین املاک در ماده قید گردد که برای آن صراحت قانونی داشته باشیم.	ماده (۶۲) در مواردی که نقل و انتقالات املاک بدون تنظیم سند رسمی انجام می‌شود، نقل و انتقالات مذکور مشمول مالیات موضوع ماده (۵۹) این قانون می‌شود و مراجع تنظیم و یا تأییدکننده معامله (ازجمله مشاورین املاک) متضامناً با فروشنده در پرداخت مالیات مسئولیت تضامنی خواهند داشت. مراجع مذکور مکلفند یک نسخه از قراردادهای فوق‌الذکر را به اداره امور مالیاتی محل ارسال نمایند.
ماده (۹)	ماده (۶۴) تعیین ارزش معاملاتی املاک به‌عهده کمیسیون تقویم املاک، متشکل از هفت عضو می‌باشد که در تهران از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور و وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، جهاد کشاورزی و نماینده سازمان ثبت اسناد و املاک و سه نفر معتمد محل بصیر و مطلع در امور تقویم املاک به معرفی شورای شهر و در شهرستان‌ها از مدیران کل یا رؤسای ادارات امور مالیاتی، مسکن و شهرسازی، جهاد کشاورزی و ثبت اسناد و املاک به ترتیب در مراکز استان‌ها یا	ماده (۶۴) تعیین ارزش معاملاتی املاک متناسب با قیمت‌های متعارف روز منطقه و نوع کاربری آنها به‌عهده کمیسیون تقویم املاک، متشکل از پنج عضو می‌باشد که در تهران از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور و وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی، سازمان ثبت اسناد و املاک و شورای اسلامی شهر و در شهرستان‌ها از مدیران کل یا رؤسای ادارات امور مالیاتی، راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی و ثبت اسناد و املاک و یا نمایندگان آنها و نماینده شورای اسلامی شهرستان تشکیل و هر دو سال یک بار نسبت به تعیین ارزش معاملاتی	۱. لایحه دو تغییر عمده نسبت به قانون دارد: الف. تعدیل ارزش معاملاتی املاک متناسب با قیمت‌های متعارف روز منطقه و نوع کاربری آنها و ب. اصلاح ساختار کمیسیون تقویم املاک. ۲. با توجه به اینکه نسبت ارزش معاملاتی املاک به ارزش روز به حدود ۱ درصد کاهش یافته اصلاح ارزش معاملاتی املاک یک ضرورت است. ۳. علت اصلی عدم تعدیل ارزش معاملاتی املاک متناسب با ارزش روز ساختار ناکارآمد کمیسیون تقویم املاک است که گاه حتی در شرایط تورمی تا ۷ سال ارزش معاملاتی را اصلاح نکرده است. ۴. پیشنهاد می‌شود ضمن چابک‌سازی کمیسیون	ماده (۶۴) تعیین ارزش معاملاتی املاک به تفکیک عرصه و اعیان به عهده کمیسیون تقویم املاک، متشکل از پنج عضو می‌باشد که در تهران از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور و وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی، سازمان ثبت اسناد و املاک و شورای اسلامی شهر و در شهرستان‌ها از مدیران کل یا رؤسای ادارات امور مالیاتی، راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی و ثبت اسناد و املاک و یا نمایندگان آنها و نماینده شورای اسلامی شهرستان تشکیل می‌شود. در موارد تقویم املاک واقع در هر بخش و

۱. نظیر مالیات موضوع ماده (۷۷) این قانون، درآمد مشمول مالیات موضوع ماده (۱۲۰) این قانون، درآمد نوسازی سالانه اموال دریافت شده توسط شهرداری‌ها، حق‌الثبت تنظیم اسناد رسمی موضوع اصلاح ماده (۱۲۲) قانون ثبت، مالیات بر ارث، هزینه تفکیک اموال موضوع ماده (۱۵۰) قانون ثبت اسناد و اموال کشور، هزینه دادرسی موضوع بند «۱۲» ماده (۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت، قانون مربوط به رسیدگی دعای اشخاص علیه دولت راجع به اموال، حداکثر اجاره بهای اموال قابل واگذاری به دولت موضوع ماده (۱) آیین‌نامه ماده (۱۴) قانون روابط مؤجر و مستأجر، پرداخت بهای اراضی که اسناد آن هنوز به نام دولت صادر نشده موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی، جریمه اضافه بنای مسکونی، تجاری، صنعتی، اداری موضوع اصلاح تبصره‌های «۲» و «۳» ماده (۱۰۰) قانون شهرداری‌ها، مالیات بر اراضی بایر موضوع ماده (۱۵) قانون ساماندهی و حمایت از تولید مسکن، مأخذ بهای اراضی موضوع مواد (۲۵) و (۲۷) آیین‌نامه اجرایی قانون زمین‌شهری، حق‌التحریر دفاتر اسناد رسمی موضوع اصلاح ماده (۵۸) آیین‌نامه اجرایی قانون دفاتر اسناد رسمی، بهای واگذاری زمین به اشخاص موضوع تبصره «۳» ماده (۱۱) قانون زمین‌شهری و ملک اراضی مورد نیاز دولت موضوع تبصره «۹» ماده (۹) قانون زمین‌شهری.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	دولت باشند رسمیت می‌یابد و تصمیمات متخذه با رأی موافق چهار نفر معتبر است. کمیسیون مزبور مکلف است: الف) قیمت اراضی شهری را با توجه به آخرین ارزش معاملاتی تعیین شده و موقعیت جغرافیایی (شبکه‌بندی زمین، نوع خاک، خدمات تحت‌الارضی، آب و هوا و ارتفاع) و وضعیت حقوقی (مشاع بودن، نوع مالکیت از لحاظ جاری بودن یا داشتن دفترچه مالکیت، استیجاری بودن) و خدمات شهری (آب، برق، تلفن، گاز، بهداشت، آموزش و پرورش، شبکه حمل‌ونقل شهری و سایر خدمات) و میزان مساحت و تراکم جمعیت و تراکم ساخت و موقعیت ملک از لحاظ قرار داشتن در مناطق تجاری و صنعتی و مسکونی و آموزشی و یا مختلط و به‌طور کلی نوع کاربری اراضی و دسترسی‌ها به فضای سبز و مراکز خرید و کیفیت شوارع از نظر حمل‌ونقل و عبور و مرور. ب) قیمت زمین‌های کشاورزی و روستایی را علاوه بر رعایت موارد مذکور در بند «الف» فوق فاصله تا شهر، نوع محصول و قیمت آنها، نوع خاک و میزان آب و داشتن قابلیت برای کشت مکانیزه و وضعیت طبیعی زمین و داشتن جاده و نوع جاده و فاصله تا جاده‌های			انتقال املاک) تعیین می‌گردد. تبصره «۱» - در صورتی که کمیسیون تقویم املاک در یک سال تشکیل نشود، سازمان امور مالیاتی مکلف است ارزش معاملاتی املاک را براساس شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی شهری سال قبل، اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، تعدیل نماید.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	اصلی و مواردی که مالکین عرصه و اعیان و اشجار باغات متفاوت باشند. ج) قیمت ساختمان را با توجه به نوع مصالح (اسکلت فلزی یا بتون آرمه یا اسکلت بتونی و سوله و غیره) و قدمت و تراکم و طریقه استفاده از آن (مسکونی، تجاری، اداری، آموزشی، بهداشتی و خدماتی و غیره) و نوع مالکیت از نظر عرصه و اعیان تعیین نماید. ارزش معاملاتی تعیین شده پس از یک ماه از تاریخ تصویب نهایی کمیسیون تقویم املاک لازم الاجرا می باشد و تا تعیین ارزش معاملاتی جدید معتبر است. تبصره ۱ - سازمان امور مالیاتی کشور یا ادارات تابعه سازمان مزبور می توانند قبل از اتمام دوره یکساله کمیسیون تقویم املاک را در موارد زیر تشکیل دهند: ۱. برای تعیین ارزش معاملاتی نقاطی که فاقد ارزش معاملاتی است. ۲. برای تعدیل ارزش معاملاتی تعیین شده نقاطی که حسب تشخیص وزارت امور اقتصادی و دارایی با مقایسه با نقاط مشابه هماهنگی ندارد. ۳. برای تعدیل ارزش معاملاتی تعیین شده نقاطی که حسب تشخیص وزارت امور اقتصادی و دارایی با توجه به عوامل ذکر شده			

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	در این ماده تغییرات عمده در ارزش تعیین شده به وجود آمده باشد. ارزش معاملاتی تعیین شده حسب این تبصره پس از یک‌ماه از تاریخ تصویب نهایی کمیسیون تقویم املاک لازم‌الاجرا بوده و تا تعیین ارزش معاملاتی جدید معتبر خواهد بود. تبصره «۲» - مادامی که ارزش معاملاتی املاک طبق مقررات این قانون تعیین نشده است آخرین ارزش معاملاتی تعیین شده معتبر است.			
ماده (۱۰)	ماده (۷۷) اولین نقل و انتقال قطعی ساختمان‌های نوساز اعم از مسکونی و غیره که بیش از دو سال از تاریخ صدور گواهی پایان کار آنها نگذشته باشد، علاوه بر مالیات نقل و انتقال قطعی موضوع ماده (۵۹) این قانون مشمول مالیات مقطوع به نرخ ده درصد (۱۰٪) به مأخذ ارزش معاملاتی اعیانی مورد انتقال خواهند بود. اشخاص حقیقی یا حقوقی، مشمول مالیات دیگری از بابت درآمد حاصل از ساخت و فروش موضوع این ماده نخواهند بود. تبصره - علاوه بر اشخاصی که شغل آنها بساز و بفروشی است هر شخص حقیقی که در یک سال مالیاتی بیش از یک واحد مسکونی و یا دو واحد کسبی اعم از کامل یا	ماده (۷۷) درآمد اشخاص حقیقی و حقوقی ناشی از ساخت و فروش هر نوع ساختمان حسب مورد مشمول مقررات مالیات بر درآمد موضوع فصول چهارم و پنجم باب سوم این قانون خواهد بود. تبصره «۱» - اولین نقل و انتقال ساختمان‌های مذکور علاوه بر مالیات نقل و انتقال قطعی موضوع ماده (۵۹) این قانون مشمول مالیات علی‌الحساب به نرخ ده درصد (۱۰٪) به مأخذ ارزش معاملاتی اعیانی مورد انتقال خواهد بود. تبصره «۲» - شمول مقررات این ماده درخصوص ساخت و فروش ساختمان توسط اشخاص حقیقی منوط به آن است که بیش از سه سال از تاریخ صدور گواهی پایان کار آن نگذشته باشد. تبصره «۳» - شهرداری‌ها مکلفند همزمان با صدور پروانه ساخت مراتب را به منظور تشکیل	۱. در این ماده با فعالیت بساز و بفروش ساختمان به عنوان یک شغل برخورد شده و از سود این فعالیت مالیات دریافت می‌شود. این ماده کمک می‌کند به جای وضع مالیات بر نقل و انتقال مکرر املاک، از عملکرد معاملات، مالیات اخذ گردد. ۲. این تغییر رویکرد منطبق بر ادبیات نظری و در جهت حرکت از مالیات بر ثروت به مالیات بر درآمد است، لذا کلیت ماده مورد تأیید است. بهتر است در تبصره «۳» شهرداری‌ها مکلف شوند تا علاوه بر اطلاع‌رسانی درخصوص صدور پروانه ساخت، در رابطه با ارائه پایان کار نیز به سازمان امور مالیاتی اطلاع‌رسانی کنند. در صورتی که بر عایدی سرمایه مالیات وضع شود (CGT)، لازم است احکام این ماده با احکام مالیات بر عایدی سرمایه تطبیق داده شود. چون	تبصره «۳» - شهرداری‌ها مکلفند همزمان با صدور پروانه ساخت و پایان کار مراتب را به منظور تشکیل مالیاتی ذیربط به ترتیبی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌نماید، گزارش نمایند.

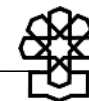
مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	ناتمام را که خود احداث نموده و در صورت کامل بودن بیش از دو سال از تاریخ خاتمه بنای آن نگذشته است بفروشد از نظر مالیاتی بساز و بفروش تلقی می‌شود. تاریخ خاتمه بنا به تشخیص ممیز و تأیید سرممیز مربوط می‌باشد. در اجرای این تبصره هر واحد آپارتمانی یک واحد مسکونی یا کسبی حسب مورد و هر مغازه یک واحد کسبی محسوب می‌شود.	پرونده مالیاتی به اداره امور مالیاتی ذیربط به ترتیبی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌نماید، گزارش نمایند. تبصره «۴» - دستورالعمل اجرایی این ماده و چگونگی تسویه علی‌الحساب مالیاتی یاد شده، توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.	ماده (۷۷) لایحه به نوعی مالیات بر عایدی سرمایه است.	
ماده (۱۱)	ماده (۸۴) تا میزان یکصد و پنجاه برابر حداقل حقوق مبنای جدول حقوق موضوع ماده (۱) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت - مصوب ۱۳۷۰ - درآمد سالانه مشمول مالیات حقوق کلیه حقوق‌بگیران از جمله کارگران مشمول قانون کار، از یک یا چند منبع از پرداخت مالیات معاف می‌شود. تبصره - میزان معافیت موضوع این ماده در مورد کارکنانی که حقوق آنها توسط وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها و یا از محل اعتبارات دولتی پرداخت می‌گردد در صورت داشتن افراد تحت تکفل به هشتصد و چهل هزار ریال افزایش می‌یابد.	ماده (۸۴) تا میزان ۸۴ میلیون ریال درآمد سالیانه مشمول مالیات حقوق از یک یا چند منبع از پرداخت مالیات حقوق معاف است. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است، سقف معافیت مذکور را برای هر سال مطابق شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی شهری سال قبل اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین و پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی اعلام نماید.	۱. با تصویب قانون مدیریت خدمات کشوری و بعد از آن قانون برنامه پنجم توسعه میزان و سطح معافیت درآمد حقوق هر ساله در قالب قوانین بودجه تعیین می‌شود. از این منظر این اصلاحیه به نحوی اصلاح قانون برنامه پنجم توسعه بوده و نیازمند دوسوم رأی نمایندگان است. ۲. تنها موضوع مورد نقد در این بخش اختلاف سطح معافیت و همچنین نرخ مالیاتی درآمد حقوق بین دو قشر متأهل و مجرد است و این دو مورد معمولاً در اغلب کشورها به نفع درآمد حقوق متأهلین است.	موافق با کلیات

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۱۲)	ماده (۸۵) نرخ مالیات بر درآمد حقوق در مورد کارکنان مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳ شهریور ۱۳۷۰ پس از کسر معافیت‌های مقرر در این قانون به نرخ مقطوع ده درصد (۱۰٪) و در مورد سایر حقوق‌بگیران نیز پس از کسر معافیت‌های مقرر در این قانون تا مبلغ چهل و دو میلیون (۴۲,۰۰۰,۰۰۰) ریال به نرخ ده درصد (۱۰٪) و نسبت به مازاد آن به نرخ‌های مقرر در ماده (۱۳۱) این قانون خواهد بود.	ماده (۸۵) نرخ مالیات بر درآمد حقوق مازاد بر مبلغ مذکور در ماده (۸۴) این قانون و تا هفت برابر آن مشمول مالیات سالانه ده درصد (۱۰٪) و نسبت به مازاد آن بیست درصد (۲۰٪) می‌باشد.	۱. در ماده (۸۵) ق.م.م بین مالیات بر حقوق کارکنان بخش دولتی و خصوصی تبعیض وجود دارد. در لایحه این تبعیض برداشته شده و ساختار نرخ‌ها و پایه مالیاتی برای هر دو دسته کارکنان دولتی و خصوصی یکسان شده است. این اصلاح در راستای ماده (۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی نیز می‌باشد. ۲. در صورتی که بنا باشد بر مجموع درآمد اشخاص در قالب ماده (۱۲۹) مکرر مالیات وضع گردد، لازم است این مالیات تبدیل به مالیات علی‌الحساب مالیات بر مجموع درآمد اشخاص گردد.	موافق
ماده (۱۳)	ماده (۸۵) پرداخت‌کنندگان حقوق هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن مکلفند مالیات متعلق را طبق مقررات ماده (۸۵) این قانون محاسبه و کسر و ظرف سی روز ضمن تسلیم فهرستی متضمن نام و نشانی دریافت‌کنندگان حقوق و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل پرداخت و در ماه‌های بعد فقط تغییرات را صورت دهند. تبصره - پرداخت‌هایی که از طرف غیر از پرداخت‌کنندگان مقرری مزد حقوق اصلی به عمل می‌آید پرداخت‌کنندگان این قبیل وجوه مکلفند هنگام هر پرداخت مالیات متعلق را بدون رعایت معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون به نرخ‌های مقرر در ماده (۸۵) این قانون محاسبه و کسر و	ماده (۸۶) پرداخت‌کنندگان حقوق هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن مکلفند مالیات متعلق را طبق مقررات ماده (۸۵) این قانون محاسبه و کسر و ظرف سی روز ضمن تسلیم فهرستی متضمن نام و نشانی دریافت‌کنندگان حقوق و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل پرداخت و در ماه‌های بعد فقط تغییرات را صورت دهند. تبصره - پرداخت‌هایی که کارفرمایان به اشخاص حقیقی غیر از کارکنان خود که مشمول پرداخت کسورات بازنشستگی یا بیمه نمی‌باشند تحت عنوان حق‌المشاوره، حق حضور در جلسات، حق التدریس، حق تحقیق و حق پژوهش پرداخت می‌کنند، بدون رعایت معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون مشمول مالیات به نرخ ده درصد (۱۰٪) می‌باشد. کارفرمایان	۱. شاید مهمترین تفاوت تبصره اصلاحی با تبصره ماده (۸۶) ق.م.م این است که در تبصره اصلاحی متخلف از تکالیف مسئول پرداخت مالیات و جریمه‌های آن است. ۲. تصریح عبارت «اشخاص حقیقی» بسیاری از مشکلات را می‌تواند حل و رفع کند. ۳. قید عبارت «یا تخصیص» مشکل‌آفرین است، زیرا ممکن است هر تخصیصی منجر به پرداخت نشود. ۴. این ابهام مطرح شده است که مصادیق مندرج در این تبصره با مفاد ماده (۱۰۴) همپوشانی دارد و لازم است به نحوی این موارد از هم تفکیک شود. ولی دقت در مفاد دو ماده حکایت از وجود چنین ابهامی ندارد. ۵. با توجه به اینکه نوع پرداخت‌های این تبصره و	تبصره «۱» - پرداخت‌هایی که کارفرمایان به اشخاص حقیقی غیر از کارکنان خود که مشمول پرداخت کسورات بازنشستگی یا بیمه نمی‌باشند از قبیل حق‌المشاوره، حق حضور در جلسات، حق التدریس، حق تحقیق و حق پژوهش پرداخت می‌کنند، بدون رعایت معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون مشمول مالیات به نرخ سه درصد (۳٪) می‌باشد. کارفرمایان مکلفند در موقع پرداخت، مالیات متعلق را کسر و ظرف مدت تعیین شده در ماده (۸۶) این قانون همراه با فهرستی حاوی نام و نشانی دریافت‌کنندگان و میزان آن به اداره امور مالیاتی پرداخت کنند و در صورت تخلف، مسئول پرداخت مالیات و جرائم متعلق خواهند بود. تبصره «۲» - نیروهای مسلح جمهوری اسلامی

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	طرف سی روز با صورتی حاوی نام و نشانی دریافت‌کنندگان و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل پرداخت کنند.	مکلفند در موقع پرداخت یا تخصیص، مالیات متعلق را کسر و ظرف مدت تعیین شده در ماده (۸۶) این قانون همراه با فهرستی حاوی نام و نشانی دریافت‌کنندگان و میزان آن به اداره امور مالیاتی پرداخت کنند و در صورت تخلف، مسئول پرداخت مالیات و جرائم متعلق خواهند بود.	ماده (۱۰۴) مشابه و بابت دریافت خدمات است، پیشنهاد می‌شود که اولاً نرخ آنها یکسان شود و ثانیاً پرداخت‌های مذکور به‌عنوان علی‌الحساب ماده (۱۲۹) مکرر در نظر گرفته شود.	ایران اعم از نیروهای نظامی و انتظامی و مشمولان قانون استخدامی وزارت اطلاعات مشمول تسلیم فهرست موضوع ماده (۸۶) قانون نمی‌باشند (تبصره پیشنهادی برای الحاق به ماده (۹۱)) تبصره «۳» - سازمان امور مالیاتی کشور موظف است با اتخاذ ترتیبات اجرایی لازم، مالیات علی‌الحساب موضوع این ماده را در هنگام پرداخت مستقیماً به حساب مالیات بر مجموع درآمد، موضوع ماده (۱۲۹) مکرر، منظور نماید.
ماده (۱۴)	ماده (۹۱) درآمدهای حقوق به‌شرح زیر از پرداخت مالیات معاف است: ۵. حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری و پایان خدمت و خسارت اخراج و بازخرید خدمت و وظیفه یا مستمری پرداختی به وراث و حق سنوات و حقوق ایام مرخصی استفاده نشده که در موقع بازنشستگی یا ازکارافتادگی به حقوق‌بگیر پرداخت می‌شود.	ماده (۹۱) درآمدهای حقوق به‌شرح زیر از پرداخت مالیات معاف است: ۵. حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری و پایان خدمت و خسارت اخراج و بازخرید خدمت و وظیفه یا مستمری پرداختی به وراث و حق سنوات و حقوق ایام مرخصی استفاده نشده.	مطابق این اصلاح «حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری و پایان خدمت و خسارت اخراج و بازخرید خدمت و وظیفه یا مستمری پرداختی به وراث و حق سنوات و حقوق ایام مرخصی استفاده نشده» از مالیات معاف است و لزومی ندارد که «در موقع بازنشستگی یا ازکارافتادگی به حقوق‌بگیر پرداخت شود».	موافق
ماده (۱۵)	ماده (۹۱) درآمدهای حقوق به‌شرح زیر از پرداخت مالیات معاف است: ۱۳. درآمد حقوق پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اعم از نظامی و انتظامی، مشمولان قانون استخدامی وزارت	ماده (۹۱) درآمدهای حقوق به‌شرح زیر از پرداخت مالیات معاف است: ۱۳. درآمد جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و آزادگان. تبصره - نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اعم	با اصلاح بند «۱۳» تبعیض بین کارکنان دولت اعم از نظامی و غیرنظامی از حیث مالیات بر حقوق اکتسابی از بین می‌رود. البته این موضوع نافی در نظر گرفتن مشوق‌های لازم برای مأموریت‌های حساس و خطیر نیست. بهتر است موضوع عدم تسلیم فهرست موضوع ماده	۱. موافق اصلاح بند «۱۳» ۲. موافق الحاق تبصره ضمن انتقال آن به ذیل ماده (۸۶)

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	اطلاعات و جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و آزادگان.	از نیروهای نظامی و انتظامی و مشمولان قانون استخدامی وزارت اطلاعات مشمول تسلیم فهرست موضوع ماده (۸۶) قانون نمی‌باشند.	(۸۶) به‌عنوان تبصره ماده (۸۶) بیاید و صرفاً محدود به نیروهای امنیتی و اطلاعاتی شود و نه همه نیروهای نظامی و انتظامی	
ماده (۱۶)	ماده (۹۲) پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات حقوق کارکنان شاغل در مناطق کمتر توسعه‌یافته طبق فهرست سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور بخشوده می‌شود. تبصره - بدهی مالیات بر درآمد حقوق کادر نظامی و انتظامی تا تاریخ اجرای این قانون بخشوده می‌شود.	حذف شود	۱. با توجه به رویکرد کلی لایحه ارائه شده مبنی بر رفع هر نوع تبعیض مالیاتی و معافیت‌های گسترده، پیشنهاد حذف این ماده مناسب ارزیابی می‌شود. ۲. اگر ضروری است به هر بخش یا گروهی بنا به هر دلیل و یا ضرورتی امتیازی ارائه شود بهتر است ماهیت آن غیرمالیاتی باشد تا قانون مالیات‌ها بتواند همواره به‌عنوان محل ثبت واقعی متغیرهای اقتصادی به‌عنوان بانک اطلاعات اقتصادی کشور بدون نقصان باشد.	موافق حذف
ماده (۱۷)	ماده (۹۵) صاحبان مشاغل موضوع این فصل مکلفند اسناد و مدارک مثبت کافی برای تشخیص درآمد مشمول مالیات خود نگهداری کنند. صاحبان مشاغل از لحاظ تشخیص درآمد مشمول مالیات به گروه‌های زیر تقسیم می‌شوند: الف) صاحبان مشاغلی که به‌موجب این قانون مکلف به ثبت فعالیت‌های شغلی خود در دفاتر روزنامه و کل موضوع قانون تجارت هستند و باید دفاتر و اسناد و مدارک مربوط را با رعایت اصول و موازین و استانداردهای پذیرفته شده حسابداری نگهداری کنند. ب) صاحبان مشاغلی که برحسب این قانون	صاحبان مشاغل موضوع این فصل مکلفند اسناد و مدارک کافی را که با رعایت اصول و ضوابط مربوط تنظیم می‌گردد، نگهداری و اظهارنامه خود را براساس آنها تنظیم کنند. دستورالعمل اجرایی مربوط به روش‌های نگهداری اسناد و مدارک و نمونه اظهارنامه با توجه به نوع و حجم فعالیت مؤدیان مذکور توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.	۱. مطابق اصلاحیه طبقه‌بندی مشاغل حذف می‌شود و همه مشاغل موظف به ارائه اظهارنامه می‌باشند. بر این اساس مشاغل برحسب نوع و حجم فعالیت مکلف به نگهداری اسناد و مدارکی هستند که پشتیبان اظهارنامه است. ۲. پیشنهاد می‌شود در انتهای ماده تبصره‌ای الحاق شود و در آن تبصره اشاره شود که آیین‌نامه اجرایی برخی از مشاغل که طبق قوانین خاص مشغول به فعالیت می‌باشند (مانند دفاتر اسناد رسمی) با نظر سازمان و یا مرجع قانونی ذیربط تهیه خواهد شد.	موافق اصلاح

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	مکلف به ثبت فعالیت‌های شغلی خود در دفاتر درآمد و هزینه می‌باشند. نمونه‌های دفاتر مذکور توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌گردد و در دسترس قرار می‌گیرد. ج) صاحبان مشاغلی که مشمول مقررات بندهای «الف» و «ب» فوق نیستند مکلفند صورت خلاصه وضعیت درآمد و هزینه خود را طبق ضوابط و نمونه‌های تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور نگهداری کنند. تبصره ۱- سازمان امور مالیاتی کشور در صورت تشخیص ضرورت تا پایان دی‌ماه هر سال فهرست مشاغل افزوده شده به بندهای «الف» و «ب» ماده (۹۶) و مشمول از آغاز سال بعد را تهیه و از طریق تشکلهای صنفی و درج آگهی در روزنامه رسمی و یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار به مؤدیان اعلام می‌دارد. تبصره ۲- آیین‌نامه مربوط به روش‌های نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک و نحوه ثبت وقایع مالی و چگونگی تنظیم صورت‌های مالی نهایی براساس نوع فعالیت و همچنین رعایت اصول و موازین و استانداردهای پذیرفته شده حسابداری توسط سازمان امور مالیاتی کشور با کسب نظر از جامعه حسابداران رسمی تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.			

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۱۷)	ماده (۹۶) الف - صاحبان مشاغل موضوع بند «الف» ماده (۹۵) این قانون عبارتند از: ۱. دارندگان کارت بازرگانی و کلیه واردکنندگان و صادرکنندگان. ۲. صاحبان کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی که برای آنها جواز تأسیس و پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه ذیربط صادر شده یا می‌شود. ۳. بهره‌برداران معادن. ۴. صاحبان مؤسسات حسابرسی، حسابداری و دفترداری، خدمات مالی و ارائه‌دهندگان خدمات مدیریتی، مشاوره‌ای، انفورماتیک، رایانه‌ای اعم از سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و طراحی سیستم. ۵. صاحبان مراکز آموزشی و پرورشی، آموزشگاه‌های آزاد، مدارس غیرانتفاعی، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی. ۶. صاحبان بیمارستان‌ها، زایشگاه‌ها، آسایشگاه‌ها، درمانگاه‌ها و خانه‌های سالمندان. ۷. صاحبان هتل‌ها و هتل‌های سه ستاره و بالاتر. ۸. بنکداران، عمده‌فروش‌ها، فروشگاه‌های بزرگ، واسطه‌های مالی، نمایندگان توزیع کالاهای داخلی و وارداتی و صاحبان انبارها. ۹. نمایندگان مؤسسه‌های تجاری و صنعتی، اعم از داخلی و خارجی.	حذف شود	با توجه به اصلاح صورت گرفته در ماده (۱۷) لایحه و حذف نوع فعالیت و طبقه شغلی و تکالیف مربوط به آنها در چگونگی تنظیم و نگهداری اسناد و مدارک فعالیت‌های اقتصادی، وجود این ماده ضرورت ندارد.	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	۱۰. صاحبان مؤسسات حمل و نقل موتوری، زمینی، دریایی و هوایی اعم از مسافری یا باربری. ۱۱. صاحبان مؤسسات مهندسی و مهندسی مشاور. ۱۲. صاحبان مؤسسات تبلیغاتی و بازاریابی. ب) صاحبان مشاغل موضوع بند «ب» ماده (۹۵) این قانون عبارتند از: ۱. صاحبان کارگاههای صنعتی. ۲. صاحبان مشاغل ساختمانی، تأسیسات فنی و صنعتی، نقشه کشی، نقشه برداری، محاسبات فنی و نظارت. ۳. چاپخانه داران، لیتوگرافها، صحافها، ارائه دهندگان خدمات چاپ و گرافیکها. ۴. صاحبان مراکز ارتباطات رایانه ای. ۵. وکلا، کارشناسان، مترجمان رسمی دادگستری، مشاوران حقوقی، حسابداران رسمی و اعضای سازمانهای نظام مهندسی. ۶. محققان، پژوهشگران و کارشناسان آزاد که به تهیه و ارائه طرحهای تحقیقاتی اشتغال دارند. ۷. دلالان، حق العمل کاران و کارگزاران. ۸. صاحبان مراکز فرهنگی، هنری، فرهنگسراها، کانونهای حرفه ای و انجمنهای صنفی و تخصصی.			

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	۹. صاحبان سینماها، تماشاخانه‌ها و مکان‌های تفریحی و ورزشی. ۱۰. صاحبان مشاغل فیلمبرداری، دوبلاژ، مونتاژ و سایر خدمات سینمایی. ۱۱. پزشکان و دندانپزشکان که دارای مطب هستند و دامپزشکان که به حرفه دامپزشکی اشتغال دارند. ۱۲. صاحبان آزمایشگاه‌ها، رادیولوژی‌ها، فیزیوتراپی‌ها، سونوگرافی‌ها، الکتروانسفالوگرافی‌ها، سی‌تی‌اسکن‌ها، سالن‌های زیبایی و دیگر ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی، طبی و غیرطبی. ۱۳. صاحبان میهمانسراها، میهمانپذیرها و مسافرخانه‌ها. ۱۴. صاحبان تالارهای پذیرایی، رستوران‌ها، تهیه‌کنندگان غذاهای آماده، ارائه‌دهندگان خدمات پذیرایی و کرایه‌دهندگان ظروف. ۱۵. صاحبان دفاتر اسناد رسمی. ۱۶. صاحبان تعمیرگاه‌های مجاز و اتو سرویس‌ها. ۱۷. صاحبان نمایشگاه‌ها، فروشگاه‌های اتومبیل، بنگاه‌های معاملات املاک و آژانس‌های کرایه اتومبیل. ۱۸. سازندگان و فروشندگان طلا و جواهر. ۱۹. عاملان فروش و فروشندگان آهن‌آلات.			

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	تبصره «۱» - سازمان امور مالیاتی کشور در صورت تشخیص ضرورت می‌تواند هریک از مشمولان بند «ب» این ماده را به رعایت مقررات موضوع بند «الف» این ماده ملزم نماید مشروط بر آنکه مراتب کتباً تا پایان دی ماه هر سال به مؤدیان فوق ابلاغ گردد. مؤدیان اخیرالذکر از اول سال بعد مکلف به اجرای آن می‌باشند. تبصره «۲» - منظور از صاحبان مذکور در این ماده اشخاصی است که بهره‌برداری از مؤسسات به حساب آنان انجام می‌شود. تبصره «۳» - مشمولان این ماده که در محل شغل خود دارای فعالیت‌های شغلی دیگر موضوع این فصل می‌باشند مکلفند برای کلیه فعالیت‌های شغلی خود طبق مقررات این قانون عمل کنند.			
ماده (۹۷)	ماده (۹۷)	ماده (۹۷)	۱. مالیات علی‌الرأس جزء مشکلات اساسی نظام مالیات‌ستانی در اقتصاد ایران است. در این نظام ممیز قدرت بسیار زیادی در ابطال دفاتر و تشخیص علی‌الرأس مالیات دارد. ضمن اینکه بعضاً مؤدیان مالیاتی نیز از حل و فصل شدن تکالیف مالیاتی به‌صورت توافقی استقبال می‌کنند.	ماده (۹۷) تعیین درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع این قانون به استناد و پذیرش اظهارنامه مؤدی که با رعایت مقررات مربوط تنظیم و ارائه شده باشد، خواهد بود.
ماده (۱۸)	ماده (۹۷)	ماده (۹۷)	۲. براساس لایحه رابطه ممیز و مؤدی به حداقل ممکن کاهش می‌یابد. در نظام جدید اظهارنامه پذیرفته می‌شود، مگر اینکه اطلاعات اظهار شده با	تعیین درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع این قانون به استناد و پذیرش اظهارنامه مؤدی که با رعایت مقررات مربوط تنظیم و ارائه شده باشد، خواهد بود. سازمان امور مالیاتی کشور موظف است اظهارنامه‌های ارائه شده را با استناد به اطلاعات مندرج در بانک اطلاعات مالیاتی و براساس معیارها و شاخص‌های ارزیابی مبتنی بر ریسک

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
مدارک حساب در محل کار خود خودداری نماید. (منظور از محل کار در مورد اشخاص حقوقی نیز همان اقامتگاه قانونی آنها می‌باشد مگر اینکه مؤدی قبلاً مرکز عملیات خود را برای ارائه دفاتر و اسناد و مدارک کتباً به اداره امور مالیاتی مربوط اعلام نموده باشد). در اجرای این بند هرگاه مؤدی از ارائه قسمتی از مدارک حساب خودداری نماید چنانچه مربوط به هزینه باشد از احتساب آن جزء هزینه‌های قابل قبول خودداری می‌شود و در صورتی‌که مربوط به درآمد باشد درآمد مشمول مالیات این قسمت از طریق علی‌الرأس تعیین خواهد شد.	۳. در صورتی‌که دفاتر و اسناد و مدارک ابرازی برای محاسبه درآمد مشمول مالیات به نظر اداره امور مالیاتی غیرقابل رسیدگی تشخیص شود و یا به علت عدم رعایت موازین قانونی و آیین‌نامه مربوط مورد قبول واقع نشود که در این صورت مراتب باید با ذکر دلایل کافی کتباً به مؤدی ابلاغ و پرونده برای رسیدگی به هیئت متشکل از سه نفر حسابرس منتخب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور احاله گردد.	تبصره «۱» - در صورتی‌که مؤدی از ارائه اظهارنامه در مهلت قانونی و مطابق با مقررات مربوط خودداری نماید، سازمان امور مالیاتی کشور نسبت به تنظیم اظهارنامه برآوردی (متضمن درآمد و هزینه) و مطالبه مالیات متعلق اقدام می‌نماید. چنانچه مؤدی ظرف یک‌ماه از تاریخ ابلاغ مطالبه مالیات، نسبت به ارائه اظهارنامه مطابق با مقررات مربوط اقدام نماید، اظهارنامه مذکور در مراحل بعدی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد. در غیر این صورت مالیات تعیین شده در اظهارنامه برآوردی سازمان امور مالیاتی کشور قطعی و لازم‌الاجراست. حکم این تبصره مانع از تعلق جرائم و اعمال مجازات‌های عدم تسلیم اظهارنامه در موعد مقرر قانونی نخواهد بود.	اطلاعات سیستم تفاوت فاحش داشته باشد. تشخیص اینکه اظهارنامه نیاز به رسیدگی دارد یا خیر در حیطه اختیارات ممیز نیست و براساس نظام ارزیابی مبتنی بر ریسک و اطلاعات بانک اطلاعات مالیاتی، پریسک بودن اظهارنامه‌ها تشخیص داده می‌شود و پرونده‌های مذکور به واحدهای تخصصی ارجاع داده می‌شود.	در قالب طرح جامع مالیاتی، به اظهارنامه‌های کم‌ریسک، با ریسک متوسط و پریسک طبقه‌بندی نماید و اظهارنامه‌های کم‌ریسک را بدون رسیدگی مورد پذیرش قرار دهد، اظهارنامه‌های با ریسک متوسط را به‌طور نمونه انتخاب کند و مورد رسیدگی قرار دهد و اظهارنامه‌های پریسک را به‌طور کامل مورد رسیدگی قرار دهد. رسیدگی به اظهارنامه‌ها براساس مواد فصل اول از باب پنجم این قانون خواهد بود.
۳. در صورتی‌که دفاتر و اسناد و مدارک ابرازی برای محاسبه درآمد مشمول مالیات به نظر اداره امور مالیاتی غیرقابل رسیدگی تشخیص شود و یا به علت عدم رعایت موازین قانونی و آیین‌نامه مربوط مورد قبول واقع نشود که در این صورت مراتب باید با ذکر دلایل کافی کتباً به مؤدی ابلاغ و پرونده برای رسیدگی به هیئت متشکل از سه نفر حسابرس منتخب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور احاله گردد.	۳. در صورتی‌که دفاتر و اسناد و مدارک ابرازی برای محاسبه درآمد مشمول مالیات به نظر اداره امور مالیاتی غیرقابل رسیدگی تشخیص شود و یا به علت عدم رعایت موازین قانونی و آیین‌نامه مربوط مورد قبول واقع نشود که در این صورت مراتب باید با ذکر دلایل کافی کتباً به مؤدی ابلاغ و پرونده برای رسیدگی به هیئت متشکل از سه نفر حسابرس منتخب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور احاله گردد.	تبصره «۲» - دستورالعمل اجرایی مربوط به این ماده و نحوه رسیدگی مالیاتی، توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد. با اجرای حکم این ماده کلیه مواد و احکام قانونی (عام و خاص) مغایر لغو می‌گردد.	۳. با این حال، در ماده پیشنهادی به مکانیسم تشخیص اظهارنامه‌های پریسک و نحوه رسیدگی به این قبیل پرونده‌ها اشاره نشده است. شیوه رسیدگی به پرونده‌های پریسک حائز اهمیت است؛ چرا که با پذیرش لایحه کلیه مواد مالیات علی‌الرأس حذف می‌شود. بنابراین باید تصریح شود که رسیدگی به اظهارنامه‌ها براساس مفاد مواد مندرج در باب پنجم قانون مالیات‌های مستقیم خواهد بود.	تبصره «۱» - در صورتی‌که مؤدی از ارائه اظهارنامه در مهلت قانونی و مطابق با مقررات مربوط خودداری نماید، سازمان امور مالیاتی کشور با استناد به اطلاعات مندرج در بانک اطلاعات مالیاتی و سایر مستندات موجود، نسبت به تنظیم اظهارنامه برآوردی (متضمن درآمد و هزینه) و مطالبه مالیات متعلق اقدام می‌نماید. چنانچه مؤدی ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ مطالبه مالیات، نسبت به ارائه اظهارنامه مطابق با مقررات مربوط اقدام نماید، اظهارنامه مذکور در مراحل بعدی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد. در غیر این صورت مالیات تعیین شده در اظهارنامه برآوردی سازمان امور مالیاتی کشور قطعی و لازم‌الاجراست. حکم این تبصره مانع از تعلق جرائم و اعمال مجازات‌های عدم تسلیم اظهارنامه
			۴. معیارها و ضوابط مربوط به « <u>اظهارنامه برآوردی</u> » تصریح شده در این ماده به‌طور کامل تعریف نشده است. این درحالی است که در قانون فعلی تمام این معیارها و ضوابط و حقوق متقابل مؤدیان و سازمان امور مالیاتی تبیین شده است.	
			۵. همچنین مشخص نیست از زمان تصویب لایحه تا اجرای کامل طرح جامع و تشکیل بانک اطلاعات اقتصادی اظهارنامه‌ها با چه روشی رسیدگی می‌شود. چرا که حتی با تصویب مفاد ماده (۱۶۹) این لایحه (مبنی بر تشکیل بانک اطلاعات اقتصادی)	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	رسیدگی و ادای توضیح کتبی در مورد نحوه رعایت موازین قانونی و آیین‌نامه حسب مورد اقدام نماید و در هر حال هیئت مکلف است ظرف ده روز پس از انقضای یک‌ماه فوق نظر خود را با توجیهات و دلایل لازم و کافی به اداره امور مالیاتی اعلام نماید تا براساس آن اقدام گردد. نظر هیئت با اکثریت مناط اعتبار است و نظر عضوی که در اقلیت قرار گیرد باید در صورت جلسه درج گردد. در مواردی که هیئت نظر اداره امور مالیاتی را در مورد غیرقابل رسیدگی بودن دفاتر مؤدی مردود اعلام می‌کند باید مراتب را به دادستانی انتظامی مالیاتی نیز اعلام نماید. تبصره ۱ - در اجرای بند «۳» این ماده دومه به مهلت رسیدگی موضوع ماده (۱۵۶) این قانون اضافه می‌شود. تبصره ۲ - هرگاه طبق اسناد و مدارک ابرازی یا به‌دست آمده امکان تعیین درآمد واقعی مؤدی وجود داشته باشد، اداره امور مالیاتی مکلف است درآمد مشمول مالیات را براساس رسیدگی به اسناد و مدارک مزبور یا دفاتر، حسب مورد، تعیین کند، در صورت داشتن درآمد ناشی از فعالیت‌های مکتوم که مستند به دلایل و قرائن کافی باشد، درآمد مشمول مالیات آن فعالیت‌ها همواره از طریق		بازمدت زمانی طول می‌کشد تا این بانک منسجم شود و از آن برای اهداف مدنظر این ماده استفاده شود. این درحالی است که تدوین مفاد لایحه به‌گونه‌ای است که گویی از تصویب این لایحه شیوه فعلی مالیات‌ستانی منسوخ و رویه‌های مندرج در لایحه جدید جایگزین خواهد شد. ۶. واژه‌ای که در سایر کشورها برای «اظهارنامه برآوردی» به‌کار رفته، می‌تواند در اصلاح ماده مفید باشد. ۷. در ذیل تبصره «۲» ماده پیشنهادی عنوان شده است که «با اجرای حکم این ماده کلیه مواد و احکام قانونی (عام و خاص) مغایر لغو می‌گردد». براساس اصول قانونگذاری باید تمام مواد مغایر شناسایی و ضمن تصویب لایحه حذف شوند، لذا این حکم مورد پذیرش نیست.	در موعد مقرر قانونی نخواهد بود. تبصره ۲ - دستورالعمل اجرایی مربوط به این ماده توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	علی‌الرأس تشخیص داده و به درآمد مشمول مالیات مشخص شده قبلی افزوده و مأخذ مطالبه مالیات واقع خواهد شد.			
ماده (۱۸)	ماده (۹۸) در موارد تشخیص علی‌الرأس، اداره امور مالیاتی باید پس از تحقیقات و بررسی‌های لازم و کسب اطلاعات مورد نیاز از مراجع مختلف اعم از دولتی یا غیردولتی ابتدا قرینه و یا قرائن مذکور در این قانون را که متناسب با وضعیت و موضوع فعالیت مؤدی باشد انتخاب و دلایل انتخاب نوع قرینه یا قرائن و رقم آنها را با توجیه کافی در گزارش رسیدگی قید نماید و سپس با اعمال ضریب یا ضرایب مقرر در قرینه یا قرائن انتخابی درآمد مشمول مالیات مؤدی را تعیین نماید. در صورتی‌که به چند قرینه اعمال ضریب شود معدلی که از نتایج اعمال ضریب به‌دست می‌آید درآمد مشمول مالیات خواهد بود.	حذف شد	اگر بنا بر حذف روش علی‌الرأس در تشخیص مالیات و جایگزین کردن شیوه جدید باشد، حذف این ماده نیز ضروری است	موافق
ماده (۱۹) تبدیل تیر ماه به خرداد ماه در متن ماده و حذف تبصره‌ها و الحاق یک	ماده (۱۰۰) مؤدیان موضوع این فصل مکلفند اظهارنامه مالیاتی مربوط به فعالیت‌های شغلی خود را در یک سال مالیاتی برای هر واحد شغلی یا برای هر محل جداگانه طبق نمونه‌ای که به وسیله سازمان امور مالیاتی کشور تهیه خواهد شد تنظیم و تا آخر تیرماه سال بعد به اداره امور	ماده (۱۰۰) مؤدیان موضوع این فصل مکلفند اظهارنامه مالیاتی مربوط به فعالیت‌های شغلی خود را در یک سال مالیاتی برای هر واحد شغلی یا برای هر محل جداگانه طبق نمونه‌ای که به وسیله سازمان امور مالیاتی کشور تهیه خواهد شد تنظیم و تا آخر خردادماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل	۱. تغییر زمان ارائه اظهارنامه مشاغل از تیرماه به خردادماه در توزیع حجم کاری سازمان امور مالیاتی و کاهش بار شبکه اینترنتی مفید است. ۲. در تبصره پیشنهادی عدم ضرورت رعایت برخی تکالیف توسط مؤدیان با سطح فعالیت کمتر از ۶۰ میلیون تومان در سال در نظر گرفته شده است. اما باید توجه داشت که حجم فعالیت تعیین	موافق

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
تبصره به آن	مالیاتی محل شغل خود تسلیم و مالیات متعلق را به نرخ مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون پرداخت نماید. تبصره «۱» - در مورد کارگاه‌ها و واحدهای تولیدی که نوع فعالیت آنان ایجاد دفتر یا فروشگاه در یک یا چند محل دیگر را اقتضا نماید مؤدی مکلف است کلیه درآمدهای حاصل از فعالیت‌های خود را طی یک اظهارنامه به اداره امور مالیاتی محل وقوع کارگاه یا واحد تولیدی تسلیم نماید. تبصره «۲» - در مورد مشمولین این فصل که دارای محل ثابت برای شغل خود نمی‌باشند، محل سکونت آنها از لحاظ تسلیم اظهارنامه محل شغل تلقی می‌گردد. تبصره «۳» - در شرکت‌های مدنی تسلیم اظهارنامه توسط یکی از شرکا موجب اسقاط تکلیف سایر شرکا نخواهد بود. این امر مانع از تسلیم اظهارنامه مشترک نمی‌باشد. تبصره «۴» - اظهارنامه مالیاتی مؤدیان موضوع این فصل شامل ترازنامه و حساب سود و زیان یا حساب درآمد و هزینه یا خلاصه وضعیت درآمد و هزینه، حسب مورد طبق نمونه‌هایی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌شود خواهد بود. تبصره «۵» - سازمان امور مالیاتی کشور	شغل خود تسلیم و مالیات متعلق را به نرخ مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون پرداخت نماید. تبصره - سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند آن دسته از مشاغل را که میزان فروش کالا و خدمات سالانه آنها مبلغ ششصد میلیون ریال (۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال) یا کمتر باشد از انجام بخشی از تکالیف از قبیل نگاهداری اسناد و مدارک و ارائه اظهارنامه معاف نموده و مالیات مؤدیان مذکور را به‌صورت مقطوع تعیین و وصول نماید. در مواردی که مؤدی کمتر از یک سال مالی به فعالیت اشتغال داشته باشد مالیات متعلق نسبت به مدت اشتغال محاسبه و وصول خواهد شد.	شده با توجه به تغییر و تحولات صورت گرفته در اقتصاد کشور (از نظر پارامترهای اسمی) رقم ناچیزی است و عملاً تعداد محدودی از مؤدیان را شامل می‌شود. لذا برای جلوگیری از اصلاحیه‌های مجدد و آتی پیشنهاد می‌شود این رقم با مکانیسمی (مثلاً بر مبنای شاخص تورم سالانه) در هر سال مورد بازنگری قرار گیرد. یا برای تحقق این هدف می‌توان با اصلاحی در مفاد ماده (۱۷۵) قانون مالیات‌های مستقیم اجرای حکم این ماده را تکلیف نمود. ۳. حذف تبصره‌های ماده (۱۰۰) قانون فعلی قابل پذیرش است، چرا که اولاً با تکلیف همه مشاغل به ارائه اظهارنامه برخی از آنها موضوعیت ندارند؛ ثانیاً با الکترونیکی شدن ارائه اظهارنامه محل تسلیم اظهارنامه اهمیت ندارد و ثالثاً نیازی نیست امور اجرایی در قانون درج گردد.	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	می‌تواند در مورد بعضی از منابع این فصل در هر سال و در نقاطی که مقتضی بداند درآمد مشمول مالیات تمام یا برخی از مؤدیان متعلقه را که قطعی خواهد بود وصول نماید و در مواردی که معلوم شود از اول یک سال مالیاتی یا در اثنای آن مؤدی ترک کسب نموده و یا به علی خارج از اختیار وی قادر به انجام کار نبوده است و این امر مورد تأیید هیئت حل اختلاف مالیاتی قرار گیرد درآمد مشمول مالیات به نسبت مدت اشتغال محاسبه و مالیات متعلقه وصول خواهد شد.			
ماده (۲۰)	ماده (۱۰۴) وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شهرداری‌ها، مؤسسات وابسته به دولت و شهرداری‌ها و کلیه اشخاص حقوقی اعم از انتفاعی و غیرانتفاعی و اشخاص موضوع بند «الف» ماده (۹۵) این قانون مکلفند در هر مورد که بابت حق‌الزحمه پزشکی، هزینه‌های بیمارستانی و آزمایشگاهی و رادیولوژی، داور، مشاوره، کارشناسی، حسابرسی، خدمات مالی و اداری، نویسندگی، تألیف و تصنیف، آهنگ‌سازی، نوازندگی و هنرپیشگی و خوانندگی، نقاشی و دلالی و حق‌العمل‌کاری، هرگونه حق‌الزحمه یا کارمزد ارائه خدمات به‌استثنای کارمزد پرداختی به بانک‌ها، صندوق تعاون و مؤسسات اعتباری	الحاق دو تبصره به ماده (۱۰۴) تبصره «۷» - در قراردادهای پیمانکاری که بخش ماشین‌آلات و تجهیزات از بخش خدمات مجزا می‌باشد، حکم این ماده صرفاً شامل بخش خدمات قرارداد می‌باشد. تبصره «۸» - سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است ترتیبات اجرایی لازم در اجرای این ماده را به موقع اجرا گذارد، به نحوی که مالیات علی‌الحساب موضوع این ماده در هنگام پرداخت مستقیماً به حساب مؤدی منظور شود.	۱. با توجه به اصلاح‌های صورت گرفته در مفاد مواد (۹۵) و (۹۶) قانون، ضروری است در متن ماده (۱۰۴) نیز این ترتیبات لحاظ شود و دوگانگی فعلی رفع شود. برای مثال با توجه به اینکه دیگر با اصلاح‌های صورت گرفته در لایحه بحث طبقه‌بندی مشاغل موضوعیت خود را از دست داده، لذا در این ماده نیز می‌بایست بحث طبقه‌بندی اشخاص موضوع مواد فوق حذف شوند. ۲. نرخ مالیات موضوع ماده (۱۰۴) در قالب ماده واحده‌ای اصلاح و از ۵ درصد به ۳ درصد تعدیل شد. استدلال مجلس درخصوص طرح اصلاحی ارائه شده این تعدیل آن بود که با توجه به تکلیفی بودن مالیات موضوع این ماده کاهش نرخ فوق عملاً تأثیری در سطح درآمدهای مالیاتی ندارد، اما کاهش	۱. در متن ماده (۱۰۴) اصلاحات به نحوی صورت گیرد تا تغییرات مواد (۹۵) و (۹۶) درخصوص دسته‌بندی مشاغل و فعالیت‌ها در آن اصلاح شود. ۲. نرخ مالیات موضوع ماده (۱۰۴) از ۵ درصد به ۳ درصد تغییر کند. ۳. در ماده (۱۰۴) عبارت «ظرف سی روز» به عبارت «تا انتهای ماه بعد» تغییر یابد. ۴. پیشنهاد می‌شود تبصره «۸» به انتهای ماده و الحاق و برای اجرای مناسب حکم تبصره «۸» عبارت «به نحوی که» حذف و عبارت «و» به جای آن گنجانده شود.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
غیربانکی مجاز، امور مربوط به نظافت اماکن و ابنیه، اجاره ماشین‌آلات اداری و محاسباتی، کلیه خدمات و ارتباطات رایانه‌ای، اجاره هر نوع وسایل نقلیه موتوری زمینی، هوایی و دریایی، ماشین‌آلات و کارخانجات و سردخانه‌ها، انبارداری، نگهداری و تعمیر آسانسور و شوفاژ و تهویه مطبوع، هر نوع کار ساختمانی و تأسیسات فنی و تأسیساتی، تهیه طرح ساختمان‌ها و تأسیسات، نقشه‌کشی، نقشه‌برداری، نظارت و محاسبات فنی، حمل‌ونقل و جوهی که بابت حق نمایش فیلم به هر عنوان پرداخت می‌کنند پنج درصد آن را به عنوان علی‌الحساب مالیات مؤدی (دریافت‌کنندگان وجوه) کسر و ظرف سی روز به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز و رسید آن را به مؤدی تسلیم نمایند و همچنین ظرف همین مدت مشخصات دریافت‌کنندگان را با ذکر نام و نشانی آنها به اداره امور مالیاتی ذیربط ارسال دارند.	تسهیلات اعطایی بانکها از طریق قرارداد جعاله در امور مربوط به کشاورزی و تعمیر و تکمیل یک واحد مسکونی مشمول کسر پنج درصد (۵٪) مالیات علی‌الحساب موضوع این ماده نبوده و در این‌گونه موارد بانکها مکلفند رونوشت قرارداد جعاله تنظیمی با عامل را ظرف سی روز		نرخ می‌تواند به فعالان اقتصادی که با مشکلاتی نظیر کمبود نقدینگی روبرو هستند کمک کند، لذا ضروری است در متن ماده (۱۰۴) نرخ اصلاح شده (۳ درصد) لحاظ گردد.	
			۳. در تبصره «۷» الحاقی سعی شده است حکم مفاد ماده (۱۰۴) صرفاً به بخش خدمات قراردادهای پیمانکاری اطلاق شود. این موضوع از منظر تشویق سرمایه‌گذاری مناسب و مطلوب ارزیابی می‌شود. این حکم تبعیض موجود میان پیمانکاران داخلی و خارجی را از بین می‌برد.	
			۴. حکم تبصره «۸» مالیات علی‌الحساب مؤدی را مستقیماً به حساب مؤدی منظور می‌کند و در پرداخت مالیات بر عملکرد پیمانکاران از بوروکراسی کار می‌کاهد. این تبصره قابل الحاق به انتهای متن ماده می‌باشد.	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	از تاریخ انعقاد قرارداد به اداره امور مالیاتی ذیربط ارسال دارند. تبصره «۱» - در مورد انجام امور مربوط به این ماده چنانچه قراردادی تنظیم گردد کارفرما مکلف است ظرف سی روز از تاریخ انعقاد قرارداد رونوشت آن را به اداره امور مالیاتی محل با اخذ رسید تسلیم نماید. تبصره «۲» - در مواردی که منابع درآمد مذکور در این ماده کلاً از پرداخت مالیات معاف باشد کسر علی‌الحساب مالیات به شرح فوق به شرط استعلام قبلی و کسب نظر اداره امور مالیاتی محل منتفی است. تبصره «۳» - در مواردی که وجوه مذکور در این ماده در صندوق دادگستری و امثال آن تودیع و یا وسیله مراجع اجرایی وصول و ایصال می‌گردد تودیع‌کننده مکلف به کسر مالیات نخواهد بود و انجام تکالیف مقرر در این ماده به‌عهده متصدیانی خواهد بود که دستور پرداخت وجوه مذکور را صادر می‌کنند. تبصره «۴» - در مورد قراردادهای پیمانکاری موضوع ماده (۷۶) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۴۵ و اصلاحیه‌های بعدی آن که پیشنهاد آنها قبل از تاریخ تصویب این قانون باشد کارفرما مکلف است طبق مقررات ماده مذکور عمل نماید.			

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	تبصره «۵» - سازمان امور مالیاتی کشور تا پایان دی‌ماه هر سال فهرست سایر مواردی را که باید از آغاز سال بعد به امور مصرح در این ماده اضافه شود، از طریق درج آگهی در روزنامه رسمی و یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار کشور اعلام خواهد کرد. تبصره «۶» - سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند در صورت خودداری پرداخت‌کنندگان وجوه موضوع این ماده از انجام تکالیف مقرر، به آنها مراجعه و پس از رسیدگی‌های لازم، مالیات متعلق را مطالبه کند. در صورت استتکاف آنها از پرداخت، از طریق عملیات اجرایی موضوع فصل نهم از باب چهارم این قانون، مالیات را وصول و در مورد کلیه دستگاه‌های اجرایی دولت، نهادهای عمومی غیردولتی و سایر سازمان‌ها و مؤسساتی که به نحوی از اعتبارات دولتی استفاده می‌کنند و همچنین سایر دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است، از حساب بانکی آنها برداشت کند.			
ماده (۲۱)	ماده (۱۰۷) درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی خارجی و مؤسسات مقیم خارج از ایران به شرح زیر تشخیص می‌گردد: الف) در مورد پیمانکاری در ایران نسبت به	ماده (۱۰۷) تعیین درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی خارجی و مؤسسات مقیم خارج از ایران نسبت به درآمدهایی که در ایران تحصیل می‌نمایند و همچنین نسبت به درآمدهایی که بابت واگذاری	۱. در قانون فعلی مالیات مربوط به اشخاص حقوقی خارجی و مؤسسات مقیم خارج از ایران در سه دسته‌بندی و با نرخ‌های مشخص تصریح شده است. در این قانون عملیات پیمانکاری در ایران مشمول نرخ ۱۲ درصدی مالیات، حق	۱. موافق متن پیشنهادی ۲. متن زیر به انتهای مفاد ماده (۱۰۷) اضافه شود: «در رابطه با دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، کارمندان و

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	عملیات هر نوع کار ساختمانی، تأسیسات فنی و تأسیساتی شامل تهیه و نصب موارد مذکور و نیز حمل و نقل و عملیات تهیه طرح ساختمان‌ها و تأسیسات، نقشه‌برداری، نقشه‌کشی، نظارت و محاسبات فنی، دادن تعلیمات و کمک‌های فنی، انتقال دانش فنی و سایر خدمات در تمام موارد به مأخذ دوازده درصد (۱۲٪) کل دریافتی سالانه ب) بابت واگذاری امتیازات و سایر حقوق خود از ایران و واگذاری فیلم‌های سینمایی، که به‌عنوان بها یا حق نمایش یا هر عنوان دیگر عاید آنها می‌شود، به مأخذ بیست درصد (۲۰٪) تا چهل درصد (۴۰٪) مجموع وجوهی که ظرف یک سال مالیاتی عاید آنها می‌گردد، می‌باشد. ضریب تعیین درآمد مشمول مالیات هریک از موارد مذکور در این بند بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران تعیین می‌شود. پرداخت‌کنندگان وجوه مزبور و همچنین پرداخت‌کنندگان وجوه مذکور در بند «الف» این ماده مکلفند در هر پرداخت مالیات متعلق را با توجه به مبالغی که از اول سال تا آن تاریخ پرداخت کرده‌اند کسر و ظرف مدت ده روز به اداره امور مالیاتی محل اقامت خود	امتیازات یا سایر حقوق خود، انتقال دانش فنی و یا دادن تعلیمات و کمک‌های فنی و یا واگذاری فیلم‌های سینمایی از ایران تحصیل می‌نمایند و ترتیبات دیگری در این قانون برای آنها پیش‌بینی نشده است، به‌موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. پرداخت‌کنندگان وجوه مزبور مکلفند در مواردی که اشخاص مذکور، از ایران درآمد تحصیل می‌نمایند در هر پرداخت، مالیات متعلق را به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور اعلان می‌دارد کسر و ظرف ده روز به اداره امور مالیاتی پرداخت کنند. در غیر این‌صورت با دریافت‌کنندگان وجوه متضامناً مسئول پرداخت اصل مالیات و جرائم آن خواهند بود.	واگذاری امتیازات و سایر حقوق به مأخذ ۲۰ تا ۴۰ درصد و بهره‌برداری از سرمایه و سایر فعالیت‌هایی که اشخاص حقوقی و مؤسسات مزبور به وسیله نمایندگی از قبیل شعبه، نماینده، کارگزار و امثال آنها در ایران انجام می‌دهند نیز مشمول نرخ ماده (۱۰۶) شده است. در ماده پیشنهادی لایحه درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی خارجی و مؤسسات مقیم خارج از ایران به‌صورت کلی و بدون توجه به نوع آن و برخی طبقه‌بندی‌های موجود به آیین‌نامه‌ای موکول شده است که به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. در این ماده پایه و نرخ مالیاتی مشخص نشده و از این منظر این ماده می‌تواند مغایر با مفاد اصل پنجاه‌ویکم قانون اساسی باشد. با این‌حال، جزئیات برخورد مالیاتی با مؤدیان خارجی در قالب آیین‌نامه‌ای تعیین می‌شود که از حیث تعیین پایه و نرخ مالیاتی نمی‌تواند خارج از چارچوب سایر مواد قانون مالیات‌های مستقیم باشد. ۱. در این ماده برای پرداخت‌کنندگان وجوه به اشخاص خارجی در پرداخت مالیات و جریمه‌های آن مسئولیت تضامنی در نظر گرفته شده است. این مسئولیت تضامنی فارغ از آن است که اشخاص دولتی باشند یا غیردولتی. این موضوع لاقلاً در مورد مؤسسات و وزارتخانه‌های دولتی دارای اشکال است. پیشنهاد می‌شود این	مسئولان خاطی با مؤدی در پرداخت مالیات و جریمه‌های متعلقه مسئولیت تضامنی دارند».

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	پرداخت کنند. در غیر این صورت دریافت کنندگان متضامناً مشمول پرداخت اصل مالیات و متعلقات آن خواهند بود. ج) در مورد بهره برداری از سرمایه و سایر فعالیت‌هایی که اشخاص حقوقی و مؤسسات مزبور به وسیله نمایندگی از قبیل شعبه، نماینده، کارگزار و امثال آنها در ایران انجام می‌دهند طبق مقررات ماده (۱۰۶) این قانون. تبصره «۱» - در مواردی که تمام یا قسمتی از عملیات پیمانکاری موضوع بندهای «الف» و «ب» این ماده به اشخاص حقوقی پیمانکار ایرانی واگذار می‌گردد، پرداخت کننده وجه باید از هر پرداخت به پیمانکاران ایرانی دو و نیم درصد (۲/۵٪) به عنوان مالیات علی الحساب آنها کسر و ظرف سی روز از تاریخ پرداخت به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز کند. تبصره «۲» - در مورد عملیات پیمانکاری موضوع بند «الف» این ماده در صورتی که کارفرما، وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی یا شهرداری‌ها باشند، آن قسمت از مبلغ قرارداد که از طریق خرید داخلی یا خارجی به مصرف خرید لوازم و تجهیزات می‌رسد مشروط بر آنکه در قرارداد یا اصلاحات و الحاقات بعدی آن		مسئولیت در دستگاه‌های دولتی محدود به کارمند و یا مسئول متخلف شود و نه کل دستگاه. ۲. با توجه به تغییر نرخ مالیات تکلیفی به سه درصد و با توجه به مباحث مربوط به عدالت مالیاتی حذف مفاد تبصره «۱» می‌تواند مفید بوده و مالیات تکلیفی فعالان داخلی را براساس قوانین موجود و معادل ۳ درصد تعیین کند. ۳. با توجه به الحاق تبصره «۷» به مفاد ماده (۱۰۴) نیازی به وجود تبصره «۲» این ماده نیست، لذا حذف آن مطلوب ارزیابی می‌شود. در تبصره «۳» قانون فعلی موضوع عدم دریافت مالیات از تنخواه دریافتی نمایندگی‌ها و شعب برخی از شرکت‌های خارجی فعال در امر بازاریابی و یا کسب اطلاعات و آمار در ایران بحث شده است. با حذف این تبصره عملاً تنخواه دریافتی توسط نمایندگی‌ها و شعب برخی از شرکت‌های خارجی جزء درآمدهای آنها تلقی شده و مالیات آن اخذ خواهد شد. استدلال سازمان امور مالیاتی این بوده است که اگر این فعالان در اقتصاد دفاتر و اسناد ثبت داشته باشند در این شرایط به راحتی می‌توانند با ثبت اطلاعات اقتصادی خود و تبیین سود و زیان در این دفاتر از پرداخت مالیات معاف شوند چراکه فعالیت غیرسودآور آنها مشمول مالیات نخواهد شد.	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	مبالغ لوازم و تجهیزات به طور جدا از سایر اقلام قرارداد درج شده باشد از پرداخت مالیات معاف خواهد بود. تبصره «۳» - شعب و نمایندگی‌های شرکت‌ها و بانک‌های خارجی در ایران که بدون داشتن حق انجام دادن معامله به امر بازاریابی و جمع‌آوری اطلاعات اقتصادی در ایران برای شرکت مادر اشتغال دارند و برای جبران مخارج خود از شرکت مادر وجوهی دریافت می‌کنند نسبت به آن مشمول مالیات بر درآمد نخواهند بود. تبصره «۴» - در مواردی که پیمانکاران خارجی تمام یا قسمتی از پیمانکاری موضوع بند «الف» این ماده را به پیمانکاران دست دوم اشخاص حقوقی ایرانی واگذار کنند معادل آن مبلغ از لوازم و تجهیزات مذکور در قرارداد دست اول که توسط پیمانکار دست دوم خریداری می‌گردد از دریافتی پیمانکار دست اول از پرداخت مالیات بر درآمد معاف خواهد بود. تبصره «۵» - درآمد مشمول مالیات فعالیت‌های موضوع بند «الف» ماده (۱۰۷) این قانون که قرارداد پیمانکاری آنها از ابتدای سال ۱۳۸۲ و به بعد منعقد می‌گردد طبق مقررات ماده (۱۰۶) این قانون تشخیص		برخی از مخالفان حذف تبصره «۳» بر این باورند که حذف این تبصره ممکن است برخی از مشکلات گذشته فعالان مرتبط با شرکت‌های خارجی را دربر داشته باشد و سابقه نشان داده که این موضوع حتی در گذشته توانسته بود، مشکلات عدیده‌ای را برای وزارت امور خارجه به‌وجود آورد. علاوه‌بر این برخی بر این باور بودند که شرکت‌هایی که حق انجام فعالیت اقتصادی و انجام معامله در اقتصاد را ندارند چرا باید مالیات پرداخت کنند. ۴. تبصره «۵» با این فرض حذف شده است که ما قرارداد پیمانکاری باقیمانده از دوره قبل از سال ۱۳۸۳ نداریم. اما باید توجه داشت که ممکن است برخی از قراردادها برای دوره زمانی قبل از سال ۱۳۸۳ وجود داشته باشند که با حذف این تبصره تکلیف مالیاتی این قراردادها عملاً نامشخص خواهد بود. اگر جمع‌بندی این بود که تبصره «۵» حذف نشود باید مفاد این تبصره متناسب با اصلاحات صورت گرفته در مواد (۹۴)، (۹۵) و (۱۰۶) (حذف شیوه تشخیص علی‌الرأس مالیات) مورد اصلاح و بازنگری صورت گیرد.	

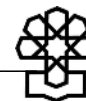
مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	می‌گردد. حکم این تبصره نسبت به ادامه فعالیت‌های موضوع قراردادهای پیمانکاری که تاریخ انعقاد آنها قبل از سال ۱۳۸۲ بوده است، جاری نخواهد بود.			
ماده (۲۲)	ماده (۱۲۴) مال مورد وصیت به نفع اشخاص معین در حدودی که وصیت قانوناً نافذ است بعد از قطعی شدن آن در مورد وراثت به سهم‌الارث آنها اضافه و مشمول مالیات بر ارث می‌باشد و در مورد غیروراث نسبت به کل آن مشمول مالیات این فصل خواهد بود.	حذف می‌شود	با توجه به تعیین تکلیف ارث و مال مورد وصیت در مواد (۲) تا (۴) لایحه حذف این ماده ضروری است.	موافق حذف
ماده (۲۳)	الحاقی ماده (۱۲۹)	ماده (۱۲۹) به‌منظور ایجاد و استقرار نظام اطلاعات اقتصادی خانوارها و نیز ایجاد شفافیت‌های لازم برای گسترش نظام‌های حمایتی دولت از قبیل تأمین اجتماعی، درمان و مسکن، سامانه اطلاعات درآمدی اشخاص حقیقی و ایجاد سیستم جمع درآمد در سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد می‌گردد. سامانه مذکور شامل اطلاعات کلیه درآمدهای اشخاص حقیقی از منابع مختلف خواهد بود. اعم از آنکه به‌موجب قوانین موضوعه مشمول یا معاف از پرداخت مالیات شده باشند. تبصره «۱» - کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی (اعم از دولتی، غیردولتی) و همچنین مؤسسات و	۱. برای امکانپذیر شدن وضع مالیات بر مجموع درآمد اشخاص و همچنین ساماندهی حمایت‌های دولتی از آحاد جامعه تأسیس «سامانه اطلاعات درآمدی اشخاص حقیقی» یک ضرورت است. ۲. به‌نظر می‌رسد علیرغم ضرورت وجود این سامانه تأسیس و توسعه آن تا حد زیادی در حیطه اختیارات وزارت امور اقتصادی و دارایی است و ضرورتی برای اخذ مجوز قانونی ندارد. در عین حال، تصویب این ماده می‌تواند در تسهیل این امر مؤثر باشد. ۳. لازم است مشخص شود که سازمان امور مالیاتی فقط از این اطلاعات می‌تواند در رابطه با تشخیص مالیات بهره‌برداری کند و استفاده‌های دیگر غیرقانونی تلقی شود.	موافق کلیات با اصلاحات زیر: ماده (۱۲۹) به‌منظور ایجاد و استقرار نظام اطلاعات اقتصادی خانوارها و نیز ایجاد شفافیت‌های لازم برای گسترش نظام‌های حمایتی دولت از قبیل تأمین اجتماعی، درمان و مسکن، سامانه اطلاعات درآمدی اشخاص حقیقی و ایجاد سیستم جمع درآمد در سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد می‌گردد. سامانه مذکور شامل اطلاعات کلیه درآمدهای اشخاص حقیقی از منابع مختلف خواهد بود. اعم از آنکه به‌موجب قوانین موضوعه مشمول یا معاف از پرداخت مالیات شده باشند. کلیه اشخاص حقوقی (اعم از دولتی، غیردولتی)

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		نهادهای عمومی غیردولتی، که اطلاعات مربوط به تحصیل درآمد اشخاص حقیقی را در اختیار دارند، مکلفند به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور مقرر می‌نماید اطلاعات مذکور را در اختیار سامانه فوق قرار دهند. حکم این تبصره شامل کلیه دستگاه‌های اجرایی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، بیمه‌ها، نهادها، بنیادها و سایر اشخاص که به نحوی موجبات تحصیل درآمد برای شخص حقیقی را فراهم می‌آورند و یا به‌عنوان شخص ثالث در فرآیند مذکور ایفای نقش می‌نمایند، متخلف از حکم این تبصره علاوه بر آنکه مشمول تمام جرائم و محرومیت از معافیت‌ها و مشوق‌های موضوع این قانون و نیز مسئول جبران زیان‌ها و خسارات وارده به دولت خواهد بود، به حبس تعزیری از سه ماه تا دو سال محکوم خواهد شد. حکم این تبصره در مورد اشخاص حقوقی، نسبت به مدیران اشخاص مذکور جاری خواهد بود. تبصره «۲» - ارائه کلیه پوشش‌های حمایتی توسط دولت یا نهادهای حمایتی به اشخاص حقیقی، مستلزم شناسایی اشخاص مذکور از طریق این سامانه می‌باشد. سازمان امور مالیاتی کشور موظف است حداکثر ظرف سه سال پس از تصویب این قانون، سامانه مذکور را ایجاد نماید.	۴. در تبصره «۱» کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی (اعم از دولتی و غیردولتی) و همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، که اطلاعات مربوط به تحصیل درآمد اشخاص حقیقی را در اختیار دارند، <u>مکلف شده‌اند</u> به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور مقرر می‌نماید، اطلاعات مذکور را در اختیار سامانه فوق قرار دهند. ممکن است انتظار انجام چنین تکالیفی از طرف اشخاص حقیقی انتظاری نابجا و یا خارج از اراده و توان واقعی آنها باشد و یا در برخی موارد هزینه‌های جانبی دیگری را برای این بخش از مؤدیان تحمیل کند. پیشنهاد می‌شود اشخاص حقیقی محدود به صاحبان مشاغل شود. ۱. در قسمت پایانی تبصره «۱» حکم متخلفین از اجرای مفاد این تبصره به‌ترتیب زیر تصریح شده است که «متخلف از حکم این تبصره علاوه بر آنکه مشمول تمام جرائم و محرومیت از معافیت‌ها و مشوق‌های موضوع این قانون و نیز مسئول جبران زیان‌ها و خسارات وارده به دولت خواهد بود، به حبس تعزیری از سه ماه تا دو سال محکوم خواهد شد. حکم این تبصره در مورد اشخاص حقوقی، نسبت به مدیران اشخاص مذکور جاری خواهد بود». لازم است تناسب بین جرم و مجازات مورد توجه قرار گیرد و به‌جای حبس تعزیری از سه ماه تا دو	و همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و صاحبان مشاغل، که اطلاعات مربوط به تحصیل درآمد اشخاص حقیقی را در اختیار دارند، مکلفند به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور مقرر می‌نماید اطلاعات مذکور را در اختیار سامانه فوق قرار دهند. <u>حکم فوق</u> شامل کلیه دستگاه‌های اجرایی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، بیمه‌ها، نهادها، بنیادها و سایر اشخاص که به نحوی موجبات تحصیل درآمد برای شخص حقیقی را فراهم می‌آورند و یا به‌عنوان شخص ثالث در فرآیند مذکور ایفای نقش می‌نمایند، خواهد بود. متخلف از این حکم علاوه بر آنکه مشمول تمام جرائم و محرومیت از معافیت‌ها و مشوق‌های موضوع این قانون و نیز مسئول جبران زیان‌ها و خسارات وارده به دولت خواهد بود، به حبس تعزیری از سه ماه تا دو سال محکوم خواهد شد. حکم این تبصره در مورد اشخاص حقوقی، نسبت به <u>کارمندان یا مدیران خاطی</u> جاری خواهد بود. سازمان امور مالیاتی کشور موظف است حداکثر ظرف سه سال پس از تصویب این قانون، سامانه مذکور را ایجاد نماید. <u>سازمان امور مالیاتی صرفاً مجاز است از اطلاعات این سامانه در رسیدگی به اظهارنامه‌ها و تشخیص</u>

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			سال، مجازات کتمان اطلاعات مطابق قانون تعزیرات حکومتی تعیین شود. همچنین، در مورد اشخاص حقوقی بهتر است به جای مدیران، افراد خاطی مشمول مجازات شوند. ۱. تبصره «۱» تخصیصی بر صدر ماده نیست و لذا پیشنهاد می شود این تبصره با صدر ماده تلفیق شود. ۲. در تبصره «۲» ارائه کلیه پوشش های حمایتی توسط دولت یا نهادهای حمایتی به اشخاص حقیقی، مستلزم شناسایی اشخاص مذکور از طریق سامانه مدنظر این ماده (ماده ۱۲۹) شده است) منوط کردن ارائه خدمات عمومی دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری به مردم به مسائلی نظیر آنچه که در حکم این تبصره به آن اشاره شده می تواند مغایر برخی از اصول قانون اساسی باشد.	تکالیف مالیاتی مؤدیان استفاده نماید.
ماده (۲۴)	الحاقی ماده (۱۲۹) مکرر	ماده (۱۲۹) مکرر هر شخص حقیقی که جمع درآمد وی از یک یا چند منبع از منابع مختلف اعم از معاف یا غیرمعاف و یا مشمول نرخ مقطوع در یک سال مالیاتی بیش از مبلغ یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد نسبت به کل درآمد حاصله پس از کسر معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون، مشمول مالیات به نرخ مقرر در ماده (۱۳۱) این قانون خواهد بود.	۱. سیستم مالیات بر جمع درآمد قبلاً در قانون مالیات های مستقیم بود و در اصلاحیه سال ۱۳۸۰ از قانون حذف شد. دلیل حذف این سیستم در اصلاحیه سال ۱۳۸۰ نبود زمینه ها و بسترهای اجرای این نوع از نظام مالیاتی در کشور بود. چون که یکی از الزامات اساسی در ارتباط با اجرای این نوع از مالیات وجود بانک اطلاعات جامع اقتصادی از همه مؤدیان اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی	موافق کلیات با اصلاحات زیر: ماده (۱۲۹) مکرر جمع درآمد اشخاص حقیقی مستقیم ایران از منابع مختلف در داخل یا خارج از کشور در صورتی که بیش از ۱۵ برابر معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون باشد، پس از کسر معافیت مذکور، مشمول مالیات به نرخ مقرر در ماده (۱۳۱) این قانون خواهد بود.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		تبصره «۱» - فهرست اقلام هزینه‌ای مورد قبول موضوع این ماده به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد. تبصره «۲» - معافیت‌های مالیات بر درآمد مقرر در قوانین موضوعه، درخصوص مؤدیان مشمول حکم این ماده به‌عنوان مالیات بر درآمد با نرخ صفر تلقی گردیده و درآمدهای مذکور در محاسبه مالیات موضوع این ماده، به نرخ مقرر در این ماده مشمول مالیات می‌گردد. تبصره «۳» - مالیات‌های پرداختی که بابت هر یک از منابع مالیات بر درآمد سال مورد رسیدگی توسط مؤدیان مشمول حکم این ماده پرداخت گردیده است به‌عنوان علی‌الحساب مالیات پرداختی موضوع حکم این ماده تلقی خواهد شد. تبصره «۴» - مالیات‌های پرداختی که بابت هر یک از منابع مالیات بر درآمد سال مورد رسیدگی توسط مؤدیان مشمول حکم این ماده به نرخ‌های مقطوع پرداخت شده است به‌عنوان علی‌الحساب مالیات پرداختی موضوع حکم این ماده تلقی خواهد شد و درآمد حاصل از منابع مذکور در محاسبه جمع درآمد منظور خواهد شد. حکم این تبصره شامل درآمد نقل و انتقال املاک و حق واگذاری محل نمی‌باشد. تبصره «۵» - تعیین درآمد مشمول مالیات	دارد. ۱. با توجه به تغییر رویکرد نظام مالیاتی در فرآیند اخذ مالیات و اصل شدن تشخیص براساس اظهارنامه و همچنین تصمیم و جهت‌گیری سازمان امور مالیاتی مبنی بر ایجاد بانک اطلاعات اقتصادی مؤدیان و اجرای کامل طرح جامع مالیاتی، این نوع از مالیات دوباره در دستور کار سازمان امور مالیاتی قرار گرفته است. ۲. به‌نظر می‌رسد در کلیات، اجرای این نوع از سیستم مالیاتی بتواند سطح درآمد مالیاتی و مهمتر از آن شفافیت عملکرد نظام مالیاتی و اقتصادی را بالا ببرد. به‌عبارت دیگر می‌توان گفت که رویکرد مالیات بر جمع درآمد در جهت حرکت از سیستم مالیاتی تفصیلی و منبع‌محور به سیستم جامع و شخص‌محور طراحی شده است و مشمولین آن تنها امکان استفاده یکبار از معافیت مالیاتی را دارند، لذا در این سیستم تمام درآمدهای فرد از منابع مختلف (معاف و غیرمعاف و مشمول با نرخ مقطوع) مشمول مالیات می‌شود. <u>اما باید توجه شود که اجرای این سیستم بدون توجه به الزامات اساسی مورد نیاز و همچنین در کنار برخی تغییرات در سایر بخش‌های نظام مالیاتی مانند موضوع پذیرش هزینه‌های قابل قبول، نرخ‌های مالیاتی برخی بخش‌ها از جمله بخش مالیات بر اشخاص حقوقی و... می‌تواند</u>	با درآمد اشخاص در منابع مختلف و مالیاتی که در منابع مذکور پرداخت شده، به شرح ذیل برخورد مالیاتی می‌شود. ۱. درآمد حقوق مشمول مالیات بر جمع درآمد است و مالیات پرداخت شده بابت مالیات بر درآمد حقوق به‌عنوان علی‌الحساب مالیات بر جمع درآمد محسوب می‌گردد. ۲. درآمد حاصل از اجاره مشمول مالیات بر جمع درآمد است و مالیات پرداخت شده بابت مالیات بر درآمد اجاره به‌عنوان علی‌الحساب مالیات بر جمع درآمد محسوب می‌گردد. ۳. درآمد حاصل از ساخت و فروش مشمول مالیات بر جمع درآمد است و مالیات پرداخت شده بابت مالیات بر درآمد ساخت و فروش به‌عنوان علی‌الحساب مالیات بر جمع درآمد محسوب می‌گردد. ۴. درآمد مشاغل مشمول مالیات بر جمع درآمد است و مالیات پرداخت شده بابت مالیات بر درآمد مشاغل به‌عنوان علی‌الحساب مالیات بر جمع درآمد محسوب می‌گردد. ۵. درآمد حاصل از سود سهام مشمول مالیات بر جمع درآمد است و ۷۵ درصد مالیات پرداخت شده توسط شرکت بابت مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی به‌عنوان علی‌الحساب مالیات بر جمع درآمد محسوب می‌گردد.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		درخصوص منابع معاف از مالیات و یا منابع دارای نرخ مقطوع، به موجب دستورالعملی خواهد بود که به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.	تبصره ۶ - در محاسبه جمع درآمد اشخاص حقیقی، درآمد متعلق به اشخاص کمتر از ۱۸ سال سن به عنوان درآمد ولی ایشان تلقی می‌گردد.	۶. درآمد حاصل از نقل و انتقال سهام مشمول مالیات بر جمع درآمد است و مالیات پرداخت شده بابت مالیات بر نقل و انتقال سهام به عنوان علی الحساب مالیات بر جمع درآمد محسوب می‌گردد. زیان حاصل از نقل و انتقال سهام قابل انتقال به دوره‌های مالیاتی بعد می‌باشد.
	تبصره ۷ - اشخاص حقیقی ایرانی مقیم ایران که درآمد در خارج از کشور تحصیل کرده باشند، نیز مشمول مقررات این ماده خواهند بود.	تبصره ۸ - اشخاص حقیقی موضوع این ماده مکلفند برای هر سال مالیاتی اظهارنامه مالیاتی جمع درآمد خود را طبق نمونه‌ای که سازمان امور مالیاتی کشور تهیه نمود، تنظیم و تا آخر تیر ماه سال بعد به اداره امور مالیاتی که توسط سازمان مزبور تعیین می‌گردد، تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند.	۱. باید منظور از درآمدهای مشمول مالیات به طور شفاف تبیین شوند. به نحوی که مشخص باشد	۷. درآمدهای موضوع ماده (۸۱) این قانون در قالب جمع درآمد، با نرخ صفر مشمول مالیات می‌شود.
	تبصره ۹ - مرور زمان مالیاتی درخصوص مالیات‌های موضوع این ماده ده سال از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه خواهد بود.	تبصره ۱۰ - عدم انجام تکلیف مقرر در این ماده از ناحیه مؤدیان، علاوه بر تعلق جرائم و مجازات‌های مقرر در این قانون، موجب محرومیت از حقوق ذیل می‌گردد.	۲. کدام یک از منابع درآمدی معاف از مالیات موردنظر است.	۸. ۱۲/۵ درصد از سود سپرده مؤدیان موضوع این ماده به عنوان اعتبار مالیاتی در مجموع درآمد اشخاص لحاظ می‌گردد.
		۱. شرکت در مناقصه‌ها و مزایده‌ها یا انجام معامله	۳. اقلام اصلی هزینه‌های قابل کسر از درآمد مشمول مالیات (شامل هزینه‌های بهداشت و درمان، آموزش و تحصیل، مسکن، ازدواج و...) در متن ماده یا تبصره‌های آن تصریح شود و سایر اقلام (غیر عمده هزینه‌ای) نیز به آیین‌نامه موکول شود که با تصویب هیئت وزیران نهایی می‌شود.	۹. ۱۲/۵ درصد از درآمد حاصل از فعالیت صادراتی اشخاص حقیقی به عنوان اعتبار مالیاتی در مجموع درآمد اشخاص لحاظ می‌گردد.
			۴. مشخص نیست که مبنای انتخاب مجموع درآمد ۱۰۰ میلیون تومان در سال چه بوده است. اما اگر بناست بالاخره یک عددی برای این موضوع انتخاب شود باید در متن ماده تصریح شود که مالیات موضوع این ماده نسبت به رقم مازاد ۱۰۰ میلیون تومان در سال تعلق می‌گیرد. البته به نظر می‌رسد این موضوع با ارجاع به ماده (۱۳۱)	۱۰. عایدی سرمایه اشخاص حقیقی موضوع این قانون مشمول مالیات بر جمع درآمد است و مالیات پرداخت شده بابت مالیات بر عایدی سرمایه در این قانون به عنوان علی الحساب مالیات بر جمع درآمد محسوب می‌گردد.
				۱۱. سایر درآمدهای اشخاص به نرخ مقرر در این ماده مشمول مالیات می‌گردد.
				اشخاص حقیقی موضوع این ماده مکلفند برای هر سال مالیاتی اظهارنامه مالیاتی جمع درآمد

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		یا انعقاد قرارداد با نصاب معاملات بزرگ (مندرج در قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳/۱/۲۵) با اشخاص ذیل: الف) اشخاص موضوع مواد (۱) تا (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ ب) واحدهای زیر نظر مقام معظم رهبری اعم از نظامی و غیرنظامی و تولید آستانه‌های مقدس ج) شوراهای اسلامی شهر و روستا و مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار مأموریت عمومی ۱. دریافت تسهیلات مالی و اعتباری از بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری تأسیس شرکت تجاری، مؤسسه غیرتجاری و ۲. عضویت در هیئت‌مدیره و مدیریت و بازرسی هر نوع شرکت یا مؤسسه ۳. دریافت و یا استفاده از کارت بازرگانی ۴. اخذ موافقتنامه اصولی و یا مجوز واردات و صادرات ۵. عضویت در ارکان مدیریتی و نظارتی در تشکلهای حرفه‌ای، صنفی، شوراها و نمایندگی مجلس شورای اسلامی عضویت در هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، انتظامی و انتصاب به مشاغل مدیریتی تبصره «۱۰» - تاریخ اجرای سیستم مالیات بر جمع درآمد، دو سال پس از سال تصویب این اصلاحیه خواهد بود.	آشکار می‌شود. ۵. در متن ماده تصریح شده است که کسانی که درآمد آنها بیش از ۱۰۰ میلیون تومان در سال باشد مشمول مالیات بر جمع درآمد می‌شوند. در این خصوص دو نکته حائز اهمیت است: الف) این آستانه برای تمرکز بر درصد محدودی از مؤدیان که حجم عمده‌ای از درآمدها را دارند و همچنین مشمول نکردن منابع درآمدی معاف از مالیات سایرین اشخاص تعیین شده است ب) تبعیض قابل توجهی وجود دارد بین کسانی که درآمد بیش از ۱۰۰ میلیون تومان در سال دارند و آنهایی که درآمد کمتری دارند. چراکه هزینه‌های قابل قبول دانسته اول از درآمد مشمول مالیات آنها کسر می‌شود و هزینه‌های دسته دوم قابل قبول نمی‌باشد و در این شرایط احتمال پرداخت مالیات بیشتر توسط گروه‌های درآمدی کم‌درآمد وجود دارد. با این توضیحات می‌بایست تصمیم‌گیران بین دو مسئله اساسی «پذیرش بار اجرایی مشمول کردن همه اشخاص حقیقی یا همه مؤدیان» و «بی‌عدالتی ناشی از آستانه تعیین شده» انتخاب کنند. ۱. لازم به‌ذکر است که بدون حذف معافیت‌ها و در نظر گرفتن یک آستانه بالای معافیت برای همه مشمولان، اجرای مالیات بر جمع درآمد بسیار محل ابهام و ایراد است. ۲. با توجه به مفاد تبصره‌های «۲» و «۳» این ماده	خود را طبق نمونه‌ای که سازمان امور مالیاتی کشور تهیه خواهد نمود، تنظیم و تا آخر مردادماه سال بعد به اداره امور مالیاتی که توسط سازمان مذکور تعیین می‌گردد، تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند. تبصره «۱» - در صورتی که مؤدی از ارائه اظهارنامه در مهلت قانونی و مطابق با مقررات مربوط خودداری نماید، سازمان امور مالیاتی کشور با استناد به اطلاعات مندرج در بانک اطلاعات مالیاتی و سایر مستندات موجود، نسبت به تنظیم اظهارنامه برآوردی (متضمن درآمد و هزینه) و مطالبه مالیات متعلق اقدام می‌نماید. چنانچه مؤدی ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ مطالبه مالیات، نسبت به ارائه اظهارنامه مطابق با مقررات مربوط اقدام نماید، اظهارنامه مذکور در مراحل بعدی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد. در غیر این صورت مالیات تعیین شده در اظهارنامه برآوردی سازمان امور مالیاتی کشور قطعی و لازم‌الاجراست. حکم این تبصره مانع از تعلق جرائم و اعمال مجازات‌های عدم تسلیم اظهارنامه در موعد مقرر قانونی نخواهد بود. تبصره «۲» - فهرست اقلام هزینه‌ای مورد قبول موضوع این ماده به ترتیب زیر است: ۱. هزینه‌های آموزشی و تحصیلی مؤدی و افراد تحت تکفل،

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			کلیه مالیاتی پرداختی افراد در رابطه با مفاد قانون مالیات‌های مستقیم برای مالیات موضوع این ماده به عنوان <u>مالیات علی الحساب</u> تلقی شده است، لذا در این صورت اگر مؤدی بخواهد برای موضوعی مفاصای مالیاتی دریافت کند، تکلیف او چه خواهد بود. آیا مفاصای مالیاتی برای او ارائه خواهد شد یا نه؟ علاوه بر این با مطرح شدن بحث علی الحساب باید مکانیسم مربوط به استرداد مالیات نیز تبیین شود. ۳. مفاد تبصره «۶» بدون توجه به مواردی مانند ارائه گواهی رشد که به واسطه آن بحث ولایت منتفی می شود تنظیم شده است. جمع بندی با توجه به مراتب فوق و نکات مطرح شده، در صورت اتخاذ تصمیم برای بررسی و تصویب این نوع از مالیات، اصلاحات زیر در تبصره ها مدنظر است: ۱. در تبصره «۱» اقلام عمده هزینه قابل قبول تصریح شوند و سایر هزینه ها به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی و تصویب هیئت وزیران واگذار شود. ۲. با توجه به صراحت متن ماده مبنی بر شمول درآمدهای کسب شده از منابع مختلف اعم از معاف یا غیرمعاف و یا مشمول نرخ مقطوع، تبصره های «۲» تا «۴» قابل تلفیق است. ذیل تبصره «۴» عدم شمول درآمد نقل و انتقال املاک و حق واگذاری در	۲. هزینه های بهداشتی و درمانی مؤدی و افراد تحت تکفل، ۳. هزینه بیمه درمانی و توانبخشی مؤدی و اشخاص تحت تکفل و هزینه بیمه عمر شخص مؤدی، ۴. هزینه اجاره محل سکونت مؤدی، ۵. هزینه مالیات و عوارض ارزش افزوده پرداخت شده توسط مؤدی، ۶. کمک های پرداختی توسط مودی در راستای مفاد ماده (۱۷۲) این قانون، ۷. هزینه های نقدی و غیرنقدی پرداخت شده توسط مؤدی برای احداث مسجد و حسینیه با تأیید اداره اوقاف و امور خیریه، ۸. کلیه پرداخت های مؤدی بابت وجوهات شرعی، ۹. سایر هزینه ها و کمک های پرداختی که به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می رسد. تبصره «۳» - مالیات های پرداختی که بابت هر یک از منابع مالیات بر درآمد سال مورد رسیدگی توسط مؤدیان مشمول حکم این ماده به نرخ های مقطوع پرداخت شده است به عنوان علی الحساب مالیات پرداختی موضوع حکم این ماده تلقی خواهد شد و درآمد حاصل از منابع مذکور در محاسبه جمع درآمد منظور خواهد

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			تبصره جداگانه‌ای تصریح شود. ۳. در تبصره «۵» دستورالعمل به آیین‌نامه تبدیل شود. البته خود مفاد این تبصره شائبه مغایرت مفاد این تبصره با اصل پنجاه و یکم قانون اساسی نیز وجود دارد. در ادامه این تبصره باید متذکر شویم که برای برخی از مؤدیان که سود سهام مربوط به خود را بعد از تیرماه دریافت می‌کنند در این صورت درآمد مربوط به این موارد به مجموع درآمد سال بعد می‌تواند اضافه شود. ۱. در تبصره «۶» قید «تحت ولایت پدر و مادر» درج شود. ۲. در تبصره «۷» تصریح شود که با رعایت مفاد ماده (۱۸۰) قانون مالیات‌ها درآمد تحصیل شده در خارج از کشور مشمول مالیات شود. ۳. تبصره «۸» در صورتی در قالب خوداظهاری حفظ شود، که حکم تبصره «۱۰» تلطیف شود. علاوه بر این ضروری است مهلت قانونی مرور زمان مالیاتی همانند مفاد ماده (۱۵۷) به ۵ سال کاهش یابد. افزایش مرور زمان مانند چاقوی دو لبه‌ای است که هم می‌تواند زایل شدن حقوق دولت و هم حقوق مؤدیان را در پی داشته باشد. توجه به مفاد ماده (۲۱۷) قانون مالیات‌های مستقیم و انگیزه‌های احتمالی برای مشمول مرور زمان شدن شناسایی و وصول مالیات توسط سازمان امور مالیاتی، اهمیت	شد. حکم این تبصره شامل درآمد نقل و انتقال املاک و حق واگذاری محل نمی‌باشد. تبصره «۴» - در محاسبه جمع درآمد اشخاص حقیقی، درآمد متعلق به اشخاص کمتر از ۱۸ سال سن به‌عنوان درآمد والدین ایشان تلقی می‌گردد. تبصره «۵» - مرور زمان مالیاتی درخصوص مالیات‌های موضوع این ماده ده سال از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه خواهد بود. تبصره «۶» - پرداخت مالیات موضوع این ماده پس از انقضای تاریخ و مهلت تسلیم اظهارنامه موجب تعلق جریمه‌ای معادل ۲/۵ درصد مالیات به ازای هر ماه خواهد بود.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			کاهش بازه زمانی این پیشنهاد را روشن می‌کند. ۴. بخشی از مجازات‌های تعیین شده در حکم تبصره «۱۰» در قالب محرومیت تعیین شده است. برخی از محرومیت‌های ذکر شده در این تبصره مانند محرومیت از حقوق اجتماعی مستلزم حکم دادگاه قضایی صالح است. بر این اساس بازنگری در مفاد تبصره «۱۰» و برخی مجازات‌های متخلفین موضوع این ماده امری ضروری است. این موضوع با در نظر گرفتن عدم تناسب جرم و مجازات بیشتر اهمیت پیدا می‌کند (با توجه به ضمانت‌های متعدد و متنوع ذکر شده در این لایحه، حذف این تبصره مفیدتر است). ۵. در تبصره «۱۱» عبارت «به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌دارد» مبهم است و بهتر است با حذف این عبارت تکلیف ترتیبات اجرایی طبق آیین‌نامه‌ای تعیین شود.	
ماده (۲۵)	ماده (۱۳۰) بدهی‌های گذشته موضوع مواد (۳) تا (۱۶) و تبصره «۳» ماده (۵۹)، ماده (۱۲۹) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۳ اسفند ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن قابل مطالبه و وصول نخواهد بود. تبصره - وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند بدهی مالیات‌هایی که سال تحصیل درآمد مربوط یا تعلق آنها حسب مورد قبل از سال ۱۳۶۸ باشد را تا سقف یک میلیون	ماده (۱۳۰) بدهی‌های گذشته موضوع مواد (۳) تا (۱۶) و تبصره «۳» ماده (۵۹)، ماده (۱۲۹) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۳ اسفند ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن قابل مطالبه و وصول نخواهد بود. تبصره - وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند بدهی مالیات‌هایی که سال تحصیل درآمد مربوط یا تعلق آنها حسب مورد قبل از سال ۱۳۸۱ باشد را تا سقف پنج میلیون (۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای	۱. سازمان امور مالیاتی با هدف تسهیل در جمع‌بندی و به نتیجه رساندن برخی از پرونده‌های مالیاتی مؤدیان بدهکار غیرقابل شناسایی تا سقف ۵ میلیون ریال که مربوط به سال‌های قبل از سال ۱۳۸۱ هستند، این پیشنهاد را ارائه کرده است. ۲. عبارت «می‌تواند» ارائه نوعی اختیار به سازمان امور مالیاتی کشور در بخشش بدهی‌های مالیاتی است. می‌توان این موضوع را به‌صورت یک حکم کلی درآورد و آن را به‌عنوان تکلیف و نه	موافق با کلیات ماده (۱۳۰) بدهی‌های گذشته موضوع مواد (۳) تا (۱۶) و تبصره «۳» ماده (۵۹)، ماده (۱۲۹) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۳ اسفند ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن قابل مطالبه و وصول نخواهد بود. تبصره - وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند بدهی مالیات‌هایی که سال تحصیل درآمد مربوط یا تعلق آنها حسب مورد قبل از سال

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	(۱,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای هر مؤدی در نقاطی که مقتضی بداند کلاً یا جزئاً مورد بخشودگی قرار دهد.	هر مؤدی در نقاطی که مقتضی بداند کلاً یا جزئاً مورد بخشودگی قرار دهد.	اختیار برای سازمان امور مالیاتی کرد. چرا که ارائه اختیار بخشش و یا عدم بخشش به سازمان امور مالیاتی شائبه مغایرت با اصل پنجاه و یکم قانون اساسی را دارد (این اشکال و ایراد در رابطه با مفاد تبصره «۱» ماده (۱۳۰) قانون مالیات‌های مستقیم فعلی نیز صادق است). ۳. در متن ماده تصریح شود که رقم لحاظ شده با در نظر گرفتن اصل مالیات و جرائم آن است.	۱۳۸۱ باشد را تا سقف پنج میلیون (۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای هر مؤدی مورد بخشودگی قرار می‌دهد. منظور از بدهی مالیاتی در این تبصره مجموع اصل و جریمه‌های مالیاتی است.
ماده (۲۶)	ماده (۱۳۱) نرخ مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی به‌استثنای مواردی که طبق مقررات این قانون دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد به‌شرح زیر است: تا میزان سی میلیون (۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ پانزده درصد (۱۵٪) تا میزان یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه نسبت به مازاد پانصد میلیون (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به نرخ بیست درصد (۲۰٪) نسبت به مازاد یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪) تا میزان یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه، نسبت به مازاد سی میلیون (۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به نرخ بیست درصد (۲۰٪) تا میزان دویست و پنجاه میلیون (۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه، نسبت به مازاد یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪)	ماده (۱۳۱) نرخ مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی به‌استثنای مواردی که طبق مقررات این قانون دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد به‌شرح زیر است: تا میزان پانصد میلیون (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ پانزده درصد (۱۵٪) تا میزان یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه نسبت به مازاد پانصد میلیون (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به نرخ بیست درصد (۲۰٪) نسبت به مازاد یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪)	۱. در این اصلاحیه هم نرخ‌ها و هم طبقه یا پایه درآمدی مشمول مالیات با رویکرد کاهش بار مالیاتی مدنظر بوده است. این رویکرد (کاهش بار مالیاتی) مثبت ارزیابی شده و منجر به کاهش انگیزه فرار مالیاتی فعالان اقتصادی (اشخاص حقیقی) می‌شود. ۲. نکته قابل توجه و تأمل این است که درآمد یا سود تقسیم نشده سهام‌داران شرکت‌ها یکبار در قالب اشخاص حقیقی موضوع ماده (۱۰۵) با نرخ ۲۵ درصد مشمول مالیات می‌شوند و پس از تقسیم سود خالص (پس از کسر مالیات) بین ذینفعان این اشخاص در قالب اشخاص حقیقی از درآمد کسب شده از سود نیز مشمول مالیات می‌شوند. این موضوع درواقع دریافت نوعی مالیات مضاعف از سهام‌داران تلقی می‌شود که باید در صورت تصویب و اجرای مالیات بر جمع درآمد تدبیری برای آن اندیشیده شود. این	موافق

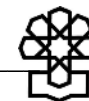
مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	تا میزان یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه، نسبت به مازاد دویست و پنجاه میلیون (۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به نرخ سی درصد (۳۰٪) نسبت به مازاد یک میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ سی و پنج درصد (۳۵٪)		امر را می‌توان با کاهش نرخ مالیات موضوع ماده (۱۰۵) قانون فعلی، یا علی‌الحساب کردن مالیات مذکور برای مالیات بر جمع درآمد پیگیری نمود.	
ماده (۲۷)	ماده (۱۳۲) درآمد مشمول مالیات ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی در واحدهای تولیدی یا معدنی در بخش‌های تعاونی و خصوصی که از اول سال ۱۳۸۱ به بعد از طرف وزارتخانه‌های ذیربط برای آنها پروانه بهره‌برداری صادر یا قرارداد استخراج و فروش منعقد می‌شود، از تاریخ شروع بهره‌برداری یا استخراج به میزان هشتاد درصد (۸۰٪) و به مدت چهار سال و در مناطق کمترتوسعه‌یافته به میزان صد در صد (۱۰۰٪) و به مدت ده سال از مالیات موضوع ماده (۱۰۵) این قانون معاف هستند. تبصره «۱» - فهرست مناطق کمتر توسعه یافته برای بقیه مدت برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و همچنین در آغاز هر دوره برنامه توسط سازمان مدیریت و	ماده (۱۳۲) به‌منظور تشویق و افزایش سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی، معادل صد درصد (۱۰۰٪) سرمایه‌گذاری انجام شده اشخاص حقوقی غیردولتی در طرح‌های تولیدی، معدنی و خدماتی با مجوز وزارتخانه یا مؤسسه دولتی ذیربط که به‌منظور تأسیس، توسعه، بازسازی و نوسازی واحدها صرف ایجاد دارایی ثابت (به‌استثنای زمین) می‌گردد، از درآمد مشمول مالیات سال یا سال‌های بعد کسر گردیده و مالیات آن به نرخ صفر محاسبه می‌گردد. تبصره «۱» - مشوق مالیاتی موضوع این ماده در هر سال مالی در مورد واحدهای مستقر در مناطق کمترتوسعه‌یافته معادل صد درصد (۱۰۰٪) درآمد مشمول مالیات و در سایر مناطق معادل پنجاه درصد (۵۰٪) آن منظور می‌گردد تبصره «۲» - مشوق مالیاتی مذکور در صورتی اعطا می‌گردد که معادل سرمایه‌گذاری انجام شده در حساب سرمایه پرداخت شده و یا در افزایش	۱. در این ماده معادل ۱۰۰ درصد سرمایه‌گذاری اشخاص حقوقی غیردولتی از درآمد مشمول مالیات سال یا سال‌های بعد مؤدی قابل کسر تلقی شده است. به این ترتیب سود اکتسابی اشخاص حقوقی غیردولتی که صرف سرمایه‌گذاری شود دو بار مشمول معافیت (با نرخ صفر) می‌شود. یکبار به صورت کسر از درآمد مشمول مالیات و یکبار نیز در قالب استهلاك (به‌عنوان مبالغ کسر از درآمد مشمول مالیات). لذا از این منظر این ماده حمایت مضاعف از سرمایه‌گذاری تلقی می‌شود و می‌تواند انگیزه فراوانی برای تولید ایجاد کند. اما باید توجه شود که این رویکرد در کوتاه‌مدت ممکن است درآمد مالیاتی دولت را کاهش دهد. هر چند که در بلندمدت و با شکل‌گیری صنایع بزرگ پایه درآمدهای مالیاتی گسترده‌تر خواهد شد. ۱. امتیاز مالیاتی به فعالان موضوع این ماده صرفاً برای اشخاص حقوقی غیردولتی ارائه شده است. به‌نظر می‌رسد با توجه به موضوع تکمیل بانک اطلاعات	ماده (۱۳۲) به‌منظور تشویق و افزایش سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی، معادل صد درصد (۱۰۰٪) سرمایه‌گذاری انجام شده اشخاص حقوقی غیردولتی در طرح‌های تولیدی، معدنی و خدماتی با مجوز وزارتخانه یا مؤسسه دولتی ذیربط که به‌منظور تأسیس، توسعه، بازسازی و نوسازی واحدها صرف ایجاد دارایی ثابت (به‌استثنای زمین) می‌گردد، از درآمد مشمول مالیات سال یا سال‌های بعد کسر گردیده و مالیات آن به نرخ صفر محاسبه می‌گردد. در هر مورد که اشخاص حقوقی غیردولتی بابت فعالیت‌های صنعتی، معدنی، حمل‌ونقل (زمینی، هوایی و دریایی) و هتلداری خود نسبت به تأمین مالی از محل آورده نقدی شرکا و سهام‌داران اقدام نمایند، هزینه احتسابی به نرخ پایه تسهیلات عقود مشارکتی مصوب شورای پول و اعتبار نسبت به تأمین مالی مذکور محاسبه و از

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنایع و معادن تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد تبصره «۲» - معافیت‌های موضوع این ماده شامل درآمد واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز تهران و پنجاه کیلومتری مراکز اصفهان و سی کیلومتری مراکز استانها و شهرهای دارای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت براساس آخرین سرشماری به استثنای شهرک‌های صنعتی استقرار یافته در شعاع سی کیلومتری مراکز استانها و شهرهای مذکور نخواهد بود. تبصره «۳» - کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هر سال از پرداخت ۰۵ درصد مالیات متعلق معاف هستند. تبصره «۴» - ضوابط مربوط به تعیین تاریخ شروع بهره‌برداری واحدهای معاف موضوع این ماده و همچنین تعیین محدوده موضوع تبصره «۲» این ماده توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنایع و معادن تعیین و اعلام می‌گردد.	سرمایه‌های بعدی منظور شود. تبصره «۳» - معافیت مذکور در بند «ب» ماده (۱۵۹) قانون برنامه پنجم توسعه، منحصراً برای واحدهایی که از تاریخ اجرای قانون مذکور تا تاریخ اجرای این اصلاحیه برای آنها پروانه بهره‌برداری یا مجوز استخراج صادر شده باشد، جاری خواهد بود. تبصره «۴» - در هر مورد که اشخاص حقوقی غیردولتی بابت فعالیت‌های صنعتی، معدنی، حمل‌ونقل (زمینی، هوایی و دریایی) و هتلداری خود نسبت به تأمین مالی از محل آورده نقدی شرکا و سهام‌داران اقدام نمایند، هزینه احتسابی به نرخ پایه تسهیلات عقود مشارکتی مصوب شورای پول و اعتبار نسبت به تأمین مالی مذکور محاسبه و از درآمد مشمول مالیات شخص حقوقی تا پایان تسویه بدهی مذکور کسر می‌گردد. سقف برخورداری از مزایای حکم این تبصره تا سی درصد (۳۰٪) سرمایه ثبت شده شخص حقوقی خواهد بود. تبصره «۵» - دستورالعمل اجرایی موضوع این ماده توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.	اقتصادی اشخاص حقیقی در این لایحه و همچنین اجرای طرح جامع مالیاتی، تسری این مشوق مالیاتی به اشخاص حقیقی غیردولتی نیز مطلوب است. در تبصره «۱» ماده (۱۳۲) قانون فعلی نحوه تعیین فهرست مناطق کمتر توسعه‌یافته مشخص شده است. لذا با توجه به مطرح شدن مجدد این بحث در قالب تبصره «۱» اصلاحی، <u>پیشنهادهای می‌شود</u> این حکم با اصلاحات اندکی به دلیل تغییر نام برخی دستگاه‌های مسئول مورد بازنگری قرار گرفته و در نهایت ابقا شود (به عنوان یک تبصره جدید به ذیل این ماده اضافه شود). ۱. در تبصره «۲» پیشنهادی <u>قید زمان</u> برای استفاده فعالان اقتصادی از مشوق ارائه شده تصریح نشده است. گنجاندن و یا عدم اشاره به این موضوع محل بحث است. ۲. تبصره «۳» به نحوی اصلاح ماده (۱۳۲) قانون برنامه پنجم توسعه تلقی شده و تصویب آن نیازمند <u>دوسوم آرای نمایندگان</u> است. ۳. تبصره «۴» ذیل ماده (۱۳۲) پیشنهادی قابل الحاق با صدر ماده است. ۴. در تبصره «۵» لازم است <u>دستورالعمل به آیین‌نامه تغییر یابد</u> و برای تهیه آن نیز قید زمانی تعیین شود.	درآمد مشمول مالیات شخص حقوقی تا پایان تسویه بدهی مذکور کسر می‌گردد. سقف برخورداری از مزایای حکم این تبصره تا سی درصد (۳۰٪) سرمایه ثبت شده شخص حقوقی خواهد بود. تبصره «۱» - مشوق مالیاتی موضوع این ماده در هر سال مالی در مورد واحدهای مستقر در مناطق کمتر توسعه‌یافته معادل صد درصد (۱۰۰٪) درآمد مشمول مالیات و در سایر مناطق معادل پنجاه درصد (۵۰٪) آن منظور می‌گردد. تبصره «۱» - مشوق مالیاتی موضوع این ماده در هر سال مالی در مورد واحدهای مستقر در مناطق کمتر توسعه‌یافته معادل صد درصد (۱۰۰٪) درآمد مشمول مالیات و در سایر مناطق معادل پنجاه درصد (۵۰٪) آن منظور می‌گردد. تبصره «۱» - مشوق مالیاتی موضوع این ماده در هر سال مالی در مورد واحدهای مستقر در مناطق کمتر توسعه‌یافته معادل صد درصد (۱۰۰٪) درآمد مشمول مالیات و در سایر مناطق معادل پنجاه درصد (۵۰٪) آن منظور می‌گردد. تبصره «۲» - مشوق مالیاتی مذکور در صورتی اعطا می‌گردد که معادل سرمایه‌گذاری انجام شده در حساب سرمایه پرداخت شده و یا در افزایش سرمایه‌های بعدی، <u>حداکثر تا ۳ سال</u> ، منظور شود. تبصره «۳» - معافیت مذکور در بند «ب» ماده (۱۵۹) قانون برنامه پنجم توسعه، منحصراً برای واحدهایی که از تاریخ اجرای قانون مذکور تا تاریخ اجرای این اصلاحیه برای آنها پروانه بهره‌برداری یا مجوز

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
				استخراج صادر شده باشد، جاری خواهد بود. <u>تبصره «۴» - آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده با پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</u>
ماده (۲۷)	ماده (۱۳۸) آن قسمت از سود ابرازی شرکت‌های تعاونی و خصوصی که برای توسعه و بازسازی و نوسازی یا تکمیل واحدهای موجود صنعتی و معدنی خود یا ایجاد واحدهای جدید صنعتی یا معدنی در آن سال مصرف گردد از ۵۰ درصد مالیات متعلق موضوع ماده (۱۰۵) این قانون معاف خواهد بود مشروط بر اینکه قبلاً اجازه توسعه یا تکمیل یا ایجاد واحد صنعتی و یا معدنی جدید در قالب طرح سرمایه‌گذاری معین از وزارتخانه ذیربط تحصیل شده باشد. در صورتی که هزینه اجرای طرح یا طرح‌های یاد شده در هر سال مازاد بر سود ابرازی همان سال باشد و یا از هزینه طرح سرمایه‌گذاری کمتر باشد شرکت می‌تواند از معافیت مذکور در محاسبه مالیات سود ابرازی سال‌های بعد حداکثر به مدت سه سال و به میزان مازاد مذکور و یا باقیمانده هزینه اجرای	حذف می‌شود	با توجه به ماده (۱۳۲) اصلاحی، حکم ماده (۱۳۸) قانون مالیات‌های مستقیم پوشش داده شده است و ضرورت ندارد.	موافق حذف

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهاده‌ها
	کامل طرح بهره‌مند شود. تبصره «۱» - در صورتی که شرکت، قبل از تکمیل، اجرا طرح را متوقف نماید یا ظرف یک سال پس از مهلت تعیین شده در طرح سرمایه‌گذاری، آن را به بهره‌برداری نرساند، یا ظرف پنج سال پس از شروع بهره‌برداری آن را تعطیل، منحل یا منتقل نماید معادل معافیت‌های مالیاتی منظور شده در این ماده برای اجرای طرح و جرائم متعلقه موضوع ماده (۱۹۰) این قانون از شرکت وصول خواهد شد. تبصره «۲» - واحدهای صنعتی جدید که با استفاده از معافیت‌های مندرج در این ماده تأسیس می‌شوند نمی‌توانند از معافیت‌های مالیاتی موضوع ماده (۱۳۲) این قانون استفاده نمایند. تبصره «۳» - کارخانه‌های واقع در محدوده آبریز تهران که تعداد کارکنان آنها کمتر از ۵۰ نفر نباشند در صورتی که تأسیسات خود را کلاً به خارج از شعاع ۱۲۰ کیلومتری مرکز تهران انتقال دهند براساس ضوابطی که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت ذیربط حسب مورد برقرار می‌شود تا ده سال از تاریخ بهره‌برداری در محل جدید از پرداخت مالیات بر درآمد ناشی از			

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	فعالیت صنعتی مربوط معاف خواهند بود. تبصره ۴» - از نظر این قانون محدوده آبریز تهران شامل منطقه آبریز غربی رودخانه حبله رود گرمسار و منطقه آبریز شرقی رودخانه زیاران و کلیه مناطق رودخانه‌های دماوند، جاجرود، دارآباد، دربند، اوین، فرحزاد، کزن، کرج و کردان بوده و حدود آن عبارت است از: شمالاً: خط‌الرأس کوه‌های البرز که آب آن به رشته کویر مرکزی جاری می‌شود. شرقاً: ساحل غربی رودخانه حبله رود گرمسار. غرباً: ساحل شرقی رودخانه زیاران. جنوباً: خطوط ممتد از غرب به شرق از محل تقاطع رودخانه زیاران با رودخانه شور تا خط‌القعر دریاچه نمک به سمت غرب تا محل تقاطع با مسیر حبله رود گرمسار.			
ماده (۲۸)	ماده (۱۴۱) - الف - صد درصد درآمد حاصل از صادرات محصولات تمام شده کالاهای صنعتی و محصولات بخش کشاورزی (شامل محصولات زراعی، باغی، دام و طیور، شیلات، جنگل و مرتع) و صنایع تبدیلی و تکمیلی آن و پنجاه درصد درآمد حاصل از صادرات سایر کالاهایی که به‌منظور دست یافتن به اهداف صادرات	ماده (۱۴۱) صد درصد درآمد حاصل از صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی و محصولات بخش کشاورزی و پنجاه درصد درآمد حاصل از صادرات مواد خام با نرخ صفر مشمول مالیات می‌گردد. فهرست مواد خام و کالاهای نفتی به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت نفت به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	۱. در ماده (۱۴۱) قانون کنونی مراد و منظور از محصولات بخش کشاورزی به‌صورت کلی تصریح شده است این درحالی است که در اصلاحیه اخیر این موارد بدرستی تبیین نشده است و ممکن است برخی مشکلات را لااقل در تشخیص برخی کالاهای مرتبط با صنایع تبدیلی و تکمیلی مرتبط با این بخش به‌وجود آورد. ۲. اصلاح مفاد ماده (۱۴۱) معطوف به اصلاح مفاد	موافق کلیات با پیشنهاد اصلاحات جزئی: ماده (۱۴۱) صد درصد درآمد حاصل از صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی و محصولات بخش کشاورزی (شامل محصولات زراعی، باغی، دام و طیور، شیلات، جنگل و مرتع) و صنایع تبدیلی و تکمیلی آن و پنجاه درصد درآمد حاصل از صادرات مواد خام با نرخ صفر مشمول مالیات

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	کالاهای غیرنفتی به خارج از کشور صادر می‌شوند از شمول مالیات معاف هستند. فهرست کالاهای مشمول این ماده در طول هر برنامه به پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی، کشاورزی و جهاد سازندگی و وزارتخانه‌های صنعتی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. (ب) صد درصد درآمد حاصل از صادرات کالاهای مختلف که به‌صورت ترانزیت به ایران وارد شده یا می‌شوند و بدون تغییر در ماهیت یا با انجام کاری بر روی آن صادر می‌شوند از شمول مالیات معاف است. تبصره - زیان حاصل از صدور کالاهای معاف از مالیات در مورد کسانی که غیر از امور صادراتی فعالیت دیگری هم دارند، در محاسبه مالیات سایر فعالیت‌های آنان منظور نخواهد شد.	تبصره «۱» - درآمد حاصل از صادرات کالاهای مختلف که به‌صورت ترانزیت به ایران وارد می‌شوند و بدون تغییر در ماهیت یا با انجام کاری بر روی آن صادر می‌شوند با نرخ صفر مشمول مالیات می‌گردد. تبصره «۲» - برخورداری از مشوق‌های موضوع این ماده مستلزم ورود ارز حاصل از صادرات به چرخه تجاری کشور خواهد بود. تبصره «۳» - دستورالعمل اجرایی این ماده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و اعلام می‌شود..	ماده (۱۰۴) قانون برنامه پنجم توسعه است. لذا تصویب این ماده نیازمند دوسوم آرای نمایندگان است. ۳. در تبصره «۱» منظور درآمد حاصل از صادرات است که از زمین ایران عبور می‌کند ولی در ایران کاری روی آن انجام نمی‌شود. برای روشن شدن موضوع پیشنهاد می‌شود عبارت «یا با انجام کاری» به «یا بدون انجام کاری» تغییر یابد. در ضمن لازم است به‌جای عبارت «ترانزیت» عبارت « کالای عبوری » مورد استفاده قرار گیرد. ۱. در تبصره «۲» لازم است ضوابط و چارچوب‌های ورود ارز به چرخه تجاری کشور تصریح گردد. ۲. با توجه به اینکه تبصره «۳» مربوط به حکم تبصره «۲» است؛ پس از اصلاح تبصره «۲»، در آن ادغام شود و « دستورالعمل » به « آیین‌نامه » تغییر یابد. پیشنهاد می‌شود برای تهیه آیین‌نامه مورد نظر این ماده زمان در نظر گرفته شود و بانک مرکزی نیز در تصویب این آیین‌نامه مشارکت داشته باشد.	می‌گردد. فهرست مواد خام و کالاهای نفتی به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت نفت به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. تبصره «۱» - درآمد حاصل از صادرات کالاهای مختلف که به‌صورت <u>کالای عبوری</u> به ایران وارد می‌شوند و بدون تغییر در ماهیت آن یا <u>بدون انجام کاری</u> بر روی آن صادر می‌شوند با نرخ صفر مشمول مالیات می‌گردد. تبصره «۲» - برخورداری از مشوق‌های موضوع این ماده مستلزم ورود ارز حاصل از صادرات به چرخه تجاری کشور خواهد بود. <u>آیین‌نامه اجرایی موضوع این تبصره با پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت صنعت، معدن و تجارت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</u>
ماده (۲۹)	الحاقی ماده (۱۴۶) مکرر	ماده (۱۴۶) مکرر معافیت‌های مذکور در مواد (۱۳۲)، (۱۳۳)، (۱۳۴)، (۱۴۱)، (۱۴۲) و (۱۴۳)، تبصره «۱» ذیل ماده (۱۴۳) مکرر و ماده (۱۴۵) به‌عنوان مالیات به نرخ صفر منظور می‌گردد.	۱. این ماده در راستای ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه است مبنی بر اینکه اعتبار مالیاتی با نرخ صفر جایگزین معافیت مالیاتی شود و استفاده از این معافیت مالیاتی منوط به ارائه اظهارنامه شود. این رویکرد مورد پذیرش است. در عین حال لازم است	موافق کلیات با اصلاحاتی در متن ماده ماده (۱۴۶) مکرر معافیت‌های مذکور در مواد (۱۳۲)، (۱۳۳)، (۱۳۴)، (۱۴۱)، (۱۴۲) و (۱۴۳)، تبصره «۱» ذیل ماده (۱۴۳) مکرر و ماده (۱۴۵) به‌عنوان مالیات به نرخ

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		تبصره «۱» - ارائه اظهارنامه مالیاتی در موعد مقرر شرط برخورداری از هرگونه معافیت یا مشوق مالیاتی مندرج در این قانون و سایر قوانین و نیز برخورداری از نرخ صفر موضوع این ماده می‌باشد. حکم این تبصره درخصوص مشمولین ماده (۱۴۴) این قانون جاری نمی‌باشد. اجرای حکم این تبصره درخصوص اشخاص حقیقی مشمول ماده (۸۱) این قانون به صورت تدریجی و متناسب با ایجاد ظرفیت‌های اجرایی، اداری و حسب اعلام سازمان امور مالیاتی کشور خواهد بود. تبصره «۲» - معادل اعتبار مالیاتی محاسبه شده به نرخ صفر موضوع این ماده از محل اعتبار جمعی - خرجی که همه ساله در بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود به حساب اشخاص فوق‌الذکر منظور می‌گردد. اعتبارات موضوع این تبصره تخصیص یافته تلقی می‌شود و در صورتی که اعتبارات مورد نیاز در یک سال مالی بیشتر از مبلغ مصوب در قانون بودجه کل کشور همان سال باشد مبلغ اعتبار جمعی - خرجی یاد شده و متقابلاً منابع مربوطه، با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران قابل افزایش است.	به نحوی از انحا منظور از نرخ صفر مالیاتی روشن شود. ۱. علاوه بر این مکانیسمی با عنوان جمعی - خرجی پیش‌بینی شده است که نوعی عملیات حسابداری در بودجه‌های سنواتی است و نتیجه آن روشن کردن حجم معافیت‌ها در اقتصاد ایران است. در دنیا شفاف کردن هزینه‌های مربوط به معافیت با محاسبه مخارج مالیاتی (tax expenditure) انجام می‌شود و لذا نیازی به اتخاذ رویه‌ای جدید در این خصوص نیست. ۲. ارائه اظهارنامه درخصوص مؤدیانی مصداق دارد که این مؤدیان مکلف به ارائه اظهارنامه شده باشند و نه همه مؤدیان که این موضوع باید به نحوی در متن ماده تصریح شود. ضمن اینکه اظهارنامه باید مطابق مفاد ماده (۹۵) اصلاحی مستند به اسناد مثبت باشد.	صفر منظور می‌گردد. منظور از مالیات به نرخ صفر در این قانون آن است که درآمد مشمول مالیات با نرخ صفر مشمول مالیات می‌شود. تبصره «۱» - ارائه اظهارنامه مالیاتی در موعد مقرر شرط برخورداری از هرگونه معافیت یا مشوق مالیاتی مندرج در این قانون و سایر قوانین و نیز برخورداری از نرخ صفر موضوع این ماده می‌باشد. حکم این تبصره درخصوص مشمولین ماده (۱۴۴) این قانون جاری نمی‌باشد. اجرای حکم این تبصره درخصوص اشخاص حقیقی مشمول ماده (۸۱) این قانون به صورت تدریجی و متناسب با ایجاد ظرفیت‌های اجرایی، اداری و حسب اعلام سازمان امور مالیاتی کشور خواهد بود. تبصره «۲» - برای شفاف شدن مخارج مالیاتی (tax expenditure) که هر ساله برای حمایت از فعالیت‌های اقتصادی تقبل می‌شود، سازمان امور مالیاتی مکلف است اعتبار مالیاتی موضوع این ماده را هر ساله محاسبه و اعلام نماید.
ماده (۳۰) - حذف تبصره ماده (۱۴۷) و الحاق سه تبصره به آن	ماده (۱۴۷)	سه تبصره الحاقی به ماده (۱۴۷) تبصره «۱» - از لحاظ مقررات این فصل، مؤسسه عبارت است از کلیه اشخاص حقوقی و همچنین صاحبان درآمد مشاغل تبصره «۲» - هزینه‌های مربوط به درآمدهایی که	۱. تبصره ماده (۳۰) لایحه ناظر بر اصلاح تعریف «مؤسسه» است. برای اینکه علاوه بر مشاغل گروه «الف» و «ب»، موضوع ماده (۹۵) قانون فعلی، شامل مشاغل گروه «ج» نیز بشود. این اصلاح با توجه به اصلاح ماده (۹۵) و حذف طبقه‌بندی	موافق با کلیات ماده با اصلاحات زیر: سه تبصره الحاقی به ماده (۱۴۷) تبصره «۱» - از لحاظ مقررات این فصل، مؤسسه عبارت است از کلیه اشخاص حقوقی و همچنین صاحبان درآمد مشاغل.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
مدارک بوده و منحصرأً مربوط به تحصیل درآمد مؤسسه در دوره مالی مربوط با رعایت حد نصاب‌های مقرر باشد. در مواردی که هزینه‌ای در این قانون پیش‌بینی نشده یا بیش از نصاب‌های مقرر در این قانون بوده ولی پرداخت آن به‌موجب قانون و یا مصوبه هیئت وزیران صورت گرفته باشد قابل قبول خواهد بود.	مدارک بوده و منحصرأً مربوط به تحصیل درآمد مؤسسه در دوره مالی مربوط با رعایت حد نصاب‌های مقرر باشد. در مواردی که هزینه‌ای در این قانون پیش‌بینی نشده یا بیش از نصاب‌های مقرر در این قانون بوده ولی پرداخت آن به‌موجب قانون و یا مصوبه هیئت وزیران صورت گرفته باشد قابل قبول خواهد بود.	به‌موجب این قانون از مالیات معاف و یا به نرخ مقطوع مشمول مالیات می‌باشند به‌عنوان هزینه قابل قبول شناخته نمی‌شوند.	مشاغل ضرورت دارد. درواقع، تنها در این‌صورت است که مبنای پذیرش هزینه‌های قابل قبول برای مشاغل گروه «ج» روشن خواهد شد.	تبصره «۲» - زیان و هزینه‌های مربوط به درآمدهایی که به‌موجب این قانون از مالیات معاف یا به نرخ مقطوع و یا با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشند به‌عنوان هزینه قابل قبول شناخته نمی‌شوند.
تبصره - از لحاظ مقررات این فصل مؤسسه عبارت است از کلیه اشخاص حقوقی و همچنین صاحبان مشاغل موضوع بندهای «الف» و «ب» ماده (۹۵) این قانون.	تبصره - از لحاظ مقررات این فصل مؤسسه عبارت است از کلیه اشخاص حقوقی و همچنین صاحبان مشاغل موضوع بندهای «الف» و «ب» ماده (۹۵) این قانون.	تبصره «۳» - پذیرش هزینه‌های قابل قبول مالیاتی موضوع این قانون از مبلغ پنجاه میلیون ریال به بالا برای هر معامله منوط به ارائه تراکنش بانکی مربوط خواهد بود.	۲. با توجه به مباحث مطرح شده در ماده (۳۰) لایحه (اصلاح ماده (۱۴۷)) ضروری است بخش‌های مرتبط به این موضوع در ماده (۱۴۸) نیز به نحو مقتضی مورد اصلاح قرار گیرد (مانند مفاد تبصره «۱» ماده (۱۴۸)).	تبصره «۳» - پذیرش هزینه‌های قابل قبول مالیاتی موضوع این قانون از مبلغ پنجاه میلیون ریال به بالا برای هر معامله منوط به ارائه تراکنش بانکی مربوط خواهد بود، مگر آنکه مستندات حاکی از انجام مبادلات به صورت تهاتری باشد.
			۳. مفاد تبصره «۲» در شرایط اجرایی فعلی قانون ملاک عمل است. ولی در قانون فعلی صراحتی برای این موضوع وجود ندارد. با این تبصره پیشنهاد این است که اگر در یک پایه مالیاتی درآمد مشمول مالیات معاف از مالیات بود یا با نرخ صفر مشمول مالیات بود و یا مشمول مالیات با نرخ مقطوع بود (مانند مالیات نقل و انتقال سهام)، در این شرایط «هزینه‌های انجام شده» این پایه مالیاتی به‌عنوان هزینه‌های قابل قبول در سایر درآمدهای مؤدی لحاظ نمی‌شود.	
			۱. از آنجا که در این قانون برخی از درآمدهای مالیاتی مشمول نرخ صفر شده‌اند لازم است در متن تبصره «۲» به این نوع از درآمدها نیز اشاره شود.	
			۲. تصریح شود که «زیان» منابع درآمدی معاف به‌عنوان هزینه‌های غیرقابل قبول در سایر منابع درآمدی است.	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			۳. تبصره «۳» ناظر بر آن است که هزینه‌های مؤدی در مواردی که بیش از ۵۰ میلیون ریال باشد تنها در صورتی قابل قبول است که تراکنش بانکی مربوطه ارائه شود. <u>اشکال اساسی</u> این تبصره آن است که در آن برای انجام برخی مراودات و معاملات تهاتری تعیین تکلیف نشده است.	
ماده (۱۴۹)	ماده (۱۴۹)	ماده (۱۴۹)	با پذیرش کلیات ماده، نکات زیر برای اصلاح جزیی ارائه شده است:	ماده (۱۴۹)
در تشخیص درآمد مشمول مالیات محاسبه استهلاکات دارایی و هزینه‌های تأسیس و سرمایه‌ای با رعایت اصول زیر انجام می‌شود:	۱. آن قسمت از دارایی ثابت که بر اثر استعمال یا گذشت زمان یا سایر عوامل بدون توجه به تغییر قیمت‌ها ارزش آن تقلیل می‌یابد قابل استهلاک بوده و هزینه استهلاک آن‌ها جزء مالیاتی تلقی می‌گردد. مقررات مربوط به استهلاکات دارایی‌های استهلاک‌پذیر شامل جداول استهلاکات و چگونگی اجرای آن توسط سازمان امور مالیاتی کشور، به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.	آن قسمت از دارایی‌های استهلاک‌پذیر که بر اثر به‌کارگیری یا گذشت زمان یا سایر عوامل و بدون توجه به تغییر قیمت‌ها ارزش آن تقلیل می‌یابد و همچنین هزینه‌های تأسیس، قابل استهلاک بوده و هزینه استهلاک آن‌ها جزء مالیاتی تلقی می‌گردد. مقررات مربوط به استهلاکات دارایی‌های استهلاک‌پذیر شامل جداول استهلاکات و چگونگی اجرای آن توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.	۱. در متن ماده امکان‌پذیری موردی استهلاک شتابان و ایجاد تنوع در روش‌های مستهلک نمودن دارایی‌ها موردنظر است. <u>پیشنهاد این است که آیین‌نامه مربوط با رعایت استانداردهای حسابداری تنظیم شود.</u>	آن قسمت از دارایی‌های استهلاک‌پذیر که بر اثر به‌کارگیری یا گذشت زمان یا سایر عوامل و بدون توجه به تغییر قیمت‌ها ارزش آن تقلیل می‌یابد و همچنین هزینه‌های تأسیس، قابل استهلاک بوده و هزینه استهلاک آن‌ها جزء مالیاتی تلقی می‌گردد. مقررات مربوط به استهلاکات دارایی‌های استهلاک‌پذیر شامل جداول استهلاکات و چگونگی اجرای آن توسط سازمان امور مالیاتی کشور، به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.
۲. مأخذ استهلاک، قیمت تمام شده دارایی می‌باشد.	۲. مأخذ استهلاک، قیمت تمام شده دارایی می‌باشد.	۲. مأخذ استهلاک، قیمت تمام شده دارایی می‌باشد.	۲. یکی از مشکلات مؤدیان مربوط به آن است که با افزایش قیمت‌ها تجدید ارزیابی دارایی‌ها ضرورت می‌یابد ولی به دلیل آنکه افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌ها مشمول پرداخت مالیات بر درآمد می‌شود، عملاً برای ایشان میسر نیست که این اقدام ناظر بر شفاف‌سازی را انجام دهند. البته در سال‌های اخیر در قالب بودجه سنواتی احکامی برای رهایی از این مشکل تصویب گردیده است. متن پیشنهادی لایحه این مشکل را به طور کامل مرتفع می‌نماید.	۲. مأخذ استهلاک، قیمت تمام شده دارایی می‌باشد.
۳. استهلاکات از تاریخی محاسبه می‌شود که دارایی قابل استهلاک آماده برای بهره‌برداری، در اختیار مؤسسه قرار می‌گیرد. در صورتی که دارایی قابل استهلاک به استثنای فیلم‌های سینمایی وارده از خارج از کشور که از تاریخ اولین نمایش قابل استهلاک خواهد بود در خلال ماه در اختیار	۳. استهلاکات از تاریخی محاسبه می‌شود که دارایی قابل استهلاک آماده برای بهره‌برداری، در اختیار مؤسسه قرار می‌گیرد. در صورتی که دارایی قابل استهلاک به استثنای فیلم‌های سینمایی وارده از خارج از کشور که از تاریخ اولین نمایش قابل استهلاک خواهد بود در خلال ماه در اختیار	۳. تبصره - افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های استهلاک‌پذیر اشخاص حقوقی، مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نخواهد بود و هزینه استهلاک ناشی از افزایش تجدید ارزیابی نیز به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نمی‌گردد. دستورالعمل اجرایی این تبصره مشتمل بر الزامات و ترتیبات اجرایی که با رعایت استانداردهای	۳. تبصره «۳» ناظر بر آن است که هزینه‌های مؤدی در مواردی که بیش از ۵۰ میلیون ریال باشد تنها در صورتی قابل قبول است که تراکنش بانکی مربوطه ارائه شود. <u>اشکال اساسی</u> این تبصره آن است که در آن برای انجام برخی مراودات و معاملات تهاتری تعیین تکلیف نشده است.	۳. تبصره «۳» ناظر بر آن است که هزینه‌های مؤدی در مواردی که بیش از ۵۰ میلیون ریال باشد تنها در صورتی قابل قبول است که تراکنش بانکی مربوطه ارائه شود. <u>اشکال اساسی</u> این تبصره آن است که در آن برای انجام برخی مراودات و معاملات تهاتری تعیین تکلیف نشده است.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
مؤسسه قرار گیرد، ماه مزبور در محاسبه منظور نخواهد شد. در مورد کارخانجات، دوره بهره‌برداری آزمایشی جزء بهره‌برداری محسوب نمی‌گردد. ۴. هزینه‌های تأسیس از قبیل مخارج ثبت مؤسسه و حق مشاوره و نظایر آن و هزینه‌های زائد بر درآمد (دوره قبل از بهره‌برداری و دوره بهره‌برداری آزمایشی) جز در مواردی که ضمن جدول مقرر در ماده (۱۵۱) این قانون تصریح خواهد شد حداکثر تا مدت ده سال از تاریخ بهره‌برداری به‌طور مساوی قابل استهلاك است. ۵. در صورتی‌که بر اثر فروش مال قابل استهلاك یا مسلوب‌المنفعه شدن ماشین‌آلات زیانی متوجه مؤسسه گردد زیان حاصل معادل ارزش مستهلك نشده دارایی منهای حاصل فروش (در صورت فروش) یک جا قابل احتساب در حساب سود و زیان همان سال می‌باشد. تبصره - در مورد محاسبه مالیات تهیه‌کنندگان فیلم‌های ایرانی که در ایران تهیه می‌شود قیمت تمام شده فیلم در سال اول بهره‌برداری و در صورتی‌که درآمد فیلم تکافو نکند در سال‌های بعد در محاسبه درآمد مشمول مالیات منظور خواهد شد.	حسابداری تهیه می‌شود، به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.	می‌شود تا این موضوع (تجدید ارزیابی دارایی‌ها) در قوانین مربوط به خود با جامعیت بیشتری مورد بررسی قرار گیرد.	تلقى نمی‌گردد. دستورالعمل اجرایی این تبصره مشتمل بر الزامات و ترتیبات اجرایی که با رعایت استانداردهای حسابداری تهیه می‌شود، به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۳۱)	ماده (۱۵۰) طرز محاسبه استهلاك به شرح زیر است: الف) در مواردی که طبق جدول مذکور در ماده (۱۵۱) این قانون برای استهلاك نرخ تعیین شود نرخها ثابت بوده و در هر سال مابه التفاوت قیمت تمام شده مال مورد استهلاك و مبلغی که در سالهای قبل برای آن به عنوان استهلاك منظور شده است اعمال می گردد. ب) در مواردی که طبق جدول مذکور در ماده (۱۵۱) این قانون مدت تعیین شده، در هر سال به طور مساوی از قیمت تمام شده مال به نسبت مدت مقرر استهلاك منظور می گردد. تبصره «۱» - هزینه مربوط به تغییر یا تعمیر اساسی دارایی قابل استهلاك جزء قیمت تمام شده دارایی محسوب می شود. تبصره «۲» - مؤسسات می توانند هزینه های نرم افزاری خود را حداکثر تا پنج سال مستهلك کنند. تبصره «۳» - مؤسسات می توانند آن مقدار از دارایی های ثابت استهلاك پذیر را که برای بازسازی جایگزینی خطوط تولید یا توسعه و تکمیل خریداری گردیده است با دوبرابر نرخ یا نصف مدت استهلاك پیش بینی شده	حذف شد		

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	در جدول استهلاکات موضوع ماده (۱۵۱) این قانون حسب مورد مستهلک کنند. تبصره ۴» - در اجاره‌های سرمایه‌ای دارایی‌های ثابت استهلاک‌پذیر نحوه انعکاس هزینه استهلاک در دفاتر طرفین معامله براساس استانداردهای حسابداری خواهد بود.			
ماده (۳۱)	ماده (۱۵۱) جدول استهلاکات براساس ضوابط مصوب از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و پس از تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی به‌موقع اجرا گذارده می‌شود.	حذف شد		موافق حذف
ماده (۱۸)	ماده (۱۵۲) قرائن مالیاتی عبارت است از: عواملی که در هر رشته از مشاغل با توجه به موقعیت شغلی برای تشخیص درآمد مشمول مالیات به‌طور علی‌الرأس به‌کار می‌رود و فهرست آن به‌شرح زیر می‌باشد: ۱. خرید سالانه. ۲. فروش سالانه. ۳. درآمد ناویژه. ۴. میزان تولید در کارخانجات. ۵. ارزش حق واگذاری محل کسب. ۶. جمع کل وجوهی که بابت حق‌التحریر و حق‌الزحمه وصول عوارض و مصرف تمبر عاید دفترخانه اسناد رسمی می‌شود یا میزان	در ماده (۱۸) لایحه حذف شد		موافق حذف

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	تمبر مصرفی آنها. ۷. سایر عوامل به تشخیص کمیسیون تعیین ضرائب.			
ماده (۱۸)	ماده (۱۵۳) ضرائب مالیاتی عبارت است از ارقام مشخصه‌ای که حاصلضرب آنها در قرینه مالیاتی در موارد تشخیص علی‌الرأس درآمد مشمول مالیات تلقی می‌گردد. تبصره - در صورتی که به چند قرینه اعمال ضریب شود معدلی که از نتایج اعمال ضرایب به‌دست می‌آید درآمد مشمول مالیات خواهد بود.	در ماده (۱۸) لایحه حذف شد		موافق حذف
ماده (۱۸)	ماده (۱۵۴) جدول ضرایب تشخیص درآمد مشمول مالیات به‌ترتیب زیر تنظیم و ابلاغ می‌گردد: الف) برای تعیین ضرایب هر سال کمیسیونی مرکب از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، نماینده شورای مرکزی اصناف در مورد اصناف، نماینده نظام پزشکی در مورد مشاغل وابسته به پزشکی، نماینده اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران در مورد سایر مشاغل در سازمان امور مالیاتی کشور تشکیل می‌شود و با توجه به جریان معاملات و اوضاع و احوال اقتصادی ضرایب مربوط به مالیات‌های حوزه تهران را نسبت به	در ماده (۱۸) لایحه حذف شد		موافق حذف

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهاده‌ها
	هریک از قرائن مذکور در ماده (۱۵۲) این قانون درباره مؤدیان مختلف برحسب نوع مشاغل به‌طور تفکیک تعیین و فهرست آن را به سازمان امور مالیاتی کشور تسلیم می‌نماید تصمیمات این کمیسیون از طرف سازمان امور مالیاتی کشور به‌عنوان جدول ضرایب حوزه تهران برای اجرا ابلاغ خواهد شد. ب) جدول مذکور در بند «الف» از طرف سازمان امور مالیاتی کشور به ادارات امور مالیاتی شهرستان‌ها ارسال می‌گردد. به محض وصول جدول مذکور کمیسیونی مرکب از رئیس اداره امور مالیاتی محل، رئیس بانک ملی ایران، نماینده شورای مرکزی اصناف در مورد اصناف، نماینده نظام پزشکی در مورد مشاغل وابسته به پزشکی، نماینده اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران در مورد سایر مشاغل تشکیل می‌شود. کمیسیون مزبور جدول رسیده را مبنای مطالعه قرار داده و با توجه به اوضاع و احوال اقتصادی خاص حوزه جغرافیایی محل در صورت اقتضا، تغییرات لازم را در اقلام آن با ذکر دلیل به‌عمل خواهد آورد نتیجه کمیسیون به مرکز گزارش شده و از طرف سازمان امور مالیاتی کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد و تا حدی که دلایل اقامه شده			

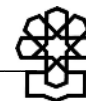
مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	برای تغییرات جدول قانع‌کننده به‌نظر برسد جدول از طرف سازمان امور مالیاتی کشور برای اصلاح و به‌عنوان جدول ضرایب به اداره امور مالیاتی مربوط ابلاغ خواهد شد. تبصره «۱» - در نقاطی که شورای مرکزی اصناف یا اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران یا نظام پزشکی تشکیل نشده است فرماندار محل حسب مورد به‌جای هریک از نمایندگان آنها نماینده‌ای بصیر و مطلع را جهت شرکت در کمیسیون ضرایب معرفی خواهد نمود. تبصره «۲» - حضور نماینده سازمان امور مالیاتی کشور یا رئیس اداره امور مالیاتی همچنین نماینده بانک مرکزی یا بانک ملی حسب مورد برای رسمیت جلسات کمیسیون ضروری است و تصمیمات کمیسیون با اکثریت آرای حاضرین در جلسه مناط اعتبار است. تبصره «۳» - ضریب مالیاتی در مواردی که درآمد مشمول مالیات موضوع این قانون باید علی‌الرأس تشخیص داده شود در صورتی‌که به‌موجب این قانون یا طبق جدول ضریبی برای آن تعیین نشده باشد به‌وسیله هیئت حل اختلاف مالیاتی محل با توجه به ضریب مشاغل مشابه تعیین خواهد شد. تبصره «۴» - کمیسیون تعیین ضرایب نماینده			

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	اتحادیه هر رشته یا صنف را برای ادای توضیحات در جلسه کمیسیون ضرایب دعوت خواهد نمود.			
ماده (۱۸)	ماده (۱۵۸) سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند در مورد بعضی از منابع مالیاتی کلاً یا جزئاً و در نقاطی که مقتضی بداند طبق آگهی منتشره در نیمه اول هر سال اعلام نماید که در سال بعد اظهارنامه‌های مؤدیان مزبور را که به موقع تسلیم نموده باشند بدون رسیدگی قبول نموده و فقط تعدادی از آنها را به‌طور نمونه‌گیری و طبق مقررات این قانون مورد رسیدگی قرار خواهد داد.	در ماده (۱۸) لایحه حذف شد		موافق حذف
ماده (۳۲)	ماده (۱۶۹) سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند در صورتی که به‌منظور تسهیل در تشخیص درآمد مؤدیان مالیاتی کاربرد وسایل و روش‌ها و صورت‌حساب‌ها و فرم‌هایی را جهت نگهداری حساب برای هر گروه از آنان ضروری تشخیص دهد مراتب را تا آخر دی ماه هر سال در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار آگهی کند و مؤدیان از اول فروردین سال بعد مکلف به رعایت آنها می‌باشند، عدم رعایت موارد مذکور در مورد مؤدیان که مکلف به نگاهداری دفاتر قانونی	ماده (۱۶۳) به‌منظور شفافیت در مبادلات اقتصادی و تسهیل در تشخیص درآمد مؤدیان مالیاتی، استفاده از سامانه‌های صندوق فروش (مکانیزه فروش) و تجهیزات مشابه (اعم از نرم‌افزاری و سخت‌افزاری) به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور مقرر می‌نماید برای مؤدیان مزبور الزامی است. معادل هزینه‌های انجام شده بابت خرید، نصب و راه‌اندازی تجهیزات فوق از درآمدهای مشمول مالیات مؤدیان مزبور، در اولین سال استفاده از تجهیزات قابل کسر است.	۱. نصب صندوق فروش کمک بسزایی در شفاف شدن اطلاعات و کاهش هزینه‌های محاسباتی مالیاتی دارد و جزء ضروریات نظام اقتصادی محسوب می‌گردد. این ماده در راستای دائمی کردن مفاد قانون برنامه پنجم توسعه است. ۲. در متن ماده الزام به استفاده از صندوق مکانیزه فروش برای مؤدیان به تشخیص و اعلام ترتیبات توسط سازمان امور مالیاتی است. از آنجا که این موضوع باعث انعطاف در اجرا می‌شود و اساساً به حیطة اجرا مربوط می‌شود، مورد قبول است. ۳. جرائم و مجازات‌های عدم تمکین در این ماده	ماده (۱۶۹) به‌منظور شفافیت در مبادلات اقتصادی و تسهیل در تشخیص درآمد مؤدیان مالیاتی، استفاده از سامانه‌های صندوق فروش (مکانیزه فروش) و تجهیزات مشابه (اعم از نرم‌افزاری و سخت‌افزاری) به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور مقرر می‌نماید، الزامی است. معادل هزینه‌های انجام شده بابت خرید، نصب و راه‌اندازی تجهیزات فوق از درآمدهای مشمول مالیات مؤدیان مذکور، در اولین سال استفاده از تجهیزات قابل کسر است. عدم نصب صندوق فروش و تجهیزات مشابه

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	هستند موجب بی‌اعتباری دفاتر مربوط خواهد بود و در مورد سایر مؤدیان موجب تعلق جریمه‌ای معادل بیست درصد مالیات منبع مربوط می‌باشد. تبصره - در صورتی که رعایت موارد مذکور در ماده فوق بنا به تشخیص هیئت حل اختلاف مالیاتی از عهده مؤدی خارج بوده باشد مشمول بی‌اعتباری دفاتر و جرائم مربوط حسب مورد نخواهد بود.	عدم اجرای حکم این ماده، علاوه بر آنکه موجب تعلق جرائم و مجازات‌های مقرر در این قانون می‌شود سبب محرومیت از معافیت‌های مالیاتی مقرر نیز در سال‌هایی که از صندوق استفاده ننموده است و همچنین تعلق پروانه کسب توسط مراجع ذیربط حداکثر سه‌ماه پس از اعلام سازمان امور مالیاتی خواهد بود.	مانند اغلب مواد دیگر این لایحه مبهم است. برای مثال تصریح نشده است که منظور از تعلق جرائم و مجازات‌های مقرر در این قانون کدام مجازات‌ها و جرائم هستند؟ ۴. درخصوص تعلق پروانه و دوره زمانی این تعلق و یا چگونگی و شرایط رفع این تعلق موضع قانون مشخص نیست. ۵. موضع قانون درخصوص مؤدیانی که در مهلت قانونی اقدام به نصب صندوق مکانیزه فروش کرده ولی از آن استفاده نمی‌کند یا به‌درستی از آن استفاده نکرده باشند، مشخص نیست.	یا عدم استفاده از آنها پس از نصب، سبب محرومیت از معافیت‌های مالیاتی مقرر در این قانون و تعلق پروانه کسب توسط مراجع ذیصلاح در سال‌هایی است که مؤدی از صندوق استفاده ننموده است. مراجع ذیصلاح مکلفند حداکثر سه‌ماه پس از اعلام سازمان امور مالیاتی پروانه کسب را به تعلق درآورند و بلافاصله پس از نصب صندوق پروانه کسب را برقرار نمایند.
ماده (۳۳)	ماده (۱۶۹) مکرر به سازمان امور مالیاتی کشور اجازه داده می‌شود برای اشخاص حقیقی و حقوقی کارت اقتصادی شامل شماره اقتصادی صادر کند اشخاص حقیقی و حقوقی که حسب اعلام سازمان امور مالیاتی کشور موظف به اخذ کارت می‌شوند مکلفند براساس دستورالعملی که توسط سازمان مزبور تهیه و اعلام می‌شود برای انجام دادن معاملات خود صورتحساب صادر و شماره اقتصادی مربوط را در صورتحساب‌ها و فرم‌ها و اوراق مربوط درج نموده و فهرست معاملات خود را به سازمان امور مالیاتی تسلیم کنند. عدم	ماده (۱۶۹) مکرر به‌منظور استقرار نظام یکپارچه اطلاعات مالیاتی، پایگاه اطلاعات هویتی، عملکردی و دارایی مؤدیان مالیاتی ازجمله اطلاعات مالی، معاملاتی، سرمایه‌ای و اعتباری اشخاص حقیقی و حقوقی در سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد می‌گردد. ۱. اشخاص حقیقی و حقوقی (اعم از دولتی و غیردولتی) و همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی که اطلاعات مورد نیاز پایگاه فوق را در اختیار دارند، از قبیل دستگاه‌های اجرایی، مؤسسات پولی و اعتباری (بانک‌ها، مؤسسات اعتباری، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه و عناوین مشابه)، صرافی‌ها، بیمه‌ها و بنیادها موظفند با اعلام	استقرار نظام یکپارچه اطلاعات اقتصادی و مالیاتی از لوازم اجرای طرح جامع مالیاتی است. بی‌شک بدون اتکا به اطلاعات اقتصادی فعالان اقتصادی نمی‌توان در سیاستگذاری و برنامه‌ریزی اقتصادی و مالیاتی توفیق قابل قبولی به‌دست آورد. از این منظر ایجاد بانک اطلاعات اقتصادی، امری ضروری و فراتر از اهداف مالیاتی است. ۱. اولین گام در تبیین نظام یکپارچه مالیاتی این است که ما تعیین کنیم الگوی نظام اطلاعاتی مورد نیاز برای سازمان امور مالیاتی چیست و این الگو از چه شاخص‌ها و ویژگی‌هایی برخوردار است. این موضوع می‌تواند ابعاد و همچنین حیطه دسترسی سازمان امور مالیاتی به اطلاعات	ماده (۱۶۹) مکرر به‌منظور استقرار نظام یکپارچه اطلاعات مالیاتی، پایگاه اطلاعات هویتی، عملکردی و دارایی مؤدیان مالیاتی ازجمله اطلاعات مالی، معاملاتی، سرمایه‌ای و اعتباری اشخاص حقیقی و حقوقی در سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد می‌گردد. سازمان امور مالیاتی کشور اطلاعات مربوط به اشخاص را از طریق مراجعه به پایگاه یاد شده کنترل نموده و در رسیدگی‌های مالیاتی مورد استناد قرار دهد. ۱. در این پایگاه، اطلاعات اشخاص حقیقی و حقوقی از قبیل اطلاعات هویتی، دارایی‌های مالی و غیرمالی، نقل و انتقال انواع دارایی‌ها و کلیه تعهدات اعم از گشایش اعتبار اسنادی و

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	صدور صورتحساب یا عدم درج شماره اقتصادی خود و طرف معامله حسب مورد یا استفاده از شماره اقتصادی خود برای معاملات دیگران یا استفاده از شماره اقتصادی دیگران برای معاملات خود مشمول جریمه‌ای معادل ده درصد (۱۰٪) مبلغ مورد معامله‌ای که بدون رعایت ضوابط فوق انجام می‌شود خواهد بود. عدم ارائه فهرست معاملات انجام شده به سازمان امور مالیاتی کشور طبق دستورالعمل صادره مشمول جریمه‌ای معادل یک درصد (۱٪) معاملاتی که فهرست آنها ارائه نشده است خواهد بود. جرائم مذکور توسط اداره امور مالیاتی مربوط با رعایت مهلت مقرر در ماده (۱۵۷) این قانون مطالبه خواهد شد و مؤدی مکلف است ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ برگ مطالبه نسبت به پرداخت آن اقدام کند. در غیر این‌صورت معترض شناخته شده و موضوع جهت رسیدگی و صدور رأی به هیئت حل اختلاف مالیاتی ارجاع خواهد شد. رأی هیئت مزبور قطعی و لازم‌الاجراست. جریمه مذکور غیرقابل بخشش است و از طریق مقررات اجرایی موضوع این قانون قابل وصول خواهد بود. تبصره «۱» - استفاده‌کنندگان از شماره	طبقه‌بندی مربوط، اطلاعات مذکور از قبیل اطلاعات هویتی اشخاص حقیقی و حقوقی، اطلاعات املاک و نقل و انتقال اموال منقول و غیرمنقول، سهام و سایر اوراق بهادار و همچنین تراکنش‌های بیمه‌ای، تراکنش‌های جابجایی نقدینگی، اطلاعات مربوط به فروش ارز و سکه، مانده انواع سپرده‌ها، سود سپرده‌ها، تسهیلات بانکی اعم از ارزی و ریالی در قالب کلیه عقود، کلیه تعهدات اعم از گشایش اعتبار اسنادی و تنزیل اعتبار اسنادی، ضمانت‌نامه‌ها و نظایر آن را در اختیار سازمان امور مالیاتی کشور قرار دهند. سازمان مزبور مکلف است طبقه‌بندی اطلاعات مربوط را رعایت نماید. ۲. به‌منظور فراهم نمودن شفافیت در فضای اقتصادی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است با همکاری کلیه بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری، بانک جامع اطلاعات مالی اشخاص را به‌گونه‌ای فراهم آورد که امکان جمع‌آوری اطلاعات مالی اشخاص و همچنین امکان استفاده برخط سازمان امور مالیاتی از سامانه مذکور فراهم آید. ۳. سازمان امور مالیاتی کشور مجاز است اطلاعات مربوط به اشخاص را از طریق مراجعه به پایگاه یاد شده کنترل نموده و در رسیدگی‌های مالیاتی مورد استناد قرار دهد. ۴. ارائه خدمات به اشخاص حقیقی و حقوقی	اقتصادی و نوع اطلاعات اقتصادی مرتبط با تکلیف قانونی سازمان امور مالیاتی را تبیین کند. برای مثال با مشخص شدن الگوی یاد شده می‌توان پی برد که سازمان امور مالیاتی می‌خواهد به چه فیلدهای مشخصی از اطلاعات اشخاص حقیقی و حقوقی دسترسی داشته باشد. ۱. در این ماده به بهره‌برداری یک‌طرفه سازمان امور مالیاتی کشور از اطلاعات اقتصادی فعالان اقتصادی و اشخاص حقیقی و حقوقی اشاره شده است. این درحالی است که در مقابل اخذ اطلاعات باید یکسری تکالیف و وظایفی نیز برای بهره‌بردار به‌عنوان حفاظ‌های لازم برای حمایت از حریم بخش خصوصی و اطلاعات مالی و اقتصادی آنها پیش‌بینی شود. تجربه کشورهای مختلف نشان‌دهنده این واقعیت است که هر جا که موضوع دسترسی آزاد به اطلاعات مطرح است بلافاصله موضوع حمایت از حریم خصوصی مطرح شده و این دو موضوع دو جزء مکمل بحث جریان آزاد اطلاعات شناخته شده‌اند. بدون توجه به این تلفیق اولاً ضمانت اجرایی کردن چنین سیستم اطلاعاتی پایین خواهد آمد و ثانیاً امکان سوءاستفاده از این اطلاعات برای اغراض مختلف وجود خواهد داشت. ۱. در بند «۳» اختیار سازمان امور مالیاتی در	تنزیل اعتبار اسنادی، ضمانت‌نامه‌ها و نظایر آن گردآوری و ثبت می‌گردد. اشخاص زیر که اطلاعات مورد نیاز پایگاه فوق را در اختیار دارند، مکلفند با ایجاد پایگاه‌های اطلاعاتی ذیربط و اعلام طبقه‌بندی اطلاعات از نظر محرمانگی، امکان استفاده برخط سازمان امور مالیاتی را فراهم آورند: الف) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است با همکاری کلیه بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه، صرافی‌ها و اشخاصی با عناوین مشابه، بانک جامع اطلاعات مالی اشخاص را به‌گونه‌ای فراهم آورد که امکان جمع‌آوری اطلاعات مالی اشخاص (از قبیل سپرده، سود سپرده، تسهیلات ریالی و ارزی، تراکنش‌های بانکی، خرید و فروش ارز، سکه و طلا، مالکیت اوراق مشارکت و کلیه تعهدات اعم از گشایش اعتبار اسنادی و تنزیل اعتبار اسنادی، ضمانت‌نامه‌ها و نظایر آن) فراهم آید. ب) بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است با همکاری کلیه شرکت‌های بیمه‌گر، بانک جامع اطلاعات بیمه‌ای اشخاص را فراهم آورد. ج) سازمان بورس اوراق بهادار موظف است با همکاری بورس اوراق بهادار تهران و بورس

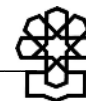
مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
اقتصادی دیگران نسبت به مالیات بر درآمد و همچنین جرائم موضوع این ماده با اشخاصی که شماره اقتصادی آنها مورد استفاده قرار گرفته است مسئولیت تضامنی خواهند داشت.	تبصره «۲» - در صورتی که طرفین معامله در معاملات خود از انجام دادن هریک از تکالیف مقرر در این ماده خودداری نمایند، متضامناً مسئول خواهند بود و در مواردی که خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری کند چنانچه فروشنده مشخصات خریدار و موضوع معامله را ظرف مهلت یک ماه به سازمان امور مالیاتی کشور اعلام نماید مشمول جریمه تخلف فوق از این بابت نخواهد بود.	توسط دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲) این قانون از جمله خدمات عمومی (آب، برق، گاز، تلفن و نظایر آن) منوط به ثبت اطلاعات موضوع این ماده در پایگاه مذکور است. ۵. سازمان امور مالیاتی کشور موظف است امکان دسترسی برخط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بیمه مرکزی، گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس اوراق بهادار، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و همچنین سایر دستگاه‌های اجرایی را به فهرست بدهکاران مالیاتی فراهم آورد تا استفاده‌کنندگان مذکور بتوانند اطلاعات دریافتی را در ارائه خدمات به اشخاص بدهکار مالیاتی لحاظ نمایند. سازمان امور مالیاتی کشور مجاز است با موافقت وزیر امور اقتصادی و دارایی اسامی بدهکاران مالیاتی را از طریق پایگاه مذکور جهت اطلاع عموم منتشر نماید. ۱. تأسیس و انجام فعالیت‌های اقتصادی مستلزم اجرای دستورالعمل تبادل اطلاعات با پایگاه یاد شده است. متخلف از حکم این ماده علاوه بر آنکه مشمول تمام جرائم و محرومیت از معافیت‌های موضوع این قانون و نیز جبران زیان و خسارات وارده به دولت خواهد بود، به حبس تعزیری از سه ماه تا دو سال محکوم می‌گردد. مجازات‌های موضوع این بند در مورد اشخاص حقوقی، نسبت	استفاده از اطلاعات پایگاه اطلاعاتی اشخاص مورد توجه قرار گرفته است. ضمن تأیید مفاد این بند باید مشخص شود که منظور از «پایگاه یاد شده» همان «پایگاه اطلاعات هویتی، عملکردی و دارایی» است. ۲. در بند «۴» ارائه خدمات عمومی به ثبت اطلاعات موضوع این ماده در پایگاه اطلاعات هویتی منوط شده است. اولاً این شرط می‌تواند برخلاف برخی از اصول قانون اساسی باشد. چراکه نمی‌توان اشخاص را از حق برخورداری از خدمات عمومی محروم کرد. علاوه بر این به نظر می‌رسد مسئولیت ارائه اطلاعات به عهده کسانی غیر از افراد مشمول جرائم شده است. بر این اساس پیشنهادهای می‌شود در این بند اولاً مشخص شود دقیقاً چه کسانی وظیفه ارائه اطلاعات به پایگاه اطلاعاتی را دارند. ثانیاً مکانیسم شناسایی مؤدیان دچار ابهام است که می‌بایست روشن شود و ثالثاً دامنه خدمات عمومی موضوع این بند تصریح شود. لذا بدون این اصلاحات تصمیم‌گیری در مورد مفاد این بند مشکل‌آفرین خواهد بود. ۱. در بند «۵» موضوع دسترسی سایر اشخاص به اسامی بدهکاران مالیاتی و انتشار عمومی این اسامی پرداخته شده است. در این بند لازم است دو موضوع مدنظر قرار	سایر استان‌ها، کارگزاری‌های، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، صندوق‌های سرمایه‌گذاری و سایر اشخاص ذیربط، بانک جامع اطلاعات بازار سرمایه را به نحوی فراهم آورد که امکان تجمیع اطلاعات مالکیت، سود و نقل و انتقال سهام و سایر اوراق مالی به وجود آید. (د) وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، وزارت راه، مسکن و شهرسازی و شهرداری‌ها، بانک اطلاعات املاک کشور را طراحی و سامانه اطلاعاتی آن را ایجاد نماید. این سامانه مشتمل بر اطلاعاتی از قبیل مالکیت و نقل و انتقال املاک، حق واگذاری و اجاره واحد مسکونی یا تجاری می‌باشد. (ه) سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است بانک اطلاعات ثبتی شرکت‌ها را طراحی و اجرا نماید. (و) سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است بانک اطلاعات ثبتی وکالت‌های بلاعزل را که به‌طور بالقوه انتقال حقوق مالکیت اموال منقول و غیرمنقول را فراهم می‌سازد، طراحی نماید. (ز) گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است با ایجاد بانک اطلاعات صادرات و واردات، اطلاعات مربوط به صادرات و واردات کالا

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		به مدیران اشخاص مذکور جاری می‌گردد. ۲. دستگاه‌های اجرایی مجازند با تصویب هیئت وزیران و حفظ طبقه‌بندی مربوط، از اطلاعات موجود در پایگاه اطلاعات موضوع این ماده استفاده نمایند. ۳. به سازمان امور مالیاتی کشور اجازه داده می‌شود در مواردی که اشخاص حقوقی طی پنج سال متوالی به تشخیص سازمان مذکور فاقد فعالیت شناخته می‌شوند تقاضای ثبت انحلال اشخاص مذکور را به مرجع ثبت شرکت‌ها و یا سایر مراجع ذیربط اعلام نموده و مراتب را جهت اطلاع عموم منتشر نماید. مراجع مذکور مکلفند نسبت به ثبت انحلال اقدام و نتیجه را حداکثر ظرف دوماه به سازمان امور مالیاتی کشور اعلام نمایند. حکم این بند درخصوص اشخاص حقوقی که تا تاریخ تصویب این اصلاحیه نیز پنج سال فاقد فعالیت بوده‌اند، جاری خواهد بود. تبصره - آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	گیرد که بدون توجه به آن، هر نوع تصمیم درخصوص مفاد این بند چالش‌آفرین خواهد شد. اولین موضوع بحث مربوط به تعریف بدهکار مالیاتی و همچنین تبیین آستانه بدهی مالیاتی برای انتشار اسامی بدهکاران است. موضوع دوم نیز مربوط به مکانیسم‌های قانونی و مراحل مترتب برای آن در رابطه با انتشار اسامی بدهکاران است. به عبارت دیگر مطابق اصل سی‌وششم قانون اساسی «حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد» لذا انتشار اسامی بدهکاران مالیاتی به عنوان مجازات، نیاز به حکم دادگاه دارد. ۲. در بند «۶» موضوع مجازات‌ها برای اشخاصی که با پایگاه فعالیت و همکاری ندارند مدنظر قرار گرفته است. با توجه به مبهم بودن و همچنین کلی‌گویی و عدم تناسب جرم با مجازات مفاد این بند نیز مانند سایر مجازات‌های مندرج در این لایحه محل اشکال است. ۳. در بند «۷» نحوه استفاده دستگاه‌های اجرایی از اطلاعات موجود در پایگاه اطلاعات تبیین شده است. در این بند باید تا حد امکان به محدود کردن دامنه دستگاه‌های اجرایی برای استفاده این اطلاعات تصریح شود و سعی شود دامنه و ضریب نفوذ دسترسی دستگاه‌های اجرایی	توسط اشخاص حقیقی و حقوقی را براساس اظهارنامه گمرکی قطعی شده فراهم آورد. ح) وزارت مسکن، راه و شهرسازی موظف است با همکاری شرکت‌های حمل‌ونقل زمینی، ریلی، هوایی و دریایی، اطلاعات کلیه محموله‌ها را حسب بارنامه‌های صادره طراحی و تنظیم نماید. ۱. مراجع ثبت و اعطای مجوز مکلفند هنگام تأسیس و انجام فعالیت‌های اقتصادی اطلاعات مؤسسين و فعالان اقتصادی را به پایگاه یاد شده ارائه نمایند. ۲. سایر اشخاص حقیقی و حقوقی که به نحوی به اطلاعات موضوع این ماده دسترسی دارند، مکلفند براساس یک تفاهمنامه امکان دسترسی برخط سازمان امور مالیاتی به اطلاعات مذکور را فراهم آورند. ۳. دستگاه‌های اجرایی مجازند در حیطه وظایف قانونی خود، با تصویب هیئت وزیران و حفظ طبقه‌بندی مربوط، از اطلاعات موجود در پایگاه اطلاعات موضوع این ماده استفاده نمایند. ۴. سازمان امور مالیاتی کشور مجاز است با موافقت وزیر دادگستری و وزیر امور اقتصادی و دارایی اسامی بدهکاران مالیاتی را که بدهی قطعی شده آنها بیش از ۳۰ میلیون

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			متناسب با وظایف و اختیارات قانونی آنها تبیین شود. در بند «۸» سازمان امور مالیاتی اجازه می‌یابد تا تقاضای انحلال اشخاص فاقد فعالیت و راکد را ارائه دهد. این امر با هدف کاستن از تعداد پرونده‌های راکد در سیستم مالیاتی صورت گرفته است. اما باید توجه داشت که نمی‌توان به صرف جمع کردن و خاتمه دادن به این نوع از پرونده‌های مالیاتی، حقوق متقابل برخی از طرف‌های این قبیل از فعالان اقتصادی و هزینه‌های انحلال این فعالان را نادیده نگرفت. چراکه پروسه انحلال و درخواست انحلال دو موضوع کاملاً جداگانه و متفاوت است. ۴. رعایت فرآیند قانونی انحلال و همچنین طی مراحل قانونی آن توسط مراجع ذیصلاح متضمن بار مالی (نصب مدیر تصفیه و...) است و این موارد نشان‌دهنده این واقعیت است که نمی‌توان به صرف درخواست سازمان امور مالیاتی انحلال یک فعال اقتصادی را اعلام کرد. ۵. همه این مسائل در کنار تعهدات اشخاص فاقد فعالیت به سایر فعالان و بالعکس و همچنین بدهکاری احتمالی این گروه به اشخاص غیرموجب می‌شود که انحلال این گروه به واسطه درخواست سازمان امور مالیاتی هزینه‌های	<u>ریال است</u> از طریق پایگاه مذکور جهت اطلاع عموم منتشر نماید. ۵. به سازمان امور مالیاتی کشور اجازه داده می‌شود در مواردی که اشخاص حقوقی طی پنج سال متوالی به تشخیص سازمان مذکور فاقد فعالیت شناخته می‌شوند تقاضای ثبت انحلال اشخاص مذکور را به مرجع ثبت شرکت‌ها و یا سایر مراجع ذیربط اعلام نموده و مراتب را جهت اطلاع عموم منتشر نماید. همچنین سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند پرونده‌های مالیاتی مربوط به اشخاص حقوقی مشمول این بند را راکد تلقی نموده، از فرآیند رسیدگی خارج نماید. ۶. متخلف از حکم این ماده علاوه بر آنکه از معافیت‌های موضوع این قانون محروم می‌شود، مسئول جبران زیان و خسارات وارده به دولت خواهد بود. مجازات‌های موضوع این بند در مورد اشخاص حقوقی، نسبت به مدیران یا کارکنان خاطی اشخاص مذکور جاری می‌گردد. تبصره - آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			مضاعفی را به وجود آورد. با توجه به مطالب فوق؛ <u>پیشنهاد می‌شود</u> به سازمان امور مالیاتی برای تحقق هدف تصریح شده در این بند (بند «۸») برای حذف پرونده‌های فعالان اقتصادی فاقد فعالیت اختیاراتی داده شود که این اختیارات صرفاً برای کم کردن بار پرونده‌های راکد مالیاتی اشخاص فاقد فعالیت باشد. ۶. منظور از «سایر مراجع ذیربط» در <u>انتهای بند «۸»</u> «دادگاه‌های صالحه» است که باید تصریح شود.	
ماده (۳۴)	ماده (۱۸۱) سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند به منظور نظارت بر اجرای قوانین و مقررات مالیاتی هیئت‌هایی مرکب از سه نفر را جهت بازدید و کنترل دفاتر قانونی مؤدیان مالیاتی طبق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد بود اعزام نماید. در صورتی که مؤدی از ارائه دفاتر خودداری نماید با موافقت هیئت مذکور در بند «۳» ماده (۹۷) این قانون درآمد مشمول مالیات سال مربوط از طریق علی‌الرأس تشخیص خواهد شد. تبصره - هیئت‌های موضوع این ماده	ماده (۱۸۱) به منظور نظارت بر اجرای قوانین و مقررات مالیاتی و همچنین کنترل اسناد و مدارک مؤدیان اعم از دستی و مکانیزه، واحدی تحت عنوان واحد بازرسی مالیاتی در سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد می‌گردد. واحد مذکور رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور یا اشخاص مجاز از طرف وی، نسبت به اعزام هیئت‌های بازرسی که با عضویت نماینده دادستان محل تشکیل می‌گردد، به محل فعالیت مؤدی اقدام نموده و کلیه اسناد و مدارک را مورد بازرسی قرار می‌دهد و یا در صورت لزوم با ارائه رسید آنها را به اداره امور مالیاتی ذیربط منتقل می‌نماید.	۱. ایجاد واحد بازرسی مالیاتی در سازمان امور مالیاتی با وظایف مشخص در این ماده همسو است. عضو شدن نماینده دادستان در هیئت بازرسی گامی در راستای شفاف شدن فعالیت‌های این هیئت است و از این منظر این ماده مثبت ارزیابی می‌شود. ۲. ممکن است در برخی محل‌ها دادستانی وجود نداشته باشد تا نماینده او در این هیئت عضو شود. برای رفع این مشکل و ارائه اختیار به دادستان برای تعیین نماینده خود در همه محل‌ها پیشنهاد می‌شود کلمه «محل» در صدر ماده بعد از عبارت «دادستان» حذف شود تا این مشکل پیش نیاید. ۳. نکته قابل توجه در این بخش مشخص نبودن	ماده (۱۸۱) به منظور اجرای کامل قوانین و مقررات مالیاتی و همچنین کنترل اسناد و مدارک مؤدیان اعم از دستی و مکانیزه، واحدی تحت عنوان واحد بازرسی مالیاتی در سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد می‌گردد. واحد مذکور حسب ارجاع رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور یا اشخاص مجاز از طرف وی، نسبت به اعزام هیئت‌های بازرسی که با عضویت نماینده دادستان تشکیل می‌گردد، به محل فعالیت مؤدی اقدام نموده و کلیه اسناد و مدارک و سوابق مالی نزد مؤدیان را که مربوط به فعالیت اقتصادی ایشان است، مورد بازرسی قرار می‌دهد و یا در صورت لزوم با ارائه

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
می‌توانند حسب تجویز سازمان امور مالیاتی کشور کلیه دفاتر و اسناد و مدارک مالی مؤدیان را اعم از اینکه مربوط به سال مراجعه و یا سنوات قبل باشند به منظور کسب اطلاعات لازم و ارائه آن به اداره امور مالیاتی زیربط مورد بازرسی قرار دهند و یا در صورت لزوم دفاتر و اسناد و مدارک سنوات قبل را در قبال ارائه رسید به اداره امور مالیاتی زیربط منتقل نمایند.	تبصره «۱» - بازرسی اسناد و مدارک و سوابق مالی موضوع این ماده شامل کلیه اسناد و مدارک و سوابق مالی مربوط به مالیات‌های موضوع این قانون و مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.	تبصره «۱» - بازرسی اسناد و مدارک و سوابق مالی موضوع این ماده شامل کلیه اسناد و مدارک و سوابق مالی مربوط به مالیات‌های موضوع این قانون و مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.	معنی واقعی نماینده دادستان است. باید مشخص شود که به لحاظ حقوقی آیا نماینده دادستان می‌تواند اختیارات قانونی وی را در انجام مسائل مربوط به مفاد این قانون را داشته باشد یا نه! چرا که ما در برخی از شهرها و مناطق کشور دادستانی نداریم و طبیعتاً استفاده از نماینده دادستان در این مناطق مشکل‌آفرین بوده و محدودیت قانونی دارد.	رسید آنها را به اداره امور مالیاتی زیربط منتقل می‌نماید. هیئت‌های بازرسی مکلفند اسناد و مدارک منتقل شده را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز به مؤدی عودت نمایند.
	تبصره «۲» - چنانچه در بازرسی هیئت‌های موضوع این ماده اسناد و مدارک و سوابق مالی مربوط به مالیات‌های موضوع این قانون و قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.	تبصره «۲» - چنانچه در بازرسی هیئت‌های موضوع این ماده اسناد و مدارک و سوابق مالی از کتمان واقعیت درخصوص مأخذ محاسبه مالیات بر واردات کشف گردد، مراتب از طریق اداره امور مالیاتی به مراجع قانونی زیربط اعلام می‌گردد.	۴. با توجه به حکم ماده مبنی بر امکان انتقال کلیه اسناد و مدارک و سوابق مؤدیان (شامل اسناد سال جاری) ممکن است فعالیت فعالان اقتصادی دچار اخلاص شود. از این رو پیشنهاد شده است که برای بازگرداندن مدارک به مؤدی یک سقف زمانی در نظر گرفته شود.	تبصره «۱» - اسناد و مدارک و سوابق مالی موضوع این ماده شامل کلیه اسناد و مدارک و سوابق مالی مربوط به مالیات‌های موضوع این قانون و قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.
	تبصره «۳» - مؤدیان مالیاتی که مورد مراجعه هیئت‌های موضوع این ماده قرار می‌گیرند مکلفند همکاری‌های لازم را به عمل آورده و کلیه اسناد، مدارک و سوابق مالی را در اختیار هیئت قرار دهند. در صورت استتکاف، علاوه بر شمول تمام جرائم و مجازات‌های مقرر در این قانون و محرومیت از معافیت‌های مالیاتی و جبران زیان وارده به دولت، متخلف به حبس تعزیری از سه ماه تا دو سال نیز محکوم خواهد شد.	تبصره «۳» - مؤدیان مالیاتی که مورد مراجعه هیئت‌های موضوع این ماده قرار می‌گیرند مکلفند همکاری‌های لازم را به عمل آورده و کلیه اسناد، مدارک و سوابق مالی را در اختیار هیئت قرار دهند. در صورت استتکاف، علاوه بر شمول تمام جرائم و مجازات‌های مقرر در این قانون و محرومیت از معافیت‌های مالیاتی و جبران زیان وارده به دولت، متخلف به حبس تعزیری از سه ماه تا دو سال نیز محکوم خواهد شد.	۵. باید در متن تبصره «۱» تصریح شود که مراد از اسناد و مدارک، اسناد و مدارک مربوط به فعالیت اقتصادی و مالیاتی مؤدیان است و نه چیز دیگر. همچنین کلمه «بازرسی» از اول این تبصره حذف شود.	تبصره «۲» - چنانچه در بازرسی هیئت‌های موضوع این ماده اسناد و مدارک و سوابق مالی مربوط به مالیات‌های موضوع این قانون و قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.
	تبصره «۴» - آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده مشترکاً به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی و وزیر دادگستری خواهد رسید.	تبصره «۴» - آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده مشترکاً به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی و وزیر دادگستری خواهد رسید.	۶. متأسفانه در چند سال گذشته برخی تخلفات در ارتباط با ثبت واردات به نام اشخاصی غیر از ذینفع واقعی، باعث شده است تا برخی از مردم (غیر از ذینفعان واقعی معاملات و واردات) مشمول مالیات‌های سنگین شوند و این امر مشکلاتی را به وجود آورده است. این تبصره با	تبصره «۲» - چنانچه در بازرسی هیئت‌های موضوع این ماده اسناد و مدارک و سوابق مالی مربوط به مالیات‌های موضوع این قانون و قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			هدف جلوگیری از بروز این نوع تخلفات تبیین شده است. علاوه بر این با توجه به اینکه مرور زمان در اسناد گمرک ۸ ماه است، لذا در رسیدگی‌های مالیاتی امکان دارد نتوان به تفاوت ثبت‌ها پی‌برد. بر این اساس، وجود تبصره «۲» به عنوان یک ضرورت احساس می‌شود. اما بهتر است برای جلوگیری از برخی محدودیت‌های اجرایی در مفاد تبصره «۲» عبارت «مأخذ محاسبه» حذف شود. ۷. در تبصره «۳» وظایف و تکالیف مؤدیان در قبال هیئت بازرسی موضوع این ماده و همچنین مجازات‌ها و جرائم مربوط به تخلف از این تکالیف تصریح شده است. نکته قابل توجه درخصوص مفاد این تبصره این است که همانند سایر مجازات‌های تعیین شده در احکام لایحه تناسبی بین جرم یا تخلف و مجازات آن وجود ندارد. علاوه بر این عبارت مبهم شمول تمام جرائم و مجازات‌های مقرر در این قانون باز هم در این تبصره نیز تکرار شده است. ۸. نکته مبهم دیگر مفاد تبصره «۳» این است که معلوم نیست مجازات‌های تعیین شده درخصوص اشخاص حقوقی مشمول چه فردی خواهد شد. ۹. در این تبصره دوره محرومیت از معافیت‌های مالیاتی برای مؤدیان متخلف نیز تعیین نشده است.	تبصره «۴» - آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده مشترکاً به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی و وزیر دادگستری خواهد رسید.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			۱۰. ضروری است در تعیین مجازات‌ها برای متخلفان از قوانین برخی از ضوابط قانون مجازات‌ها درخصوص طبقه‌بندی جرائم موردنظر قرار گیرد. ۱۱. برای رفع برخی از مشکلات و چالش‌های اجرایی این ماده راهکار اساسی ایجاد شعبه قضایی مستقل در سازمان امور مالیاتی با موافقت قوه قضائیه است.	
ماده (۳۵) - الحاق تبصره‌های «۳» و «۴» به ماده (۱۸۶)	ماده (۱۸۶) صدور یا تجدید یا تمدید کارت بازرگانی و پروانه کسب یا کار اشخاص حقیقی یا حقوقی از طرف مراجع صلاحیتدار منوط به ارائه گواهی از اداره امور مالیاتی ذیربط مبنی بر پرداخت یا ترتیب پرداخت بدهی مالیاتی قطعی شده می‌باشد و در صورت عدم رعایت این حکم مسئولان امر نسبت به پرداخت مالیات‌های مزبور با مؤدی مسئولیت تضامنی خواهند داشت. تبصره «۱» - اعطای تسهیلات بانکی به اشخاص حقوقی و همچنین صاحبان مشاغل از بانک‌ها و سایر مؤسسات اعتباری منوط به اخذ گواهی‌های زیر خواهد بود. ۱. گواهی پرداخت یا ترتیب پرداخت بدهی مالیاتی قطعی شده. ۲. گواهی حوزه مالیاتی مربوط مبنی بر	تبصره «۳» - ثبت آگهی تأسیس اشخاص حقوقی و یا تغییرات آنها ازجمله تغییرات نام و نشانی اشخاص حقوقی، اعضای هیئت‌مدیره و مدیرعامل و میزان سرمایه در مراجع ذیربط منوط به اخذ گواهی مبنی بر عدم بدهی مالیاتی اشخاص حقوقی مورد نظر و همچنین مؤسسين و مدیران ذیربط حسب مورد از سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد. تبصره «۴» - سازمان ثبت و اسناد کشور مکلف است بانک اطلاعات ثبتی شرکت‌ها را طراحی و سامانه اطلاعاتی آن را به نحوی ایجاد نماید که موجبات دسترسی برخط سازمان امور مالیاتی کشور به سامانه مزبور فراهم آید.	۱. در تبصره «۳» مجوز اعمال برخی از تغییرات در اشخاص حقوقی ازجمله ثبت آگهی تأسیس، تغییر نام، ثبت، تغییر سرمایه و... را منوط به ارائه گواهی تسویه بدهی مالیاتی اشخاص حقوقی و مدیران و اعضای هیئت‌مدیره آن شده است. این نوع برخورد با اشخاص حقوقی برای تسویه بدهی مالیاتی آنها نوعی ضمانت اجرایی برای وصول بدهی‌های مالیاتی آنها محسوب می‌شود. اما باید توجه شود که برای این امر نباید بین شخصیت حقیقی و حقوقی اشخاص خلط صورت گیرد و بدون توجه به میزان مسئولیت این افراد و اشخاص محدودیت‌ها را اعمال کرد. برای برطرف کردن این مشکلات پیشنهاد می‌شود عبارت «و همچنین مؤسسين و مدیران ذیربط حسب مورد» صرفاً در مورد ثبت آگهی تأسیس اشخاص حقوقی استفاده شود. ۱. پیشنهاد دوم این است که متن تبصره «۳»	موافق تبصره «۴» با این ملاحظه که در ماده (۱۶۹) مکرر الحاق گردد. موافق تبصره «۳» با تفکیک آن به دو تبصره به شرح ذیل: <u>تبصره «۳» - ثبت آگهی تأسیس اشخاص حقوقی در مرجع ذیربط منوط به اخذ گواهی مبنی بر نداشتن بدهی مالیاتی مؤسسين و مدیران از سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد.</u> <u>تبصره «۴» - ثبت آگهی تغییرات اشخاص حقوقی (نظیر تغییرات نام و نشانی اشخاص حقوقی، اعضای هیئت‌مدیره و مدیرعامل و میزان سرمایه) در مراجع ذیربط منوط به اخذ گواهی مبنی بر عدم بدهی مالیاتی اشخاص حقوقی مورد نظر از سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد.</u>

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	وصول نسخه‌ای از صورت‌های مالی ارائه شده به بانک‌ها و سایر مؤسسات اعتباری. ضوابط اجرایی این تبصره توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین و ابلاغ خواهد شد. تبصره «۲» - به سازمان امور مالیاتی کشور اجازه داده می‌شود مبلغی معادل یک در هزار درآمد مشمول مالیات قطعی شده صاحبان درآمد مشاغل را وصول و در حساب مخصوص در خزانه منظور نموده تا در حدود اعتبارات مصوب بودجه سالانه به تشکلهای صنفی و مجامع حرفه‌ای که در امر تشخیص و وصول مالیات همکاری می‌نمایند پرداخت نماید. وجوه پرداختی به استناد این ماده از شمول مالیات و کلیه مقررات مغایر مستثناست.		به‌گونه‌ای ویرایش شود که بین سازمان امور مالیاتی کشور و سازمان ثبت شرکت‌ها ارتباط سیستمی برقرار شود تا اسامی بدهکاران مالیاتی از این طریق بین دو دستگاه برای دریافت استعلام رد و بدل شود و شرایطی فراهم شود که قبل از ثبت اشخاص حقوقی، بدهی مالیاتی آنها مشخص شود. ۲. تبصره «۴» بحثی ندارد. اما اگر بنابر متمرکز نمودن احکام مربوط به تشکیل و تکمیل بانک اطلاعات اقتصادی باشد باید این تبصره در قالب ماده (۱۶۹) مکرر متمرکز شود.	
ماده (۳۶) - الحاق تبصره‌های «۳» و «۴» به ماده (۱۸۷)	در کلیه مواردی که معاملات موضوع فصل چهارم از باب دوم و همچنین فصول اول و ششم باب سوم این قانون به‌موجب اسناد رسمی صورت می‌گیرد صاحبان دفاتر اسناد رسمی مکلفند قبل از ثبت و یا اقاله یا فسخ سند معامله مراتب را به‌شرح و مشخصات کامل و چگونگی نوع و موضوع معامله مورد نظر به اداره امور مالیاتی محل	تبصره «۳» - دفاتر اسناد رسمی در هر مورد که نسبت به تنظیم اسناد وکالتی اقدام نمایند که بالقوه موجب انتقال حقوق مالکیت اموال منقول و غیرمنقول باشد و همچنین اشخاصی که به‌عنوان وکیل از حقوق مالکیتی مترتب بر اسناد مذکور برخوردار می‌گردند، مکلفند یک نسخه از اسناد تنظیمی را حداکثر ظرف یک‌ماه به سازمان امور مالیاتی کشور ارسال نمایند. در صورت استنکاف، علاوه‌بر شمول تمام جرائم و مجازات‌های مقرر	۱. در تبصره «۳» الحاقی دفاتر تنظیم اسناد رسمی و اشخاص وکیل مکلف شده‌اند تا نسخه‌ای از اطلاعات مربوط به اسناد تنظیم شده وکالتی را که به‌طور بالقوه موجب انتقال حقوق مالکیت اموال منقول و غیرمنقول می‌شوند (وکالت‌های بلاعزل) به سازمان امور مالیاتی ارسال کنند. در غیر این‌صورت متخلف علاوه‌بر شمول تمام جرائم و مجازات‌های مقرر در قانون می‌باید زیان وارده به دولت را جبران کند.	موافق تبصره «۴» با این ملاحظه که در ماده (۱۶۹) مکرر الحاق گردد. موافق تبصره «۳» با اصلاحات زیر: تبصره «۳» - دفاتر اسناد رسمی در هر مورد که نسبت به تنظیم اسناد وکالتی اقدام نمایند که بالقوه موجب انتقال حقوق مالکیت اموال منقول و غیرمنقول باشد و همچنین اشخاصی که به‌عنوان وکیل از حقوق مالکیتی مترتب بر اسناد مذکور برخوردار می‌گردند، مکلفند یک

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	وقوع ملک و یا محل سکونت مؤدی حسب مورد اعلام و پس از کسب گواهی انجام معامله اقدام به ثبت یا اقاله یا فسخ سند معامله حسب مورد نموده و شماره و مرجع صدور آن را در سند معامله قید نمایند. گواهی انجام معامله حداکثر ظرف ده روز از تاریخ اعلام دفترخانه پس از وصول بدهی‌های مالیاتی مربوط به مورد معامله از مؤدی ذیربط از قبیل مالیات بر درآمد اجاره املاک و همچنین وصول مالیات حق واگذاری محل مالیات شغلی محل، مورد معامله، مالیات درآمد اتفاقی و مالیات نقل و انتقال قطعی املاک حسب مورد صادر خواهد شد. تبصره «۱» - چنانچه میزان مالیات مشخصه، مورد اختلاف باشد پرونده امر، خارج از نوبت در مراجع حل اختلاف مالیاتی موضوع این قانون رسیدگی خواهد شد و اگر مؤدی تمایل به اخذ گواهی قبل از رسیدگی و صدور رأی از طرف مراجع حل اختلاف داشته باشد با وصول مالیات مورد قبول مؤدی و اخذ سپرده یا تضمین معتبر از قبیل سفته، بیمه‌نامه، اوراق بهادار، وثیقه ملکی و... معادل مبلغ مابه‌الاختلاف گواهی انجام معامله صادر خواهد شد.	در این قانون، مستنکف می‌باید زیان مالی وارده به دولت که به هر طریق ایجاد شده باشد را جبران نماید. تبصره «۴» - سازمان ثبت و اسناد کشور مکلف است بانک اطلاعات ثبتی وکالت‌هایی که بالقوه موجد انتقال حقوق مالکیت اموال منقول و غیرمنقول را فراهم می‌سازد، طراحی و سامانه اطلاعاتی آن را به نحوی ایجاد نماید که موجبات دسترسی برخط سازمان امور مالیاتی کشور به آن مهیا گردد.	در تبصره «۴» نیز سازمان ثبت و اسناد کشور مکلف شده است بانک اطلاعات ثبتی وکالت‌هایی را که بالقوه موجد انتقال حقوق مالکیت اموال منقول و غیرمنقول شده (وکالت‌های بلاعزل) را تشکیل دهد و برای استفاده سازمان امور مالیاتی نیز دسترسی برخط تعریف کند. ۲. با توجه به مفاد تبصره «۴» چه ضرورتی برای گنجاندن مفاد تبصره «۳» وجود دارد. ۳. ضمانت اجرایی تصریح شده در انتهای تبصره «۳» مشکل همه ضمانت‌های اجرایی ذکر شده در این لایحه را دارد و باید حدود و ثغور آن محدود و مشخص شود و از هر نوع کلی‌گویی در این بخش خودداری شود. چراکه عدم رعایت این موضوع ممکن است مشکلاتی را برای مؤدیان و سازمان امور مالیاتی به‌دلیل برداشت‌های شخصی به‌وجود آید.	نسخه از اسناد تنظیمی را حداکثر ظرف یک‌ماه به سازمان امور مالیاتی کشور ارسال نمایند. در صورت استنکاف، مستنکف می‌باید زیان مالی وارده به دولت را که به واسطه فقدان اطلاعات مذکور ایجاد شده، جبران نماید. <u>حکم این ماده در مورد اشخاص حقوقی نسبت به مدیران و کارمندان خاطی جاری است.</u>

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	تبصره «۲» - در مواردی که به موجب احکام دادگاه‌ها، وجوه مربوط به حق واگذاری محل در صندوق دادگستری و امثال آن تودیع می‌گردد، مسئولان در موقع پرداخت به ذینفع مکلفند ضمن استعلام از اداره امور مالیاتی مربوط، مالیات متعلق را کسر و به حساب سازمان امور مالیاتی کل کشور واریز نمایند.			
ماده (۱۹۸)	در شرکت‌های منحل مدیران اشخاص حقوقی مجتمعاً یا منفرداً نسبت به پرداخت مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی و همچنین مالیات‌هایی که اشخاص حقوقی به موجب مقررات این قانون مکلف به کسر و ایصال آن بوده و مربوط به دوران مدیریت آنها باشد با شخص حقوقی مسئولیت تضامنی خواهند داشت.	ماده (۱۹۸) در شرکت‌های منحل مدیران اشخاص حقوقی و در سایر شرکت‌ها مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی به‌طور جمعی یا فردی، نسبت به پرداخت مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی و همچنین مالیات‌هایی که اشخاص حقوقی به موجب این قانون و قانون مالیات بر ارزش افزوده مکلف به کسر یا وصول یا ایصال آن بوده و مربوط به دوران مدیریت آنها باشد با شخص حقوقی مسئولیت تضامنی خواهند داشت. این مسئولیت مانع از مراجعه ضامن‌ها به شخص حقوقی نیست.	۱. سازمان امور مالیاتی با هدف بالا بردن ضمانت‌های اجرایی و وصول مالیات از شرکت‌ها (اشخاص حقوقی) سعی دارد با اصلاح مفاد ماده (۱۹۸) مسئولیت تضامینی مدیران شرکت‌ها را در رابطه با مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم افزایش دهد. در قانون فعلی فقط مدیران اشخاص حقوقی شرکت‌های منحل مسئولیت تضامنی پرداخت مالیات را برعهده داشته‌اند. با اصلاح پیشنهادی مسئولیت تضامنی یاد شده، علاوه بر مدیران شرکت‌های منحل، در سایر شرکت‌ها نیز به مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی تسری یافته است.	ماده (۱۹۸) در شرکت‌های منحل مدیران اشخاص حقوقی به‌طور جمعی یا فردی، نسبت به پرداخت مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی و همچنین مالیات‌هایی که اشخاص حقوقی به موجب این قانون و قانون مالیات بر ارزش افزوده مکلف به کسر یا وصول یا ایصال آن بوده و مربوط به دوران مدیریت آنها باشد با شخص حقوقی مسئولیت تضامنی خواهند داشت. این مسئولیت مانع از مراجعه ضامن‌ها به شخص حقوقی نیست. تبصره - در مورد اشخاص حقوقی غیردولتی حکم این ماده در صورتی برقرار است که مدیران شرکت در دوران مدیریت خود نسبت به پرداخت مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی و همچنین مالیات‌هایی که اشخاص حقوقی به موجب این قانون و قانون مالیات بر
ماده (۳۷)		۲. در ماده (۱۲۷) قانون برنامه پنجم توسعه نیز به این موضوع پرداخته شده است و به نظر می‌رسد سازمان امور مالیاتی بنا دارد با اصلاح مفاد ماده (۱۹۸) قانون مالیات‌های مستقیم، حکم مندرج در ماده (۱۲۷) قانون برنامه پنجم را دائمی		

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
			کند. ۳. منتقدین این ماده بر این باورند که اگر در مورد شرکت‌های غیردولتی مسئولیت تضامنی پرداخت مالیات برعهده مدیران قرار گیرد، در این شرایط هیچ‌کس مسئولیت مدیریت شرکت‌ها را قبول نمی‌کند، لذا بهتر است مسئولیت تضامنی پرداخت مالیات صرفاً درخصوص شرکت‌های منحل باشد و به مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی تسری نیابد. در طرف مقابل باید اذعان کرد که در شرکت‌ها در شرایط داشتن سود اقتصادی مثبت مشمول پرداخت مالیات می‌شوند، لذا گنجاندن این حکم مدیران را مجاب می‌کند قبل از هر اقدامی ابتدا از محل سود شرکت نسبت به پرداخت مالیات اقدام کنند. ۴. پیشنهاد مشخص مرکز پژوهش‌ها با تبعیت از رویه قانون تجارت این است که مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی در صورتی نسبت به تکالیف مالیاتی دوران مدیریت خود مسئولیت تضامنی داشته باشند که در عدم انجام آنها مرتکب تقصیر شده باشند. ۵. ملاحظه دیگر درخصوص مفاد این ماده این است که مفاد این ماده به نوعی اصلاح مفاد ماده (۱۲۷) قانون برنامه پنجم توسعه بوده و لذا تصویب آن نیازمند دوسوم آرای نمایندگان است.	ارزش‌افزوده مکلف به کسر یا وصول یا ایصال آن بوده‌اند، تقصیر نموده باشند.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۱۹۹) - ماده (۳۸) - در ماده (۱۹۹) بعد از عبارت «مالیات پرداخت نشده» عبارت «دو و نیم درصد مالیات به‌ازای هر ماه تأخیر از سررسید پرداخت اضافه می‌شود.	ماده (۱۹۹) هر شخص حقیقی یا حقوقی که به‌موجب مقررات این قانون مکلف به کسر و ایصال مالیات مؤدیان دیگر می‌باشد در صورت تخلف از انجام وظایف مقرر علاوه بر مسئولیت تضامنی که با مؤدی در پرداخت مالیات خواهد داشت مشمول جریمه‌ای معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات پرداخت نشده خواهد بود. تبصره «۱» - در مواردی که مکلفین به کسر مالیات، وزارتخانه، شرکت یا مؤسسه دولتی یا شهرداری باشد مسئولین امر مشمول مجازات مقرر طبق قانون تخلفات اداری خواهند بود. تبصره «۲» - هرگاه مکلف به کسر مالیات شخص حقوقی غیردولتی باشد مدیر یا مدیران مربوط نیز علاوه بر مسئولیت تضامنی نسبت به پرداخت مالیات و جرائم متعلق به حبس تأدیبی از سه ماه تا دو سال محکوم خواهند شد این حکم شامل مدیر یا مدیران اشخاص حقوقی که برای پرداخت مالیات‌های مذکور در فوق به سازمان امور مالیاتی کشور تأمین سپرده‌اند نخواهد بود. تبصره «۳» - چنانچه کسرکننده مالیات شخص حقیقی باشد به حبس تأدیبی از سه	ماده (۱۹۹) هر شخص حقیقی یا حقوقی که به‌موجب مقررات این قانون مکلف به کسر و ایصال مالیات مؤدیان دیگر می‌باشد در صورت تخلف از انجام وظایف مقرر علاوه بر مسئولیت تضامنی که با مؤدی در پرداخت مالیات خواهد داشت مشمول جریمه‌ای معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات پرداخت نشده و دو و نیم درصد (۲/۵٪) مالیات به‌ازای هر ماه تأخیر از سررسید پرداخت خواهد بود. تبصره‌های ۱ تا ۴ بدون تغییر حفظ می‌شود.	۱. برخی از مؤدیان در راستای انجام وظایف خود موظفند تا سهم مالیات را از برخی مؤدیان (طرف معامله خود) دریافت و به سازمان امور مالیاتی پرداخت کنند. اگر این دسته از مؤدیان مالیات دریافتی را به حساب سازمان امور مالیاتی واریز نکنند درحال حاضر، علاوه بر مسئولیت تضامنی در پرداخت مالیات، مشمول ۲۰ درصد جریمه نیز به پایه مالیات پرداخت نشده خواهند شد. در لایحه پیش‌بینی شده است که ۲/۵ درصد جریمه اضافه به‌ازای هر ماه تأخیر در پرداخت مالیات برای این دسته از مؤدیان در نظر گرفته شود. دلیل این جریمه سنگین این است که بعضاً برخی از مؤدیان با دریافت مالیات سهم طرف ثالث این مبلغ را در کسب و کار خود به کار بسته و از پرداخت آن به سازمان امور مالیاتی امتناع می‌کنند چرا که با توجه به نرخ تورم بالا و نرخ بهره منابع بانکی پرداخت ۲۰ درصد جریمه هزینه بالایی برای این تخلف به حساب نمی‌آید و مقرون به صرفه است که این تخلف انجام شود. اضافه شدن ۲/۵ درصد جریمه ماهانه به‌ازای هر ماه تأخیر در پرداخت این نوع از مالیات می‌تواند مانع این نوع از رفتار مؤدیان متخلف شود. ۲. براساس ماده (۱۹۱) ق.م.م. سازمان امور مالیاتی می‌تواند تمام یا قسمتی از جریمه‌های مقرر در قانون را ببخشد. این حکم در کنار	پیشنهادهای

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	ماه تا دو سال محکوم خواهد شد. تبصره «۴» - اقامه دعوی علیه مرتکبین نزد مراجع قضایی درخصوص تبصره‌های «۲» و «۳» این ماده از طرف رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور به عمل خواهد آمد.		افزایش جریمه‌ها می‌تواند انگیزه فساد ایجاد نماید. منتقدین این اصلاح بر این باورند که بستن جریمه مالی سنگین با وجود مفاد ماده (۱۹۱) منطقی به نظر نمی‌رسد و ممکن است منجر به بروز فساد در دستگاه مالیاتی شود.	
ماده (۳۹) - حذف تبصره ماده (۲۱۹) و الحاق سه تبصره به آن	ماده (۲۱۹) شناسایی و تشخیص درآمد مشمول مالیات، مطالبه و وصول مالیات موضوع این قانون به سازمان امور مالیاتی کشور محول می‌شود که به موجب بند «الف» ماده (۵۹) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ایجاد گردیده است. نحوه انجام دادن تکالیف و استفاده از اختیارات و برخورداری از صلاحیت‌های هریک از مأموران مالیاتی و اداره امور مالیاتی و همچنین ترتیبات اجرای احکام مقرر در این قانون به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که حداکثر ظرف مدت ۶ ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور، به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید. تبصره - سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند تا تصویب آیین‌نامه موضوع این ماده، از روش‌ها، ترتیبات اجرایی و عناوین	تبصره «۱» - سازمان امور مالیاتی کشور با اجرای طرح جامع مالیاتی و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و روش‌های مکانیزه، ترتیبات و رویه‌های اجرایی متناسب با آن شامل مواردی از قبیل ثبت‌نام، نحوه ارائه اظهارنامه، پرداخت مالیات، رسیدگی، مطالبه و وصول مالیات، ثبت اعتراضات مؤدیان، ابلاغ اوراق مالیاتی و تعیین ادارات امور مالیاتی ذیصلاح برای انجام موارد فوق را تعیین و اعلام خواهد نمود. حکم این تبصره شامل مواعد قانونی مقرر در مورد تسلیم اظهارنامه، ثبت اعتراضات، ابلاغ اوراق مالیاتی و پرداخت مالیات نخواهد بود. با اجرای حکم این تبصره کلیه احکام و مقررات مغایر ملغی می‌گردد. تبصره «۲» - سازمان امور مالیاتی کشور مجاز است به منظور تسهیل در انجام امور مالیاتی مؤدیان، قسمتی از فعالیت‌های خود به استثنای تشخیص مأخذ مالیات، دادرسی مالیاتی و عملیات اجرایی وصول مالیات را به بخش غیردولتی واگذار نماید. نحوه واگذاری و انجام دادن تکالیف طبق دستورالعملی خواهد بود که توسط سازمان	۱. با توجه به گذشت بیش از ۱۰ سال از تأسیس سازمان امور مالیاتی حفظ تبصره ماده (۲۱۹) موضوعیت ندارد. ۲. در تبصره «۱» الحاقی هدف دادن اختیار به مجری جهت تنظیم امور اجرایی طرح جامع مالیاتی است که البته از این امر «مواعد قانونی مقرر در مورد تسلیم اظهارنامه، ثبت اعتراضات، ابلاغ اوراق مالیاتی و پرداخت مالیات» مستثنا شده است. یعنی زمان انجام امور فوق همان است که قانون تعیین کرده است. در مجموع، این موضوع قابل قبول است که اجرا به دستگاه مجری واگذار شود. ۳. در تبصره «۳» وظیفه سازمان امور مالیاتی حاکمیتی تشخیص داده شده است: تشخیص مأخذ مالیات، دادرسی مالیاتی و عملیات اجرایی وصول مالیات. در این تبصره پیش‌بینی شده است امکان استفاده از پتانسیل بخش خصوصی برای انجام سایر وظایف وجود داشته باشد. این موضوع در راستای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و قابل	موافق حذف تبصره فعلی ماده (۲۱۹) و الحاق تبصره‌های پیشنهادی

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	شغلی قبلی به‌عنوان مقررات مجری استفاده نماید.	امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد. تبصره ۳ - در «تبصره ۹» ماده (۵۳)، «ماده (۸۶) و تبصره ذیل آن»، «ماده (۸۸)»، «تبصره ۲» ماده (۱۰۳)، «تبصره ۱» ماده (۱۰۴)، «تبصره ۵» ماده (۱۰۹)، «ماده (۱۲۶)» و «تبصره ۲» ماده (۱۴۳) عبارت «تا پایان ماه بعد» حسب مورد جایگزین عبارت‌های «ظرف ده روز»، «ظرف سی روز» و «منتهی ظرف سی روز» می‌گردد.	قبول است.	
ماده (۴۰)	ماده (۲۵۵) وظایف و اختیارات شورای عالی مالیاتی به شرح زیر است: ۱. تهیه آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مربوط به اجرای این قانون در مواردی که از طرف وزیر امور اقتصادی و دارایی یا رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور ارجاع می‌گردد و یا در مواردی که شورای عالی مالیاتی تهیه آن را ضروری می‌داند پس از تهیه به رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور پیشنهاد کند. ۲. بررسی و مطالعه به‌منظور پیشنهاد و اعلام نظر در مورد شیوه اجرای قوانین و مقررات مالیاتی و همچنین پیشنهاد اصلاح و تغییر قوانین و مقررات مالیاتی و یا حذف بعضی از آنها به وزیر امور اقتصادی و	متن ذیل به انتهای بند «۳» ماده (۲۵۵) الحاق می‌شود: «در موارد موضوع این بند اظهارنظر شورای عالی مالیاتی که به تأیید اکثریت اعضای شورای مزبور رسیده باشد پس از تنفیذ وزیر امور اقتصادی و دارایی یا رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور، حسب مورد، برای کلیه مأموران و مراجع مالیاتی لازم‌الاتباع خواهد بود».	متن پیشنهادی با هدف ارتقای جایگاه شورای عالی مالیاتی و فصل‌الخطاب بودن آن در مورد موضوعات و مسائل مالیاتی تنظیم گردیده است.	موافق ماده پیشنهادی

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	دارایی یا رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور. ۳. اظهارنظر در مورد موضوعات و مسائل مالیاتی که وزیر امور اقتصادی و دارایی یا رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور حسب اقتضا برای مشورت و اظهارنظر به شورای عالی مالیاتی ارجاع می‌نماید. ۴. رسیدگی به آرای قطعی هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی که از لحاظ عدم رعایت قوانین و مقررات موضوعه یا نقص رسیدگی مورد شکایت مؤدی یا اداره امور مالیاتی واقع شده باشد.			
ماده (۴۱)	ماده (۲۶۱) هیئت عالی انتظامی مالیاتی مرکب خواهد بود از سه نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی‌البدل که از بین کارمندان عالی مقام وزارت امور اقتصادی و دارایی که در امور مالیاتی بصیر و مطلع بوده و دارای شانزده سال سابقه خدمت که لااقل ۶ سال آن را در امور مالیاتی اشتغال داشته باشند به پیشنهاد رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور و حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی برای مدت سه سال به این سمت منصوب می‌شود و در مدت مذکور قابل تغییر نیستند مگر به تقاضای خودشان و یا به موجب حکم	حذف شد		

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	قطعی دادگاه اختصاصی اداری موضوع ماده (۲۶۷) این قانون. انتصاب مجدد آنان پس از انقضای سه سال مذکور بلامانع است. رئیس هیئت عالی انتظامی مالیاتی از بین اعضای اصلی هیئت به پیشنهاد رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور و حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی انتخاب و منصوب می‌شود. تبصره - کارمندانی که مدارج مذکور در ماده (۲۲۰) این قانون را طی نموده و در یکی از استان‌های کشور بجز استان تهران به‌عنوان مدیر کل خدمت کرده باشند در انتخاب به سمت فوق حق تقدم دارند.			
ماده (۴۱)	ماده (۲۶۲) وظایف و اختیارات هیئت عالی انتظامی مالیاتی به شرح زیر است: الف) رسیدگی به تخلفات اداری در امور مالیاتی کلیه مأموران مالیاتی و نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور در هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی و هیئت سه نفری موضوع بند «۳» ماده (۹۷) این قانون و سایر مأمورانی که طبق این قانون مسئول وصول مالیات هستند و نیز کسانی که با حفظ سمت وظایف مأموران مزبور را انجام می‌دهند به درخواست دادستانی انتظامی مالیاتی. تعقیب و رسیدگی به پرونده‌های مطروحه در	حذف شد		

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	دادستانی و هیئت عالی انتظامی مالیاتی سابق به عهده مراجع موضوع این فصل خواهد بود. ب) نفی صلاحیت شاغلین مقامات مذکور در ادامه خدمات مالیاتی به جهات مسائل اخلاقی و یا رفتار منافی با حیثیت و شئون مأموران مالیاتی و سوء شهرت و اهمال و مسامحه آنان در انجام وظایف خود به درخواست دادستان انتظامی مالیاتی. ج) رسیدگی به اعتراض مأمورانی که صلاحیت آنها مورد تأیید دادستان انتظامی مالیاتی قرار نگرفته است نظر هیئت در اینگونه موارد برای مسئولین ذیربط معتبر خواهد بود.			
ماده (۴۱)	ماده (۲۶۶) مرجع رسیدگی به تخلف افراد مذکور در ماده (۲۶۲) این قانون مرکب است از دو نفر اعضای هیئت عالی انتظامی غیر از رئیس هیئت و یک نفر از اعضای شورای عالی مالیاتی بنا به معرفی رئیس شورا. مرجع مذکور طبق مقررات این قانون و قانون رسیدگی به تخلفات اداری و سایر مقررات موضوعه نسبت به موضوع ارجاعی رسیدگی و رأی به براءت یا محکومیت صادر می نماید. رأی مزبور ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ رأی از طرف کارمند مورد تعقیب و	ماده (۲۶۶) هیئت های رسیدگی به تخلفات اداری مرجع رسیدگی به تخلفات کلیه مأموران مالیاتی و نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور در هیئت های حل اختلاف مالیاتی خواهند بود. تبصره - در کلیه مواد این قانون عبارت «هیئت رسیدگی به تخلفات اداری» جایگزین عبارت «هیئت عالی انتظامی» می شود.	این ماده با این هدف پیش بینی شده است که بین کارمندان سازمان امور مالیاتی و کارمندان سایر دستگاه های اجرایی کشور تمایزی وجود نداشته باشد. همان طور که هیئت های رسیدگی به تخلفات اداری به تخلفات کارمندان دستگاه های اجرایی رسیدگی می کنند می توانند به تخلفات کارمندان مالیاتی نیز رسیدگی کنند و نیازی به تشکیلات جداگانه برای این موضوع نیست. با توجه به اینکه تبصره پیشنهادی اولاً استثنایی بر اصل ماده نیست و ثانیاً اصلاحی است که یک بار در متن قانون اعمال می شود بهتر است در متن ماده (۴۱) لایحه بیاید.	موافق متن ماده (۲۶۶) پیشنهاد تلفیق تبصره در متن توضیحی ماده (۴۱) لایحه: مواد (۲۶۱) و (۲۶۲) و تبصره های آنها حذف می شود و متن زیر جایگزین ماده (۲۶۶) و تبصره های آن می گردد. علاوه بر این، در کلیه مواد این قانون عبارت «هیئت رسیدگی به تخلفات اداری» جایگزین عبارت «هیئت عالی انتظامی» می شود.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهاده‌ها
	همچنین دادستانی انتظامی مالیاتی قابل تجدیدنظر است، مرجع تجدیدنظر مرکب از سه نفر عضو که عبارتند از: رئیس هیئت عالی انتظامی مالیاتی، رئیس شورای عالی مالیاتی و یکی از اعضای هیئت عالی انتظامی به انتخاب رئیس هیئت عالی انتظامی که در رأی بدوی دخالت نداشته باشد. رأی مرجع تجدیدنظر قطعی و لازم‌الاجراست. تبصره «۱» - هرگاه هریک از اعضای هیئت عالی انتظامی مالیاتی خواه در مرحله بدوی یا تجدید نظر سابقه صدور رأی یا هر نوع اظهارنظری نسبت به موضوع طرح شده داشته باشند وزیر امور اقتصادی و دارایی حسب مورد یک نفر دیگر را در آن مورد تعیین خواهد نمود. تبصره «۲» - در هر مورد که رأی مرجع تجدیدنظر توسط دیوان عدالت اداری نقض و یا پرونده قابل رسیدگی مجدد اعلام گردد پرونده امر منحصراً به جهات مورد نظر دیوان مزبور به هیئتی مرکب از سه نفر به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی که یکی از آنان رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور خواهد بود احاله و رأی هیئت اخیرالذکر قطعی و لازم‌الاجرا خواهد بود.			

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۲۷۲) سازمان حسابرسی جمهوری اسلامی ایران و حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی که عهده‌دار انجام دادن وظایف حسابرسی و بازرسی قانونی یا حسابرسی اشخاص هستند در صورت درخواست اشخاص مذکور مکلفند گزارش حسابرسی مالیاتی طبق نمونه‌ای که از طرف سازمان امور مالیاتی تهیه می‌شود، تنظیم کنند و جهت تسلیم به اداره امور مالیاتی مربوط در اختیار مؤدی قرار دهند. گزارش اخیرالذکر باید شامل موارد زیر باشد:	الف) اظهارنامه نسبت به کفایت اسناد و مدارک حسابداری برای امر حسابرسی طبق مفاد این قانون و مقررات مربوط با رعایت اصول و ضوابط و استانداردهای حسابداری. ب) تعیین درآمد مشمول مالیات براساس مفاد این قانون و مقررات مربوط. ج) اظهارنظر نسبت به مالیات‌های تکلیفی که مؤدی به موجب قانون مکلف به کسر و پرداخت آن به سازمان امور مالیاتی بوده است. د) سایر مواردی که در نمونه گزارش	ماده (۲۷۲) سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند تا پایان دی‌ماه هر سال نسبت به اعلام آن گروه یا گروه‌هایی از اشخاص حقوقی و حقیقی که علاوه بر شرکت‌های موضوع بندهای «الف» تا «د» ماده واحده «قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی» مصوب سال ۱۳۷۲، ملزم به ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران همراه با اظهارنامه مالیاتی و یا حداکثر ظرف سه ماه پس از مهلت انقضای ارائه اظهارنامه می‌باشند را از طریق مقتضی (درج در روزنامه رسمی کشور و یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار و یا سامانه الکترونیکی مربوط) به اطلاع این گروه از اشخاص حقیقی و حقیقی معینی را به صورت موردی مشمول حکم این ماده نماید، که در این صورت موضوع شمول اشخاص یاد شده باید با ابلاغ کتبی تا پایان دی‌ماه هر سال به آگاهی آنها برسد. اشخاص حقوقی و حقیقی مزبور که سال مالی آنها بعد از اعلام سازمان یاد شده آغاز می‌شود، مشمول حکم این ماده خواهند بود. ارائه نکردن گزارش حسابرسی مالی موضوع این ماده در	۱. در ماده (۲۷۲) کنونی گزارش حسابرسی حسب درخواست مؤدیان تنظیم می‌شود. در لایحه این سازمان امور مالیاتی است که اعلام می‌کند چه گروه‌هایی باید همراه اظهارنامه صورت‌های مالی حسابرسی شده را به سازمان امور مالیاتی تسلیم نمایند. ۲. علاوه بر این، در لایحه پیش‌بینی شده است که امکان تکلیف موردی (و نه لزوماً گروهی) برای ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده وجود داشته باشد. ۳. همچنین در لایحه عدم ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده در حکم عدم ارائه اظهارنامه مالیاتی تلقی شده است و بالطبع، تبعات مربوطه را برای مؤدی دارد. ۴. در لایحه عنوان شده است که سازمان امور مالیاتی می‌تواند مکلفین به ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده را مطلع نماید. این امر باید تبدیل به یک الزام شود. ۵. در تبصره «۱» ماده (۲۷۲) مشروط به رعایت برخی استانداردها اظهارنامه همراه با گزارش‌های حسابرسی شده، قابل قبول و مبنای صدور برگ تشخیص است. در تبصره ۱ پیشنهادی پذیرش اظهارنامه و گزارش حسابرسی در اختیار سازمان امور مالیاتی است. این امر می‌تواند ضمن جلوگیری از برخی سوءاستفاده‌های	پذیرش ماده پیشنهادی با اصلاحات ویرایشی زیر: ماده (۲۷۲) سازمان امور مالیاتی کشور باید تا پایان دی‌ماه هر سال از طریق مقتضی (درج در روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران و یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار و یا سامانه الکترونیکی مربوط) اعلام نماید که علاوه بر شرکت‌های موضوع بندهای «الف» تا «د» ماده واحده «قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی» مصوب سال ۱۳۷۲، کدام گروه یا گروه‌هایی از اشخاص حقوقی و حقیقی ملزم می‌باشند همراه با اظهارنامه یا حداکثر سه ماه پس از مهلت انقضای ارائه اظهارنامه، صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران را ارائه دهند. علاوه بر آن سازمان یاد شده می‌تواند اشخاص حقوقی و حقیقی معینی را به صورت موردی مشمول حکم این ماده نماید، که در این صورت موضوع شمول اشخاص یاد شده باید با ابلاغ کتبی تا پایان دی ماه هر سال به آگاهی آنها برسد.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
	حسابرسی مالیاتی مورد نظر سازمان امور مالیاتی کشور تعیین خواهد شد. تبصره «۱» - اداره امور مالیاتی گزارش حسابرسی مالیاتی را بدون رسیدگی قبول و مطابق مقررات برگ تشخیص مالیات صادر می‌کند. قبول گزارش حسابرسی مالیاتی موکول به آن است که مؤدی گزارش حسابرسی مالی نسبت به صورت‌های مالی که طبق استانداردهای حسابرسی توسط همان حسابدار رسمی یا مؤسسه حسابرسی تنظیم شده باشد را ضمیمه گزارش حسابرسی مالیاتی همراه با اظهارنامه مالیاتی یا حداکثر ظرف سه‌ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه، تسلیم اداره امور مالیاتی مربوط نموده باشد. تبصره «۲» - سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند حسابرسی صورت‌های مالی و تنظیم گزارش مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی را به حسابداران رسمی یا مؤسسات حسابرسی واگذار نماید. در این صورت، پرداخت حق‌الزحمه، طبق مقررات مربوط به‌عهد سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد.	مهلت مقرر، در حکم عدم ارائه اظهارنامه مالیاتی تلقی می‌شود. تبصره «۱» - صورت‌های مالی حسابرسی شده به شرح این ماده و مطالب مذکور در گزارش‌های حسابرسی و بازرسی قانونی مربوط که در چارچوب مقررات این قانون تنظیم شده باشد، می‌تواند برای تشخیص درآمد مشمول مالیات اشخاص یاد شده توسط ادارات مالیاتی مورد استفاده و استناد قرار گیرد. تبصره «۲» - سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند حسابرسی صورت‌های مالی و یا تنظیم گزارش مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی را به سازمان حسابرسی یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران واگذار کند، در این صورت، پرداخت حق‌الزحمه حسابرسی مالیاتی طبق مقررات مربوط به‌عهد سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد	احتمالی، از نسبت دادن اتهامات احتمالی به حسابرسان، جلوگیری نماید و در ضمن به سازمان امور مالیاتی آزادی عمل بیشتری در مطالبه مالیات بدهد. ۶. حکم کلی تبصره «۲» ناظر بر استفاده از توان حسابرسان برای رسیدگی‌های مالیاتی است و از این حیث تغییری نداشته است. تغییر رخ داده آن است که در تبصره «۲» کنونی امکان واگذاری حسابرسی صورت‌های مالی و تنظیم گزارش مالیاتی به «حسابداران رسمی یا مؤسسات حسابرسی» پیش‌بینی شده است. در تبصره «۲» لایحه این امکان در مورد «سازمان حسابرسی یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران» پیش‌بینی شده است. ۷. متن ماده پیشنهادی بسیار طولانی و فهم آن دشوار است که لازم است ساده‌سازی شود.	اشخاص حقوقی و حقیقی مزبور که سال مالی آنها بعد از اعلام سازمان یاد شده آغاز می‌شود، مشمول حکم این ماده خواهند بود. ارائه نکردن گزارش حسابرسی مالی موضوع این ماده در مهلت مقرر، در حکم عدم ارائه اظهارنامه مالیاتی تلقی می‌شود. تبصره «۱» - صورت‌های مالی حسابرسی شده به شرح این ماده و مطالب مذکور در گزارش‌های حسابرسی و بازرسی قانونی مربوط که در چارچوب مقررات این قانون تنظیم شده باشد، می‌تواند برای تشخیص درآمد مشمول مالیات اشخاص یاد شده توسط ادارات مالیاتی مورد استفاده و استناد قرار گیرد. تبصره «۲» - سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند حسابرسی صورت‌های مالی و یا تنظیم گزارش مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی را به سازمان حسابرسی یا مؤسسات حسابرسی ایران واگذار کند. در این صورت، پرداخت حق‌الزحمه حسابرسی مالیاتی طبق مقررات مربوط به‌عهد سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد.

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
ماده (۴۳)	الحاقی ماده (۲۷۴)	موارد زیر جرم مالیاتی محسوب و مرتکبین در دادگاههای عمومی محاکمه و به حبس تعزیری از سه ماه تا دو سال محکوم خواهند شد. ۱. هر شخص که به قصد فرار از پرداخت مالیات، اسناد و مدارک خلاف واقع تنظیم و به آن استناد نماید. ۲. هر شخص که مبادرت به اختفای فعالیت اقتصادی خود و کتمان درآمد حاصل از آن را بنماید. ۳. هر شخص که قانوناً مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی بوده و در سه سال متوالی از تسلیم اظهارنامه مالیاتی حاوی اطلاعات درآمدهای و هزینه‌ای مربوط خودداری نماید. ۴. هر شخص که به موجب مقررات این قانون و یا قانون مالیات بر ارزش افزوده مکلف به وصول یا کسر و ایصال مالیات مؤدیان دیگر شده و مالیات مزبور را در مواعد قانونی به سازمان امور مالیاتی کشور ایصال نکند. ۵. هر شخص که به قصد فرار از مالیات عالماً و عامداً معاملات و قراردادهای خود را برخلاف واقع به نام دیگران، یا معاملات و قراردادهای مؤدیان دیگر را به نام خود تنظیم نماید. ۶. هر شخص که در اجرای ماده (۱۸۱) این قانون مانع از دسترسی مأموران مالیاتی به اطلاعات مالیاتی خود یا اشخاص ثالث گردد و یا از انجام تکالیف قانونی مبنی بر ارسال اطلاعات مالی موضوع ماده (۱۶۹) مکرر به سازمان امور مالیاتی		مراعا

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		کشور خودداری و این امر منجر به زیان وارده به دولت گردد. تبصره - در مورد اشخاص حقوقی مدیرعامل و اعضای هیئت‌مدیره شخص حقوقی، متفقاً یا منفرداً مشمول احکام این ماده خواهند بود.		
ماده (۴۳)	الحاقی ماده (۲۷۵)	مجازات شروع به جرم مالیاتی از سه ماه تا یک سال حبس تعزیری است. بنابراین هر شخص که قصد ارتکاب جرم‌های مالیاتی مذکور در این قانون را نموده و شروع به اجرای آن نماید، چنانچه قبل از کشف جرم به میل خود آن را ترک کرده و اسناد و مدارک ملاک تشخیص مالیات را اصلاح نماید تعقیب کیفری نخواهد شد، لکن بعد از کشف جرم، به مجازات شروع به جرم مالیاتی فوق محکوم خواهد شد مگر آنکه در جریان تعقیب کیفری و قبل از صدور حکم قطعی با اقرار و راهنمایی‌های خود موجب استیفای حقوق دولت گردد که در این صورت استحقاق تخفیف مجازات را خواهد داشت. تبصره - کشف جرم موضوع این ماده از طریق سازمان امور مالیاتی کشور و دستگاه‌های اجرایی نظارتی امکانپذیر خواهد بود.		مراعا
ماده (۴۳)	الحاقی ماده (۲۷۶)	هر شخص نظیر حسابداران، حسابرسان و همچنین مؤسسات حسابرسی و مأموران مالیاتی عالماً و عامداً در ارتکاب جرم‌های مالیاتی مذکور در این قانون با مؤدی همکاری و مشارکت نماید،		مراعا

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		شریک جرم محسوب می‌گردد و مانند مباشر جرم مجازات خواهد شد مگر آنکه مطابق قوانین دیگر برای آنها مجازات شدیدتر پیش‌بینی شده باشد، که در این صورت به مجازات شدیدتر محکوم خواهند شد. در مورد مؤسسات حسابرسی مدیران متفقاً یا منفرداً شریک جرم محسوب خواهند شد.		
ماده (۴۳)	الحاقی ماده (۲۷۷)	هر شخص به قصد فرار از مالیات، عالماً و عامداً مؤدی را ترغیب یا تطمیع یا تهدید یا تحریک نماید و یا وقوع جرم مالیاتی را تسهیل و یا لوازم آن را تهیه نماید، معاون جرم محسوب و به حبس تعزیری از سه ماه تا یک سال محکوم خواهد شد. چنانچه معاون جرم از حسابداران، حسابرسان و یا از کارکنان سازمان امور مالیاتی کشور باشند، به حداکثر مجازات محکوم خواهند شد. در مورد مؤسسات حسابرسی مدیران متفقاً یا منفرداً معاون جرم محسوب خواهند شد.		مراعا
ماده (۴۳)	الحاقی ماده (۲۷۸)	هر یک از کارکنان سازمان امور مالیاتی کشور که با دادن گزارش خلاف واقع و غیرمستند موجبات تعقیب جزایی مؤدیان بی‌تقصیر را فراهم نمایند به مجازات جرم افترا طبق قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.		مراعا
ماده (۴۳)	الحاقی ماده (۲۷۹)	متخلفین موضوع مواد (۲۷۴) الی (۲۷۹) این قانون علاوه بر مجازات‌های مقرر در مواد مذکور مسئول جبران خسارات و زیان‌های وارده به دولت که مطابق قوانین توسط سازمان امور مالیاتی کشور		مراعا

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		تعیین می‌گردد خواهند بود. قواعد تکرار و تعدد جرم و شرایط تخفیف و تشدید و تعلیق مجازات جرم مالیاتی، طبق قانون مجازات اسلامی اعمال می‌گردد.		
ماده (۴۳)	الحاقی ماده (۲۸۰)	قوه قضائیه بنا به درخواست رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور در هریک از استان‌ها و مناطقی که مقتضی بداند، دادسرا و دادگاه ویژه تشکیل می‌دهد، در این صورت سازمان امور مالیاتی کشور موظف است، لوازم و تجهیزات و مکان استقرار آنها را تأمین نماید.		موافق
ماده (۴۳)	الحاقی ماده (۲۸۱)	به منظور حفظ محیط زیست و جلوگیری از فرآیندهای مخرب زیست‌محیطی مطابق اولویت و ترتیب زمانی که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، نظام مالیات‌های سبز به شرح ذیل اجرا می‌شود: الف) در مورد واحدهای آلاینده و یا مخرب محیط زیست و یا تولید کالاهای آلاینده و یا مخرب محیط زیست به میزان ۵ تا ۱۰ درصد درآمد مشمول مالیات قبل از اعمال هر نوع معافیت یا مشوق مالیاتی ب) در مورد مصرف کالاهای آلاینده و یا مخرب محیط زیست به میزان ۱۰ تا ۱۰۰ درصد بهای فروش به عنوان مالیات بر مصرف براساس مقررات قانون مالیات بر ارزش افزوده تبصره «۱» - فهرست فعالیت‌ها و کالاهای آلاینده	در این ماده برای حفاظت از محیط زیست پیشنهاد شده است که از ابزار مالیاتی استفاده شود. برای این منظور هم از ابزار مالیات مستقیم و هم از ابزار مالیات غیرمستقیم استفاده شده است. از نظر تئوری و تجربه مالیات مستقیم قابل استفاده برای حفاظت از محیط زیست نیست و برای این منظور باید از مالیات بر کالا و خدمات استفاده کرد. لذا پیشنهاد می‌شود قسمت مالیات بر درآمد آن حذف شود و مابقی آن با ملاحظات زیر به قانون مالیات بر ارزش افزوده منتقل گردد. اول اینکه اثر آلاینده‌ها از یک منطقه به منطقه دیگر فرق می‌کند و نباید با تمام مناطق به یک شیوه برخورد کرد. مثلاً استفاده از خودروهای با	- مخالف ماده پیشنهادی در قالب مالیات‌های مستقیم - پیشنهاد حذف بند «الف» و انتقال مابقی آن همراه با برخی اصلاحات به قانون مالیات بر ارزش افزوده

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهادهای
		و مخرب محیط زیست و نرخ مالیات هر گروه که براساس میزان درجه آلاینده‌گی و تخریب محیط زیست تعیین می‌گردد به موجب پیشنهاد مشترک سازمان حفاظت محیط زیست و وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. دستورالعمل اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد بود. تبصره «۲» - مالیات‌های موضوع این ماده بایستی به نحوی تبیین گردد که علاوه بر جبران خسارات و هزینه‌های مربوط به فعالیت‌های مخرب محیط زیست، دارای جنبه‌های مؤثر برای بازدارندگی این نوع فعالیت‌ها و یا مصرف کالاهای آلاینده باشد. تبصره «۳» - هزینه‌هایی که به منظور اصلاح واحدهای آلاینده و یا مخرب محیط زیست و یا ارتقای کیفیت کالاهای آلاینده و یا مخرب محیط زیست، با هدف حفاظت از محیط زیست در واحدهای مشمول این ماده صورت می‌پذیرد، به استثنای مالیات‌های موضوع این ماده، هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی می‌گردد. تبصره «۴» - حکم این ماده در مورد واحدهای آلاینده و یا مخرب محیط زیست در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی نیز جاری خواهد بود.	استانداردهای پایین در بعضی مناطق ممکن و در منطقه‌ای مثل تهران یا اصفهان غیرممکن است، لذا از ابزار اقتصادی باید در این جهت استفاده شود. دوم اینکه درجه آلاینده‌گی بنگاه‌ها متفاوت است. مثلاً دو واحد پتروشیمی که از فناوری‌های مختلف استفاده می‌کنند هر دو آلاینده هستند ولی درجه آلاینده‌گی آنها متفاوت است. از این رو، باید با نرخ‌های متفاوت مشمول مالیات شوند. سوم اینکه درآمد این نوع مالیات‌ها باید صرف حفاظت از محیط زیست شود و نه اینکه برای جبران کسری بودجه نهادهای مختلف به آنها تخصیص داده شود. هدف درآمدی مانع از آن می‌شود که شرکت‌هایی که در بهبود فرآیندها سرمایه‌گذاری کرده‌اند، از فهرست خارج شوند یا بار مالیاتی کمتری را متحمل شوند. چهارم اینکه خطر کالاهای مختلف از نظر زیست‌محیطی متفاوت است و باید انعطاف لازم جهت برخورد مالیاتی متفاوت با کالاهای مختلف دیده شود. پنجم اینکه باید سیاست‌های مالیاتی دولت در مورد کالاها با سیاست‌های یارانه‌ای آن همسو شود. مثلاً ممکن است بر سموم کشاورزی مالیات وضع شود و در زمره سیاست‌های وزارت کشاورزی حمایت از سموم وجود داشته باشد.	

مواد لایحه	قانون فعلی	لایحه جدید	ملاحظات کارشناسی	پیشنهاده‌ها
ماده (۴۳)	الحاقی ماده (۲۸۲)	در هر مورد که اجرای احکام و مقررات قانون مالیات‌ها، متضمن ابهام در نحوه عمل و برداشت از قانون می‌باشد، رویه‌ها و بخشنامه‌های اجرایی بایستی با رعایت منافع مؤدیان مقرر گردد.		موافق

جدول ۲. مواد پیشنهادی الحاقی به لایحه اصلاح قانون مالیاتی مستقیم برای مالیات بر عایدات سرمایه‌ای

خلاصه دلایل توجیهی و سایر توضیحات	مواد الحاقی پیشنهادی مالیات بر عایدی سرمایه
وضع مالیات بر عایدات سرمایه در بخش املاک در راستای ایجاد منابع جدید مالیاتی، کمک به اجرای سیاست‌های نظارتی و کنترلی دولت در بخش مسکن و همچنین کمک به توزیع عادلانه‌تر ثروت و درآمد در جامعه	از تاریخ تصویب و اجرای این قانون، ۷۰ درصد از مجموع عایدات سرمایه‌ای حاصل از هر نوع نقل و انتقال املاک به غیر از نقل و انتقالات بلاعوض که طبق مقررات مربوط مشمول مالیات می‌باشد، در زمان انتقال حسب مورد مشمول مالیات خواهد شد. اگر فاصله زمانی خرید یا تملیک تا فروش یا واگذاری املاک کمتر از سه سال باشد نرخ مالیات موضوع این ماده، همان نرخ مالیات موضوع ماده (۱۳۱) خواهد بود در غیر این صورت، نرخ مالیات ماده (۱۳۱) در هر سطح درآمدی با ۵۰ درصد کاهش مبنای محاسبه مالیات خواهد بود.
لزوم حذف اثر تورم (تعدیل تورمی) افزایش در قیمت املاک از پایه مشمول مالیات عایدی سرمایه در راستای رعایت حقوق مؤدیان	تبصره «۱» - عایدات سرمایه‌ای املاک عبارت است از: مابه‌التفاوت ارزش روز تاریخ خرید یا ارزش روز تاریخ تملیک درخصوص معاملاتی که به غیر از عقد بیع انجام گرفته و قیمت فروش به مأخذ ارزش روز املاک با اعمال تعدیلات تورمی برحسب نرخ تورم اعلامی توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران. تبصره «۲» - مبنای تعیین ارزش روز تاریخ خرید یا تملیک و تاریخ فروش یا واگذاری املاک موضوع این ماده خوداظهاری مؤدیان است. در صورتی که قیمت اظهار شده کمتر از ۸۰ درصد متوسط ارزش ثبت شده در سامانه اطلاعات مدیریت معاملات املاک و مستغلات کشور (بانک نقل و انتقال املاک) در تاریخ مشخص باشد، ارزش ثبت شده در این سامانه مبنای تعیین مالیات این بخش خواهد شد. ^۱
تعیین ضوابط لازم جهت تعیین ارزش املاک موضوع این ماده	آیین‌نامه اجرایی نحوه تعیین ارزش روز املاک و اعمال تعدیلات تورمی و همچنین تمهیدات لازم برای حسن اجرای این ماده حداکثر ظرف ۶ ماه از تاریخ تصویب این اصلاحیه به پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، راه و شهرسازی، صنعت، معدن و تجارت، رئیس کل بانک مرکزی و رئیس مرکز آمار ایران تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۱. حالت دیگر نحوه تعیین مأخذ مالیاتی این است که تبصره «۲» حذف و با ترتیب اعمال شده در تبصره‌های «۲» و «۳» الحاقی جدید (به ترتیب زیر) مبنای تعیین مأخذ مالیاتی به ارزش روز املاک موضوع ماده (۶۴) این قانون واگذار شود. البته در این حالت باید رویکرد تعیین ارزش روز املاک در ماده (۶۴) اعمال شود.

«تبصره «۲» الحاقی - مبنای تعیین مأخذ مالیاتی در تاریخ خرید یا تملیک و تاریخ فروش یا واگذاری، خوداظهاری مؤدیان است و مالیات دریافتی، مالیات علی‌الحساب (پیش‌پرداخت) مؤدی منظور خواهد شد.

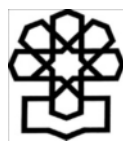
تبصره «۳» الحاقی - در صورتی که ارزش اظهار شده توسط مؤدیان موضوع این ماده کمتر از ۸۰ درصد ارزش روز املاک موضوع ماده (۶۴) در تاریخ معامله نباشد، در این شرایط مالیات علی‌الحساب پرداختی مؤدیان قطعی تلقی شده و در غیر این صورت مابه‌التفاوت مالیات طبق مقررات تشخیص و مطالبه خواهد شد.

خلاصه دلایل توجیهی و سایر توضیحات	مواد الحاقی پیشنهادی مالیات بر عایدی سرمایه	
دریافت فقط یک مالیات از نقل و انتقال املاک با اولویت مالیات عایدی سرمایه (عدم دریافت مالیات مضاعف)	تبصره «۳» با اجرای مقررات مربوط به مالیات بر عواید سرمایه‌ای املاک، احکام مقرر در ماده (۵۹) قانون مالیات‌های مستقیم فقط در مورد املاکی که تاریخ تملک آنها قبل از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این اصلاحیه باشد و همچنین املاک موضوع بند «۸» ماده (۴)، قابل اجرا می‌باشد.	
- حمایت از سرمایه‌گذاری در تولید مسکن، - رعایت حقوق مؤدیانی که مسکن خود را تبدیل به احسن می‌نمایند، - رعایت استثنائات کنونی در قانون مالیات‌های مستقیم، - رعایت حقوق مؤدیان مالیات بر ارث به جهت پرداخت مالیات ارث، - با توجه به مقررات ماده (۱۱۵) و شمول مالیات دوره انحلال در قالب ماده مذکور، - رعایت حقوق مؤدیان مالیاتی، - حمایت از توسعه مسکن در مناطق روستایی و بخش کشاورزی.	در موارد زیر انتقال املاک مشمول مقررات موضوع این فصل نمی‌باشد: ۱. اولین انتقال ساختمان‌های نوساز مشمول ماده (۷۷) این قانون. ۲. انتقال اولین واحد مسکونی توسط اشخاص حقیقی در هر سال شمسی. ۳. انتقال املاک مشمول مقررات مواد (۶۵) و (۷۰) این قانون. ۴. انتقالات قهری املاک و نیز اولین انتقال توسط وراث بعد از انتقال قهری. ۵. انتقالات حق واگذاری محل. ۶. اولین نقل و انتقال املاک بعد از انحلال اشخاص حقوقی. ۷. املاکی که در اجرای ماده (۳۴) قانون ثبت به دولت تملیک می‌شود. ۸. نقل و انتقال املاک واقع در روستاها و شهرهای کمتر از ۱۰ هزار نفر جمعیت و اراضی کشاورزی.	ماده الحاقی
ممانعت از اجتناب مالیاتی از طریق خریدوفروش املاک مشاعی	انتقال سهم هریک از مالکین مشاع از لحاظ مقررات این فصل یک نقل و انتقال محسوب می‌شود.	تبصره
امکان دریافت مالیات عایدی سرمایه از اشخاص مشمول مالیات در جهت رفع موانع ماده (۷۶)	حکم ماده (۷۶) این قانون در مورد مالیات موضوع مالیات بر عایدی سرمایه‌ای املاک جاری نخواهد بود.	ماده الحاقی
ممانعت از اجتناب مالیاتی از طریق خرید و فروش املاک توسط اشخاص به‌نام فرزندان خود	انتقال موضوع ماده (۳) شامل معاملات انجام شده توسط فرزندان زیر هجده سال اشخاص نیز خواهد بود.	ماده الحاقی
- تعیین تکلیف درخصوص لزوم تسلیم اظهارنامه مالیاتی در این فصل به‌منظور تعیین درآمد مشمول مالیات - امکان مطالبه مالیات‌های پرداخت نشده سنوات قبل بدون محدودیت زمانی برای موارد عدم تسلیم اظهارنامه	مؤدیان موضوع مالیات بر عایدی سرمایه‌ای املاک مکلف هستند نسبت به کلیه معاملات خود ظرف یک سال اظهارنامه مالیاتی طبق نمونه سازمان امور مالیاتی کشور تنظیم و تا آخر اردیبهشت‌ماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل سکونت یا اقامتگاه قانونی خود حسب مورد تسلیم و مابه‌التفاوت مالیات متعلق را پرداخت نمایند. اداره امور مالیاتی مکلف است اظهارنامه مالیاتی موضوع این ماده را که در موعد مقرر تسلیم شده است با رعایت مهلت مقرر در ماده (۱۵۶) مورد رسیدگی قرار دهد و در صورت عدم تسلیم اظهارنامه بدون رعایت مرور زمان مالیاتی مقرر در ماده (۱۵۷) نسبت به رسیدگی و مطالبه مالیات اقدام نماید.	ماده الحاقی

منابع و مآخذ

۱. قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن.
۲. لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۳-۱۲۷۸۶

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره: «لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی آن» ۶. ماده (۱) تا (۳۸) و پیشنهادهای الحاقی برای استقرار مالیات بر عایدات سرمایه‌ای (ویرایش اول)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه بخش عمومی)

تهیه و تدوین‌کنندگان: علی نصیری‌اقدم، سعید توتونچی ملکی

ناظر علمی: علی نصیری‌اقدم

متقاضی: کمیسیون اقتصادی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه کلیدی:

قانون مالیات‌های مستقیم

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۷/۹